

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3 — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — Telefon št. 190.
Račun: pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11842, Praha čisto
78 190 Wien št. 105 241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25 — Din,
za uzenost 40 — Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13 Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Visoka odlikovanja članov vlade

Za novo leto je Nj. Vel. kralj podelil predsedniku Živkoviču najvišji jugoslovanski red, visoke redove pa tudi vsem drugim članom velike nacionalne vlade

Beograd, 2. januarja. r. Z ukazom Nj. Vel. kralja so odlikovali: ministrski predsednik in notranji minister Peter R. Živković z redom Karadjordjeve zvezde I. stopnje; minister brez portfelja Nikola Uzunović z redom Karadjordjeve zvezde II. stopnje;

zunajni minister dr. Vojislav Marinković, minister za trgovino in industrijo dr. Kosta Kumanudi, minister pri predsedništvu ministrskega sveta dr. Milan Štrkić, minister prosvete Božidar Makimović, minister brez portfelja dr. Stanko Šverljuga in prometni minister inž. Lazar Radivojević z redom Karadjordjeve zvezde III. stopnje;

minister za zgradbe dr. Albert Kraimer, minister pravde dr. Dragutin Kolić, minister vojske in mornarice general Dragomir Stojanović, minister socialne politike dr. Marko Kostrenčić, finančni minister dr. Milorad Gjorgjević in ministri brez portfelja Ivan Pucelj, Kosta Timotijević, Andra Stanić, dr. Ivan Paleček, Pavao Matica, dr. Avda Hasanbegović, z redom Jugoslovanske krone I. stopnje;

minister za kmetijstvo M. Neudorfer in minister brez portfelja Nikola Preka z redom sv. Save I. stopnje;

★

Kralj je odlikoval z visokimi redi članke kabineta, da izrazi svoje posebno

zadovoljstvo in zaupanje vladi, ki je s tako velikim uspehom izvršila pr. hod redno ustavno stanje in kateri je narod na volitvah po svoji ogromni večini izrekel zaupanje na osnovi neomajnega jugoslovanskega narodnega in državnega problema. S posebnim zadoščenjem bo vsa nacionalna javnost sprejela vest, da je predsednik vlade g. Peter Živković odlikovan z najvišjim redom, ki ga podeljuje naš vladar, z lento Karadjordjeve zvezde. Ta red diči prsa le redkih najzaslužnejših mož v naši državi in ga od osvoboditve in uedinjenja menda še ni nihče dobil. Da je kralj odlikoval g. Živkoviča s I. stopnjo Karadjordjeve zvezde, je ponoven dokaz njegove neomajnega zaupanja v tega zaslužnega moža in izraz njegovega polnega priznanja za ogromno delo, ki ga je izvršil g. predsednik pričenši od historičnega 6. januarja do danes za konsolidacijo in napredek Jugoslavije.

Kraljevo odlikovanje ostalih članov kabineta je istotako znak najvišjega priznanja. Večkratni predsednik vlade in najstarejši član kabineta g. Nikola Uzunović je bil odlikovan z redom Karadjordjeve zvezde. Ministri, ki so dosedaj imeli že lente Belega orla so dobili red Karadjordjeve zvezde III. reda, ministri, ki pa so imeli lento sv. Save so bili odlikovani z lento Jugoslovanske krone.

Patriotizem angleških davkoplačevalcev

Davčni uradi v Angliji so prezaposleni, ker hite vsi davkoplačevalci, da plačajo čim prej svoje davke

London, 2. januarja. AA. Poziv narodu, naj čimprej plača obrok dohodninskega davka, ki je zapadel 1. januarja, je imel v Londonu nenavadno ugoden uspeh.

Davčni uradniki so bili 1. januarja tako zaposleni, kakor še nikoli. Mnogo ljudi se je pojavilo na davčnem uradu, preden je bil odprt. Ponekod so morali ljudje celo čakati, da pridejo na vrsto.

Slične primere rodoljublja so dali davkoplačevalci posvoda. V vsej državi so imeli davčni uradniki ogromno dela s pobiranjem davkov.

V nekaterih davčnih uradih so morali celo pomnožiti osebe, da so končali svoje delo. Šteli so denar pozno v noč. Poročajo, da bo dotok davkoplačevalcev tudi prihodnji teden zelo velik.

Nekateri so plačali dohodninski davek za mesec julij. Najbolj je presenetila prijaznost, s katero so ljudje plačevali svoje davke. Nekateri so celo voščili na čehih vse najboljše.

Na davčnem uradu v zapadnem delu Londona so dobili 1. januarja 15krat toliko denarja kakor lani.

V Bristolu je 10.000 ljudi predčasno plačalo januarski obrok dohodninskega davka. Še nikoli v zgodovini ni imel ta davčni urad toliko denarja.

London, 2. januarja. AA. Davi je bila City zelo mrtva. Efektna borza se odpre šele v ponedeljek. Punt je notiral 86 in tri osminke franka in 3/40 dolarja.

Pred aretacijo Gandhija?

Napoved nove borbe indskega kongresa proti angleški vladi — Položaj je vedno bolj napet

Bombay, 2. januarja. d. Reuterjev urad poroča: Splošno pričakujejo, da bo objavljena posebna odredba, na podlagi katere bodo aretirani glavni voditelji indskega kongresa in morda tudi Gandhi.

London, 2. januarja. AA. Poročila iz Indije o stališču narodnega kongresa in Gandhija so na Angleskem zbudila veliko pozornost. Podkrepi lord Wellington je odložen ohraniti vladi svo avtoriteto ter zaustaviti vsako dejanje civilne nepokornosti.

Pariz, 2. januarja. AA. Iz Bombaya poročajo, da je izvršni odbor indskega nacionalističnega kongresa izrazil mnenje, da je odgovor indskega podkralja na Gandhijevo zahtevo po medsebojnem razgovoru nezadovoljiv.

Bombay, 2. januarja. d. Izvršni odbor indskega kongresa je sklenil, da bo pričel

izredno ostro borbo proti angleški politiki in delijski vladi, če nacionalistični voditelji ne bodo dosegli sporazuma s podkraljem. Podkrepi lord Wellington je prišel v Delhi in se je udeležil seje angleške vlade. Wellington je odklonil odgovor na Gandhijevo pismo, ki ga je vprašal, kaj namerava uveljaviti režim. V Delhiju o prepiru, da bo vlada odredila drakonične ukrepe, da vzdrži red in mir na deželi. Razmišljalo se je celo govorice, da bo angleška policija aretirala Gandhija, Patela in ostale nacionalne voditelje.

Berlin, 2. januarja. AA. Iz Rangona poročajo, da je sodišče obsodilo na smrt neko žensko, ki se je udeležila neredov v Aravadi. Isto sodišče je obsodilo 14 obtožencev na dosmrtno izgnanstvo.

Moskva, 2. januarja. d. Japonski zunanji minister Jošisava se je v četrtek ustavi na poti iz Pariza v Tokio v Moskvi ter se udeležil zavrta pri Litvinovu, ki mu je prisostvoval tudi japonski poslanik v Moskvi Hirota.

Briand ni obolel

Pariz, 2. januarja. AA. Kakor poročajo, so vse vesti o nekem obolelu francoskega zunanjega ministra Brianda brez vsake podlage. Briand se večerajše seje ministrskega sveta le zato ni udeležil, ker je za nekaj dni odpotoval iz Pariza na odih.

Novo zlato za Francijo

Pariz, 2. januarja. AA. Iz Amsterdamu so v toku zadnjih dveh tednov prepeljali po letalih na letališče v Le Bourget okoli 20.000 kg zlata v vrednosti 300 milijonov frankov. Zlato je namenjeno pariškimi velikim bankam.

NOVOLETNE IZJAVE EVROPSKIH DRŽAVNIKOV

Vsi vodilni evropski državniki naglašajo nujno potrebo čim tesnejšega sodelovanja med narodi in državami v duhu medsebojnega zaupanja

Skoro vsi vodilni evropski politiki so za novo leto podali obširnejše izjave, v katerih so zavzeli svoje stališče k aktualnim problemom mednarodne politike. Vsi državniki poudarjajo potrebo iskrenega sodelovanja in vidijo izhod iz sedanje krize v obnovi medsebojnega zaupanja. Objavljamo nekatere značilnejše izjave:

Dr. Beneš

Berlin, 2. januarja. d. »Vossische Zeitung« je objavila za novo leto izjavo češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša, ki pravi med drugim:

Najbolj razširjena in najbolj vroča želja vseh narodov in vseh slojev prebivalstva je za bodoče leto gotovo zboljšanje gospodarskih razmer. Bistvena in trajna rešitev krize je odvisna od dela, ki ga bodo mogle razviti evropske in neevropske države za ustvaritev obnove splošnega finančnega, gospodarskega in političnega zaupanja ter nadomestitve sedanje gospodarske zmednje s smoteno organizacijo produkcije in konzuma. Za 1. 1932 pričakujemo predvsem tako produktivno delavnost. V srednjeevropskem področju se že kažejo obiski gospodarskega sodelovanja, o čegar načrtih živahno razpravljajo. Izredno važna komponenta tega evropskega in svetovnega dela bodo sami po sebi dogodki, do katerih bo prišlo že v prvih mesecih 1. 1932. Ne zanikujem, da sedanji izleti teh bodočih konferenc niso najbolj rožnati, ker ne pozabljamo, da sedanji radikalne nacionalistične tendence v mnogih državah zelo neugodno vplivale nanje. Kljub temu upam, da bodo imele te konference pozitivne značaje, da se bo našla rešitev vseh težkih in spornih vprašanj v izravnavi nasprotij ter harmoniji vseh zainteresiranih činiteljev.

Zaleski

Varšava, 2. jan. d. Zunanji minister Zaleski je izjavil, da pričakujejo vsi ljudje dobre volje v vseh državah uspeha prve svetovne razorožitvene konference, ki naj bi predstavljala znaten korak naprej v smeri splošnega mira. Uspeh konference bo samo tedaj zagotovljen, če bodo vsi narodi imeli jamstvo, da ne bo ogrožena nje-

hova lastna varnost. Uresničenje moralne razorožitve v skladu s predlogi poljske vlade na zadnjem zasedanju Društva narodov in organizacija sistema medsebojne pomoči proti morebitnim napadalcem bi bila najboljša jamstvo uspeha bližnje razorožitvene konference.

Ghika

Praga, 2. januarja. d. »Lidove Noviny« so objavile izjave zunanjih ministrov Avstrije in Madžarske o gospodarskem zblizanju podunavskih držav.

Rumunski zunanji minister Ghika je izjavil med drugim: Avstro-ogrski monarhija je bila neorganična celota, ki je po svetovni vojni razpadla. Ostala pa je vendar sila, ki stremi po gospodarskem sporazumu. Polagoma so vlade in narodi spoznali, da obstaja med podunavskimi državami zaradi zemljepisnega položaja in naravnih zakonov večja skupnost.

Dr. Schober

Avstrijski zunanji minister podkancelar dr. Schober je izjavil: V Avstriji imamo prav tako, kakor v vzhodnih agrarnih državah največji interes, da bi se nam omogočila udeležba pri konvenciji, po kateri bi se presežki agrarnih proizvodov vzhodnih držav mogli plasirati brez oškodovanja našega kmetijstva. Avstrija in češkoslovaška sami nista v stanju prevzeti niti najmanjšega dela presežka ostalih podunavskih držav. V to svrhu je potrebno mnogo večje področje za odjem in zato bi nam omejitev na češkoslovaško, Madžarsko in Avstrijo ne mogla prinesiti nobene ali pa zelo majhno olajšavo. Stara avstro-ogrski monarhija je imela tudi nalogo, da koncentrirala gospodarske sile narodov v Podunavju. Ponesrečila se je na nemogućnosti, da bi se to vprašanje rešilo v politični obliki državne enotnosti. Zato je tem bolj važno, da se odstranijo ostanki tega abnormalnega stanja in se na novo prosti pot za gospodarski sporazum.

Grof Karolyi

Budimpešta, 2. jan. d. Ministrski predsednik grof Karolyi je večeraj sprejel ob pričetku novega leta delegacijo vladne

stranke, kateri je izjavil, da smatra vlada kot svojo glavno nalogo v bližnji bodočnosti zaključitev primernih trgovinskih pogodb, ki bi pospeševale in zagotovile izvozne možnosti. Čim dalje bolj prevladuje po njegovem mnenju prepričanje, da pretirani zaščitni ukrepi samo pospešujejo gospodarsko krizo in da je iz nje edini izhod samo gospodarsko zblizanje. Madžarska vlada noče zapirati oči pred tem pričaniem, temveč ga pozdravlja in bo storila vse, ko bo dobila kinkretne oblike, da mu pripomore do zmage.

Hindenburg

Berlin, 2. januarja. d. Na Silvestrov večer je državni predsednik Hindenburg govoril po radiju svojo poslanico nemškemu narodu. V svojem govoru je naglašal, da se popolnoma zaveda, kako ogromne žrtve zahteva sedanji čas. Poudarjal je, da je treba nemškemu narodu odkritosrčno izreči zahvalo in priznanje za njegovo dosedanje požrtvovalnost in potrpežljivost. Velikost teh žrtve ga upravičuje istočasno do zahteve napram inozemstvu, naj ne stavi Nemčiji nemogočih zahtev. Tudi v razorožitvenem vprašanju se ne sme odrekati Nemčiji pravica do enakoopravne varnosti. Državni predsednik se je v svojem govoru spominjal bitke pri Tannenbergu, ko je bil položaj Nemcev prav tako težak. Potrebne so bile tedaj drzne odločitve in velike zahteve napram vojskim četam, da je bila podana možnost gotovega uspeha. Marsikdo je govil na skrivaj pomisleke, toda zveza medsebojnega zaupanja, zvestega tovarštva, ljubezen do domovine in vera v vse države vse skupaj tako, da je odločitev po večdnemnem hudem boju padla v korist Nemcev. Zato poziva ponovno v težavnem času vso Nemčijo k enaki zvesti skoli. Končno je želel državni predsednik Hindenburg vsemu nemškemu narodu srečno novo leto.

Zanimivo je, da so Hindenburgov govor po radiju skušali precej časa motiti komunisti s svojimi brezimi oddajali, tako da govora mnogi poslušalci sploh niso mogli razumeti.

Osnovanje nove stranke odobreno

Beograd, 2. januarja. M. V smislu zakona o društvi je notranji minister na prošnjo osnovateljev, odobril osnovanje politične stranke pod imenom Jugoslovanska radikalna kmečka demokracija.

Zahvala

beograjskih obrtnikov

Beograd, 2. januarja. p. Posebna deputacija beograjske obrtne zbornice je danes poselila ministrskega predsednika Živkoviča in ministra za trgovino dr. Kumanudija ter jima izročila diplome o izvolitvi za častnega predsednika v znak priznanja in zahvale za izdajo novega obrtnega zakona.

Bolniške takse

za univerzitetne klinike

Beograd, 2. jan. AA. Na predlog beograjske univerze je prosvetni minister odredil, da se četrti člen pravilnika o načinu vzdrževanja klinik na medicinski fakulteti, v kolikor imajo klinike razen vrstarskih dotacij tudi lastne dohodke, izpromeni in da se glasi: Člen 4. Za bolniške na klinikah se uveljavijo trije razredi. V prvem razredu se plača na dan 120 Din, v drugem 90 Din, razen tega pa se plačajo za izredne zdravniške preiskave in operacije iste takse, ki so v veljavi v državnih bolnicah, tako da »redo tudi te takse v blagajno za vzdrževanje bolnikov. V tretjem razredu se plača na dan 40 Din.

Tle izpremembe stonijo v voljavo, ko se razglaše v Službenih novinah.

Zavarovanja v tujih valutah prepovedana

Beograd, 2. decembra. AA. V svrhu zaščite in uveljavitve domače valute je finančni minister na podlagi odredb pravilnika o prometu z devizami in valutami odredil: 1) da se smejo početi 1. januarja 1932 izdajati police jugoslovanskih zavarovalnic za življenjsko zavarovanje kakor tudi za zavarovanje proti požaru, nesreči in slično samo v dinarjih; 2) da se zavarovalne police, izdane v dinarjih, ne smejo vezati na nobeno tujo valuto, niti na zlato; zavarovalne police ali kake druge pisemne listine ne smejo vsebovati nikakih klavzul, ki bi se nanašale na tujo valuto ali zlato dinarje; 3) da se naši državljani ne smejo zavarovati pri inozemskih zavarovalnicah. Vsaka kršitev teh odredb se kaznuje z denarno kaznijo po zakonu o kazenskih sankcijah (za devizne prestopke) od 8. oktobra 1931; tisti ki take kršitve sporoče, na imajo pravico do tretjine plačane kazni.

Važna iznajdba

New Orleans, 2. januarja. AA. Profesor kalifornijske univerze Ebberson izjavlja, da se je ameriški družstvu za napredek znanosti posrečilo odkriti klico, ki je vzrok infantilne paralize.

Priprave za ureditev reparacij

Angleško povabilo naši vladi — Dan sestanka reparacijske konference še ni določen — Novi načrti

Beograd, 2. januarja. r. Naše zunanje ministrstvo je prejelo povabilo angleške vlade, v katerem se obvešča, da se bo 18. januarja v Lausanni sestala konferenca držav, ki so zainteresirane na nemških in vzhodnih reparacijah. Istočasno poziva angleška vlada, brzokone v sporazumu z ostalimi veleislami, našo vlado, naj imenuje svoje zastopnike za to konferenco, katere delovno področje gotovo ne bo ostalo omejeno samo na čisto reparacijsko vprašanje, temveč se bo razširilo tudi na vprašanje medzaveznikiških vojnih dolgov. Kakor smo že poročali, bo ta konferenca za našo državo izredno važna, ker se ima na njej razpravljati ne le samo o našem bodočem deležu pri plačilih dolžnih držav, temveč tudi o našem odnošaju napram tem državam v banki za mednarodna plačila glede na to, da nismo pristali na Hooverov moratorij za leto 1931/32.

London, 2. januarja. d. »Morningpost« poroča, da so se povabljeni države izrekle za reparacijsko konferenco. Dvomljiv je samo še dan sestanka, ker ima Francija pomisleke proti otvoritvi na dan 18. janu-

arja ter želi, da bi se reparacijska konferenca sestala kasneje.

Dunaj, 2. januarja. s. Po poročilih iz Londona in Pariza se je dosegel načelen sporazum glede moratorija za plačila Ameriki. Anglija, Francija in Nemčija baje nameravajo ustvariti gotovo dejstvo, kakor je to storil Hoover 1. 1931. ne glede na odobritev ali odklonitev ameriškega kongresa ter se sporazumeti o odgoditvi evropskih dolgov z istočasno suspenzijo plačil Ameriki.

London, 2. januarja. s. Glede na velike pomisleke proti podaljšanju reparacijskega moratorija se je pojavil nov načrt, ki ga baje podpira predsednik Angleške banke Montague Norman. Po tem načrtu bi se reparacijska konferenca kmalu po svoji otvoritvi odgodila za 6 mesecev. Po preteku te dobe bi se sestali strokovnjaki, da še enkrat proučijo položaj. Reparacijski moratorij bi se primerno podaljšal. Izplačila vojnih dolgov Ameriki bi zapadla šele decembra meseca, tako bi ne bili potrebni novi dogovori.

Po vsej državi vlada hud mrz

Temperatura je v splošnem padla na 15 stopinj pod ničlo — Zaradi visokega snega je ponekod oviran železniški promet

Beograd, 2. januarja. p. Kakor v drugih krajih države, je tudi v Beogradu zavlada la zadnje par dni huda zima. Temperatura je padla na 15 do 20 stopenj, obenem pa je zapadel tako debel sneg, da je otežkočen promet celo na beograjskih ulicah. Tramvaj jedva vzdržuje promet, ki pa se vrši v zelo skrajnem obsegu. Dočim so novej na vseh glavnih progah vozili po dva in trije vozovi, vozovi sedaj samo po eden. Avtomobilski promet z okolice je zaradi zasneženosti cest popolnoma ustavljen. Telefonske proge s provinco so večinoma prekinjene. Z Zagrebom dva dni ni bilo zveze. Redka poročila, ki prihajajo iz notranjosti države, poročajo, da vlada po vsej državi hud mrz ter da je povsod zapadel debel sneg. Železniški promet je na mnogih progah prekinjen, v Beograd pa prihajajo vlakci z velikimi zamudami. Zaradi hudega mraza je počila danes dopolnena v bližini kavarne Mostar glavna vodovodna cev. Voda je z velikim pritiskom raznesla tla in v močnem curku udarila na plan. V bližini se nahajajoče nižje ležeče trgovine in stanovanja so bila hlapoma poplavljeni. Še le čez eno uro so vojo zavirali. Pet rožnih je ostalo brez strehe, ker so njihova stanovanja popolnoma poplavljeni. Mestna občina jim je preskrbela zasilna stanovanja, dokler ne bodo iz poplavljenih prostorov izčrvali vojo in poravnali škodo.

Zagreb, 2. januarja. p. Zaradi velike količine snega, ki je zapadel pred dvema dnevi po vsej Liki, se je promet na liški

progi ustavil. Prekinjena je zveza med Zagrebom in Splitom.

Velike prometne ovire na Madžarskem

Budimpešta, 2. januarja. s. Po obvestilu direktorja državnih železnic je položaj na železniških progah, ki je nastal zaradi velikih snežnih zametov, skoraj neizpremenjen. Orient-ekspres je moral ostati na obmejnih postaji Lőkőshaza ter bo nadaljeval svojo vožnjo proti Budimpešti najbrž šele opoldne. V vremenskem položaju je nastopilo izboljšanje ter upajo, da bodo prometne ovire še tekom današnjega dne odstranjene.

Budimpešta, 2. januarja. d. V zadnjih dneh je zapadlo v južni Madžarski toliko snega, da so morali prekiniti ves železniški promet. Ves promet na progah, ki vodijo v Jugoslavijo in proti Rumuniji, je ukinjen. Na rumunski meji je celo orient-ekspres občital v snegu. Le na lokalnih progah je še nekoliko prometa.

Hud mrz v Italiji

Milan, 2. januarja. s. Po vsej severni in globoko v srednji Italiji je nastopil katastrofalen mrz. Zaradi mraza je zmrznilo znano jezero Endine v bližini Bergana, ki je dolgo 8 km. Takega slučajja se ne spominjajo najstarejši ljudje. V okolici Bergana je zmrznilo več oseo. V Dolomitih divjajo hudi snežni viharji.

Volitve v senat

Veliko število slovenskih županov iz vseh delov naše banovine se je zbralo v Ljubljani že sinoči, drugi pridejo danes jutraj in dopoldne. Z njimi prihajajo narodni poslanci in člani banskega sveta. Vse vodita v Ljubljano pravica in dolžnost, da izvolijo zastopnike naše banovine za jugoslovnski senat, ki bo skupno z narodno skupščino kot zbornico poslancev tvoril v ustavi določeno predstavništvo vsega jugoslovnskega naroda.

O pomenu in ustroju senata in našega novega dvodomnega sistema smo govorili že v par člankih. Opozorili smo na to, da je zlasti za naše razmere institucija senata nad vse koristna in potrebna. Ako bi ob sprejemu vidovdanske ustave ne bili člani senata kot druge zakonodajne zbornice, bi se bile morda razmere pri nas razvijale drugače kakor so se, ker bi senat skoraj gotovo pomembno vplival na razvoj političnih odnosov na Narodni skupščini. Zato je jugoslovnska javnost z velikim zadoščenjem pozdravila dejstvo, da je naša nova ustava prevzela dvodomni sistem.

Današnji dan, ko se po vsej državi vrše senatske volitve, pomenja nov velik korak naprej k popolnemu oživitvorenju septembrske ustave. Dne 8. novembra izvoljena Narodna skupščina poslancev se je zbrala že pred božičem in opravila vsa pripravljala dela, vendar z zakonodajnim delom še ni mogla pričeti. Ko bo danes izvoljen senat in bo prihodnji teden — sestane se drugi ponedeljek, 11. t. m. — verificiral svoje mandate, bo narodno predstavništvo kompletno; zakonodajna oblast bo prešla nanj in se bo s tem pričelo novo razdobje v našem državnem življenju. Dan 3. januarja bo zato

skupno z velikim volilnim dnem 8. novembra ostal trajno zabeležen v naši novi parlamentarni zgodovini.

Volitve se vrše istočasno po vseh devetih banovinskih prestolnicah in v Beogradu. Čeprav je menda z edino izjemo povsod vložena samo po ena kandidatska lista, se mora v smislu senatskega volilnega zakona volilni postopek vseeno izvesti, tako da se bo tudi ob tej priliki manifestativno izrazila volja vsega prebivalstva. Res je volilna pravica omejena na narodne poslance, člani banskega sveta in na župane, toda ravno ti so najbolj legitimirani zaupniki in predstavniki ljudstva in bodo svoje glasove upravičeno lahko oddajali v imenu srezov in občin, ki jih zastopajo.

Značilno je, da se tudi senatskih volitev ne udeležujejo oni, ki so izdali parolo abstinence za poslanske volitve. Takrat so rekli, da so za abstenco zato, ker jim je z zahtevo po vsedravnih listi baje onemogočena kandidatura. Volilni red za senat te zahteve ne pozna, temveč pripušča liste po banovinah. Kljub temu so abstinenti ostali v abstinenci, kar je nov dokaz, da je bil njihov izgovor pri volitvah v Narodno skupščino neiskren in res je izgovor, da bi prikrili prave motive.

Senatski kandidati za dravsko banovino so bili že objavljeni. Lista obsega moške, ki so bili naši javnosti vsi znani že poprej. Kandidati in njihovi namestniki so odlični in preizkušeni javni delavci in nam nudijo garancijo, da bo sta z njimi krepko pomnožena moč in vpliv naše parlamentarne delegacije, okrepljena pa tudi falanga voditeljev in delavcev v našem novem političnem življenju.

Sestanek slovenskih županov

Na predvečer senatskih volitev so se sestali v dvorani ljubljanske kazine vsi slovenski župani z banskimi svetniki in narodnimi poslanci

Ljubljana, 2. januarja v. Nocoj se je vršil v veliki dvorani Kazine sestanek županov, banskih svetnikov in narodnih poslancev, ki se bodo udeležili jutrišnjih senatskih volitev.

Sestanek je otvoril ob 20.30 ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc, ki je uvodoma pozdravil navzočega ministra za zgradbe g. dr. Kramerja, katerega so zborovalci navdušeno aklamirali, nadalje zastopnika odsotnega bana, podbana g. dr. Pirkmajerja in vse navzoče.

V svojem nadaljnjem govoru je g. dr. Puc podčrtal pomen današnjega dne, ki je prvič v tej dvorani zbral zastopnike slovenskih občin, od najmanjše gorske občine do slovenske prestolnice, bele Ljubljane, ki z navdušenjem pozdravlja župane dravske banovine. Nato je v markantnih besedah razvil program dela, ki ga bo potreba še izvršiti v teku prihodnjih let ter podčrtal voljo slovenskega dela za gospodarski napredek naše države, kulturno povzdigo vsega naroda ter složno sodelovanje vseh slojev našega ljudstva.

Njegove besede so prekinjali zborovalci s bučnim odobravanjem. Nato je prebral govornik na pomen senatskih volitev ter podal poročilo o kandidatski listi, ki so jo se-

stavili narodni poslanci in nato odobrili zastopniki največjih slovenskih občin na svojem nedavnem sestanku. Župan dr. Puc je nato predstavil vbranim volilem navzoče kandidate za senat, gg. dr. Vladimirja Ravničarja, dr. Miroslava Ploja in dr. Franca Novaka, dočim se je četrti kandidat dr. Rajar opravičil.

Po govoru ljubljanskega župana dr. Puca je povzel besedo g. dr. Vladimir Ravničar, ki je orisal politični program dela senatorjev. Za njim je govoril g. dr. Fran Novak, ki se je zlasti bavil z gospodarskimi problemi sedanje dobe ter razvil program za bodočo dobo. Nato je govoril še g. dr. Miroslav Ploj, ki je bil prav tako kakor oba predgovornika živahno pozdravljen.

Viharno aklamirali je nato povzel besedo ministra za gradnjo g. dr. Kramerja, ki je v kratkih besedah pozdravil zbrane župane. Sledila je debata, v kateri so zastopniki posameznih občin izrazili razne svoje želje ter stavili tudi več konkretnih predlogov. Sestanek, ki je potekel v najlepšem razpoloženju, je znova pokazal voljo do slovenskega dela predstavnikov slovenskega ljudstva v dobrobit vsega naroda in države.

Odlikovanja

Beograd, 2. januarja. r. Z ukazom Nj. Velikantstva in na predlog gospoda predsednika ministrskega sveta Petra Živkovića, so bili odlikovani člani predsedstva in referenti Vrhovnega zakonodajnega sveta, ki je bil, kakor znano, razpuščen po volitvah. Odlikovani so:

z redom Karadjordjeve zvezde III. stopnje dr. Niko Perić, bivši član Vrhovnega zakonodajnega sveta;

z redom Jugoslovenske krone I. stopnje Mihajlo Jovanović, bivši predsednik VZS, Ivan Hribar, dr. Gjuro Surmin, Daka Popović, bivši člani VZS;

z redom Karadjordjeve zvezde IV. stopnje dr. Slavko Sečurov in dr. Josip Balen, bivša člana VZS;

z redom Belega orla III. stopnje dr. Josip Silović, dr. Tugomir Alaupović in Grgore Lestorović, bivši člani VZS;

z redom Jugoslovenske krone II. stopnje dr. Dušan Subotić, bivši član VZS;

z redom Jugoslovenske krone III. stopnje dr. Dragoljub Arandjelović, dr. Ivan Maurović, dr. Albert Bazala, dr. Stefan Sagadin, dr. Milan Skaria, bivši člani VZS in Manolo Lazarević, upravnik mesta Beograda;

z redom Jugoslovenske krone IV. stopnje dr. Janko Bedeković, upravnik policije v Zagrebu in Vekoslav Keršovan, upravnik policije v Ljubljani;

z redom Jugoslovenske krone V. stopnje Albert Platzer, sreski načelnik v Kočevju.

Nadalje so odlikovani z redom Jugoslovenske krone IV. stopnje: Anton Kolarč, profesor v Ptuj; Josip Šiška, kanonik v Ljubljani; Josip Erpič, župnik v Stari Cerkev; Anton Markun, župnik iz Dobropolja; Blaž Grča, upokojeni župnik iz Senčurja; Josip Pelc, župnik pri Sv. Emi; Edmund Glanzmann, industrijec v Trzinu; Fran Roblek, veleposelnik v Zalcu; notar Fima Tavzov v Logatcu; notar Stevo Šink v Skofiji Luki; dr. Janko Pinčuk, odvetnik v Dol. Lendavi; Fran Kobler, odvetnik v Radovljici; dr. Marko Stanjko, odvetnik v Ljutomeru; Josip Adamič, posestnik v Domžalah; Spiro Vranković, lekarnar v Omotlihu in dr. Pavel Pestonič, profesor v Ljubljani.

Silvestrovanje v Beogradu

Beograd, 2. jan. p. Naša prestolnica je tudi letos kljub pravoslavni večini proslavila katoliško novo leto. Dasiuravno je bilo silvestrovanje rav živahno, se je vendar le op. 'alo, da ni niti zdaleka takega razsinavanja in razkošja, kakor ga je bilo opažati pri tej priliki prejšnjega leta. V Beogradu živeči Slovenci so imeli svojo silvestro zabavo v črtilni svojega kluba Triglav v klubskih prostorih v hotelu Moskva. Udeležilo se je vse uglednejše rodbine in veselo rajanje je ob najboljšem razpoloženju trajalo do ranega jutra.

Ostje, 2. jan. č. Na Silvestrovo se je mizarski pomočnik Albert Svetnik napil tolike količine alkohola, da je naslednjega dne umrl.

Iz državne službe

Beograd, 2. januarja p. Z odlokom prometnega ministra sta napredovala za svetnike v 5. skupini višji pristav pri pošti direktorji v Ljubljani Josip Štukelj in starišina 6. skupine pri pošti Ljubljana I. Jakob Koba.

Imenovanja v vojski

Beograd, 2. januarja p. »Vojni liste objavlja večji ukaz o napredovanju višjih in nižjih oficirjev. Med drugimi so imenovani za divizijske generale brigadna generalstaba generala Miljutin Nedić in živko Stanislavjević, za brigadnega generala pa konjeniški polkovnik Ljubomir Belimarković.

Zapiranje gostiln v savski banovini Zagreb, 2. januarja n. Banska uprava v Zagrebu je odredila, da se morajo odlej krčme zapirati ob 21. uri, gostilne ob 22. Le v sreskih mestih in trgih smejo krčme ostati odprte do 22., gostilne do 23., kavarnice do 24. ure, v mestih z magistrati pa krčme do 23., gostilne do 24., kavarnice do 1. in bari do 2. jutraj. Le s posebnimi policijskimi dovoljenji bo mogoče gostilničarjem, kavarnarjem in ostalim podjetnikom doseči podaljšanja policijske ure.

Uvoz zdravil

Beograd, 2. januarja AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je izdal na podlagi pravilnika o zdravilih in zdravilnih specialitetah seznam tistih zdravil in zdravilnih specialitet, katerih uvoz v našo državo je dovoljen. Po tem seznamu je skupno dovoljeno uvažati v našo državo 1028 zdravil in zdravilnih specialitet.

Žrtve alkohola na Silvestrovo

New York, 2. jan. č. Na Silvestrovo je vladalo po vseh večjih mestih Amerike kljub gospodarski krizi veliko veselje. Američani so konzumirali ogromne količine alkohola. Zaradi zaužitega alkohola se je astruiralo 60 ljudi. Pijanost je povzročila tudi mnogo prometnih nesreč. Neki velik avto z 10 osebami se je zvrnil v reko. Le en potnik si je rešil življenje.

Visoke državne subvencije italijanskim paroplovbi

Rim, 2. januarja žd. »Gazzetta Ufficiale« je objavila zakonski dekret o državnih subvencijah za italijanske paroplovne družbe. V dekretu so navedeni vsi pogoji za pridobitev državne subvencije. Samo za tovrstni promet italijanskih družb bo vlada po tem dekretu izdala v letu 1932. 70 milijonov lir podpore.

Statistika o brezposelnosti v Angliji

London, 2. januarja n. Urad za brezposelnost je sklenil ukiniti svoj tedenski bulletin, v katerem je objavljval statistične podatke o brezposelnosti. Odslej bo izdal mesečno poročilo, v katerem pa bodo toliko bolj točno zbrani vsi podatki o gibanju brezposelnosti v Angliji. Prva številka novega bulletina bo izšla šele sred februarja in bo obsegala podatke o položaju 25. januarja.

V zagati

Bivši voditelj SLS in kranjski deželni glavar g. Franjo Šuklje o posledicah zgrešene abstinence politike

Pod naslovom »Slovenci ob koncu leta« je objavila »Prager Presse« v svoji številki od 29. decembra uvodnik izpod peresa g. Franja Šukljeta, bivšega kranjskega železnega glavarja in dolgoletnega voditelja politike Slovenske ljudske stranke. Članek razpravlja o politični situaciji, v kateri se nahajajo Slovenci po novembrski volitvah. Predvsem je treba priznati, da sta glavni dve konstataciji v izvajanjih g. Šukljeta točni in da delata čast njegovi objektivnosti. Bivši kranjski deželni glavar, ki dobro pozna psiho in razpoloženje našega ljudstva, predvsem ugotavlja čistost in nepotvorjenost narodne volje, ki je prišla 8. novembra v dravski banovini do izraza. S to ugotovitvijo g. Šuklje odločno in jasno demantira in desavuiru one lažnive kljukce, ki bi katastrofalni poraz politike negacije in abstinence radi olepšali z izgovori o nepravilnostih pri volilnem postopku in z izmišljotinami o nerealnosti volilnih števil. Ugovore g. Šukljeta, da se je večina prebivalstva dravske banovine brezpogojno izjavila za vladno politiko, bi bilo treba samo še spopolniti z naslednjo konstatacijo, da še noben politični program med Slovenci ni združil naše večje števila glasov, nego jugoslovnski program Živkovićeve vsedravnne narodne liste.

Črtnjavina vredno iskrenostjo graja ugledni pisec članka abstinence politiko bivše Slovenske ljudske stranke ter konstatira, da se je pretežni del bivše SLS s tem postopanjem sam popolnoma izključil od političnega udeleževanja in da stoji danes v kotu brez moči in brez vpliva. Pri tem pa poudarja, da je računati z dolgo dobo današnje vladne sistema! Z nekoliko kruto ironijo primerja g. Šuklje voditelja bivše SLS turistom, ki v vsakem gorovju izgubili stezo in ne morejo več naprej.

V podrobnosti se z argumentacijo gospoda deželnega glavarja marsikdo ne bo mogel strinjati. Z njim vred gotovo obžalujemo, da se je pretežna večina slovenske duhovščine od zagreženosti in kratkovidnih strankarjev dala potisniti na stran in odrinuti od pripadajočega ji vpliva na politični razvoj. Mi smo slovensko duhovščino pred volitvami kar najresneje opozarjali na take posledice in le uvidevnosti voditeljev nove politike in onim rodoljubnim duhovnikom, ki so imeli patriotičen pogum, da so se uprli partizanski diktatorji voditeljev bivše SLS, se ima slovenska duhovščina zahvaliti, da ipak ni bila iz političnega življenja popolnoma izključena.

Mišljenje gospoda deželnega glavarja, da je kvarno, ako se voditelji abstinence politike izključijo od sodelovanja pri državni politiki, je pa gotovo pogrešno. G. Šuklje skuša zagrezeno partizane bivše SLS identificirati z velikim delom slovenskega ljudstva. Če bi bila ta identifikacija tudi dopustna, bi šlo vendarle samo za manjšino, ki se je napram sedanji postavitvi na negativno stališče. Rahločutnost glede uveljavljanja manjšine ni bila nikdar posebna odlika ne bivših, ne sedanjih voditeljev nekdanje SLS. In bivša SLS, ki nikdar ni imela za seboj dejanske večine naroda, temveč je razpolagala le z relativnimi majoritetami, je vsikdar, čeprav torej kot predstavateljica relativno večine zase reklamirala monopol zastopanja interesov našega ljudstva in je svojo relativno večino uporabljala kot legitimacijo za izključnost svoje reprezentance.

Mi smo tako stališče vedno dosledno pobijali in dosledno temu tudi danes niti najmanjšega dela našega ljudstva ne izključujemo od aktivnega sodelovanja v narodni in državni politiki. Toda ljudstvo in blamirani nekdanji partizanski diktatorji, to sta dve reči. Mnoga znamenja kažejo, da se tudi tisti del slovenskih volilcev, ki 8. novembra še niso spregledali, ni izgubil v neprehodnem gorskem skalovju. Tam gori visoko v čerih in stenah sedijo in ne vedo ne naprej ne nazaj, le oni nepomirljivi »voditelji«, ki se sedaj obupno ozirajo okrog sebe ter glasno kličejo drug drugemu razne bodrilne tolažbe, da bi premotili sebe in one, ki so se dali od njih zapeljati. G. Šuklje misli, da bi bilo dobro, če bi se tem nemesrečnim e-turistom prožila roka in se jim pomagalo zopet v dolino. Mi pa dvomimo, da bi bilo to res tako potrebno in koristno. Narod naj jih le ogleduje, kako sede tam gori in si ne morejo pomagati. Čim dalje časa jih bodo gledali tudi tisti, ki so jim 8. novembra še sledili, tem bolj bo skopnelo število onih, ki jih g. Šuklje vidi danes še zključene od političnega sodelovanja.

Glavna izvajanja g. Šukljeta v »Prager Presse« se glase takole:

Upravičeno je vprašanje, s kakimi občutki se poslavlja slovensko ljudstvo od tako važnega starega leta in stopa čez prag novega leta. Vprašanje je upravičeno: kljub temu, da se je prebivalstvo dravske banovine pri zadnjih volitvah z absolutno večino brezpogojno izjavilo za vladno politiko. Naj se ne ugovarja, kakor to dela opozicija, da je bil ta volilni rezultat dosežen z raznimi volilnimi mahnicami! Je že mogoče, da so se tu pa tam vršile take ne-rednosti pri volitvah, toda to nikakor ni moglo epričo tako ogromnega števila glasov spremeniti končnega rezultata. Kar se govori o pritisku s strani vlade, je samo po sebi ovrženo že z dejstvom, da so si znali Slovenci skozi dolgo desetletja čuvati svojo volilno svobodo napram vladi. V mestu zlasti na bivšem Spodnjem Št.

jeskem, bi bilo morda še možno govoriti o kakem vplivu s strani vlade. Toda moč slovenskega je na kmetih. Mirno lahko trdim, da bi bilo vsako priporočilo katerega kandidata s strani sreskega načelnika naravnost nesreča za kandidata.

Pri objektivni presoji v Jugoslaviji podane situacije se more od nosila krone usmerjena politika samo odobravati. Kraju po strahovitem zločinu v skupščini ni preostajalo nič drugega, kakor da je ukinil ustavo in uvedel osebni režim. Toda ta režim je tvoril samo prehod k usvaritvi resničnega parlamentarizma. Ali bi bilo to mogoče, če bi bile ostale stare stranke, ko je bilo vendar jasno, da bi zopet sestank parlamenta znova poizvel stera strankarska nasprotstva v vsej ostrini?

Te nujnosti pa pretežni del dosedanj v Sloveniji dominantne stranke ni opazoval. Dejstvo je, da je ta stranka oživila priključitev k vladni večini. Zaradi tega doživljamo sedaj nerazveseljen prizor, da je pretežni del stare Slovenske ljudske stranke od političnega udeleževanja popolnoma izključen ter da je brez moči in vpliva postavljen v kot. Posebej je treba poudariti, da je velik del slovenske duhovščine, ki je v težnih dneh avstrijskega absolutizma branila interese ljudstva, vselej mogočeno posegla v razvoj slovenske nacionalne politike in neposred pri gospodarski osamosvojitvi slovenskega ljudstva iz vodila odlično zadržno organizacijo, sedaj potisnjena iz svoje vplivne pozicije ter da je brez moči, napram nadaljnjemu političnemu razvoju.

Ali je treba še posebej dokazovati, da je to stanje prav tako pogubno za strankarsko življenje Slovencev, kakor škodljivo za interese celokupne države? Sedanjemu vladnemu sistemu se lahko napoveduje še dolga doba. Na drugi strani pa so zaradi novega narodnega predstavništva postalo važne vsled ukrepov, ki jih nujno zahteva svetovna kriza. Kaščen odziv na volice in ljudske mase mora imeti dejstvo, da se bodo vse te stvari izvršile brez sodelovanja politikov iz krogov stare ljudske stranke?

Pa tudi za državo ne more biti vseeno, če je tako velik del slovenskega ljudstva tako dragocennimi intelektualnimi, gospodarskimi in moralnimi elementi izključen od sodelovanja v državnem življenju. Odpomoč je nujno potrebna. V prispodobi bi položaj orisal takle: Bivša ljudska stranka siči turistu, ki je pri težavnih planinskih turi zašel. Naenkrat ne more dalje. Ne preostaja mu drugega, kakor da se vrne, da bi našel ugodnejšo pot. Ojašen bi bil umik, če se mu proži asposoba in večja roka, ki ga povzede na pravo pot. Iz te pripovedbe hočem podati svoje mnenje v tem smislu, da je naloga strankarskih politikov najti brv, ki jih bo privlačila smeriscam, katere je zaščitil nosilec krone, naloga vieda pa, da ta vsakega težavno korak ojaša.

Nenavadna nesreča na Gorenjskem

Jesenice, 2. januarja.

V novi hidrocentrali Kranjske industrijske družbe v Zaspu, ki je bila dograjena meseca septembra lanskega leta, so preizkušali te dni strojno opremo in zlasti novo postavljeno turbino. Baš na Silvestrov večer, ko so se ti preizkusi nadaljevali, je nenadoma pošla dovodna cev, tako da je voda preplavila strojnico. Monterji, ki so se nahajali v poslopju, so preživeli par hudih trenutkov, ker so se neprizadejano znašli v vodi. Prisotnosti duha strojnika Silvnika, ki je takoj splezal na žerjav in po tej poti rešil tudi ostale, se je zahvaliti, da ni bilo nobene človeške žrtve. Omotna škoda so sicer še ne da točno preccnti, ker je voda zalila stroje, toda zdi se, da ni tako velika, kakor je kazalo na prvi pogled. Pričetek obratovanja nove centrale se je zaradi te nezgode moral odložiti za nekaj časa, da se cev popravi. Računa se, da bo obratovanje omogočeno že v kakih dveh tednih.

O nesreči smo prejeli še drug dopis, ki dramatično opisuje, kako so se reševali ljudje, ki jih je voda presenčila v strojnici. Iz dopisa posnemamo:

Voda je strojnico zalila tako hitro, da ni bilo več mogoče uiti skozi vrata. Vsek si je skušal pomagati, kakor je vedel in znal. Najbolj duševno prisoten je bil strojniki Anton Silvnik z Jesenice, ki je zgrabil verigo žerjava in po njej splezal na 5 m visoko montirani žerjav. Ponudil je nato verigo še dvema drugima, ki sta se rešila na isti način. Neki inženjer pa je skočil skozi okno centrale v divje bobnoče vodo, ki ga je zanašala sem in tja kakor bilko. Posrečilo pa se mu je, da je splezal na plavalni tram, ga zajezdil in si s tem rešil življenje.

V mali hišici, ki služi za pisarno in prenočišča monterjem in delavcem in stoji nedaleč od elektrarne, je bilo ob času nesreče več gradbenih tehnikov in delavcev, ki so ogroženecem takoj pritekli na pomoč. Gradbeni tehnik Belin je stekel v silni naglici po strmih hribu navzgor in zaprl zavornice ter tako preprečil dotok nove vode. Tako so k sreči ostali nenoškodovani vsi ogroženi.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno vedro, jutranja megla, hladno. — Situacija večerajšnjega dne: Barometriška depresija, ki je prevladovala po vsem kontinentu, se je umaknila proti vzhodu. Sledil ji je visok pritisk z Atlantskega oceana, ki je prinesel s seboj precejšnje mraz. Temperature so v splošnem padle. Pritisk je narasel za 2 do 12 stopinj, najbolj v gornjem Primorju. Temperature so nekoliko narasle v Primorju in v zapadnih krajih države, in sicer za 1 do 3 stopinje. V ostalih krajih so padle za 1 do 15, najbolj v centralnem delu države.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: V predzoruju Alp najbrž že ponoči sneg, kasneje morda s sledečim južnim vremenom z zapadnimi vetrovi in tudi dežjem. V notranjosti Alp bo snežilo ter bo padla temperatura. Kasneje najbrž ledeni dež.

Smrt francoskega generala Paua

Pariz, 2. jan. AA. General Pau, predsednik francoskega Rdečega križa in imetnik velikega križa legije časti in vojaške kolajne, je danes umrl, star 82 let. Pokojnik se je udeležil francosko-nemške vojne l. 1871, kot podporočnik in je v tej vojni izgubil desnoico. Od l. 1903. do 1914. je bil divizijski general in poveljnik 20. armade. V svetovni vojni se je udeležil ofenzive pri Mulhousu v avgustu 1914 in je bil eden izmed prvih, ki je prišel v Alzacijo. Po vojni je vse svoje delo posvetil dobrodelnim ustanovam in francoskemu Rdečemu križu.

Abesinski prestolonaslednik v Parizu

Pariz, 2. januarja AA. Semkaj se je danes ob 8.15 pripeljal etijski prestolonaslednik. Na postaji sta princa sprejela mornariški minister Dumont in general Franchet d'Esperay, ki je zastopal Francijo pri kronanju Ras-tafarija.

Rumunski finančni minister v Italiji

Rim, 2. jan. M. Danes je prisel semkaj rumunski finančni in notranji minister Argetojanu. Italijanski listi pripisujejo njegovemu posetu veliko politično važnost. Minister Argetojanu bo sprejel v posebni avdicijci pri italijanskem kralju ter bo imel daljši sestanek z ministrskim predsednikom in finančnim ministrom.

Smrt odličnega angleškega novinarja

London, 2. januarja č. Umrl je znani angleški novinar in izdajatelj listov Scott, star 85 let, ki je bil v Manchesteru izdal list »Manchester Guardian«. Imel je velik vpliv na angleško politiko. Bil je pristaš liberalne stranke.

Novo gledališče v Moskvi

Moskva, 2. januarja AA. Gradba novega gledališča »Meyerhold« naglo napreduje. V njem bo prostora za dva tisoč gledalcev. Konstrukcija tega gledališča bo edina te vrste na svetu.

Naši kraji in ljudje

40letnica Pevskega zbora Glasbene Matice

Ljubljana, 2. januarja.

V začetku druge polovice prejšnjega stoletja je ustvarila doba našega nacionalnega preporoda Narodne čitalnice, okrog katere se je zbiral ves naš življenjski snovni razna svojca društva. Ena od prvih Narodnih čitalnic je bila v Ljubljani in pod nje stroho je gojilo Dramatično društvo slovenske drame in spevoigre in ko se je zasluzni organizator Gerbič l. 1886. vrnil v Ljubljano, je bil naenkrat tu tudi začetek slovenske opere. V tedanjih čitalni-

koncertov. Zbor je zelo obogaten v glasbeni literaturi.

Vseh zborovskih koncertov tekem 40 let je bilo 223, zbor pa je štel običajno okrog 120 članov. Studij proizvajanih del je zahteval ogromno časa. Če računamo, da je večal zbor vsako sezono skozi 9 mesecev 16 ur tedensko, je to 10.000 ur ali 833 polnih dni.

S svojim delom je zbor najbolj dokazal, da je vladala v njem ljubezen do slovenske pesmi in do umetniških del. Današnji njegovi člani imajo za seboj že 36, 30, 25 in 20 let požrtvovalnega dela, med njimi pa je tudi gospa, ki se udeležuje že od 15. septembra 1891. Le malo jih je, ki so člani šele nekaj let. Duša zbora v vsakem pogledu je bil skozi 35 let g. Matej Hubad, ki je prepuštil svojo misijo leta 1929. ravnatelju g. Mirku Poliču.

Ob visokem jubileju smo vsi prepričani, da bodo uspehi in priznanja prešlih 40 let vodili zbor k nadaljnjemu, ravno tako plodonosnemu delu za proslavo naše glasbe ter v slavo naroda in države.

knjigo kot prva graška »Tagespost«, dne 24. decembra 1931 s podlistkom univ. prof. in dež. arheologa g. Walterja Schmidta. Poročalec, ki je, kakor znano, naš rojak in znanstvenik svetovnega imena, poudarja med drugim tole: »S spretno porabo in razlago prvega dela »libella Gothorum«, ki je zamrežen z marsikakimi bajeslovnimi stvarmi in ki so ga zaradi tega zgodovinarji navadno tudi obdelavali s pridržki, je uspešno pisatelju, da je pojasnil preteklost Dalmacije od l. 378., ko so prišli na Balkan Gotje, in zlasti ugotovil za historijsko geografijo nova važna dejstva... Ta razvoj razpreda Rus ob stalnem kritičnem uporabljanju virov in obsežne literature v zelo zanimivi in prepričujoči obliki: on je s tem ustvaril o zgodovini od 5. do 7. stoletja delo, ki je neobhodno potrebno vsakemu, ki se bavi s preteklostjo Balkanskega polotoka.« H koncu poročalec obžaluje, da knjigi ni priložena kratka vsebina v nemščini. Knjiga se naroča pri založbi »Luč« in stane s poštnino vred 63 Din.

Oglejte si nemudoma danes
popularno opereto nepozabnega
skladatelja

Johanna Straussa

Netopir

V najprominentnejši zasedbi, kakršne
ne boste kmalu zopet videli

Anny Ondra
Svetislav Petrovič
Georg Aleksander
Hans Junkermann

Razkošne baletne scene, lepa muzika,
izvrstni dovtipi, smeh in zabava

Nepreklicno
samo še danes!

Predstave danes v nedeljo ob 3., 5.,
7. in 9. uri zvečer

Kot dopolnilo najnovejši
FOXOV ZVOČNI TEDNIK

Naročite si takoj potrebne vstupnice!

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Odmev Rusove knjige v tujini

Kakor znano je izdala založba »Luč« v Ljubljani zgodovinsko delo: Jože Rus, Kralji dinastije Svedvičev, najstarejši skupni vladarji Hrvatov in Srbov (454—614). O knjigi so poročali že naši, zagrebški in beograjski listi, zdaj pa je v tujini oglašila

Ne uvažajte strojnih čipk in vezenin

Ročna dela in tekstilna blaga iz inozemstva obremenjujejo našo bilanco
za 200 milijonov Din — Sloves naših domačih vezenin in čipk

Ljubljana, 2. januarja.

Uvoz blaga iz inozemstva je zelo važna postavka v bilanci našega državnega gospodarstva. Zlasti obremenjuje uvoz nepotrebnega luksuznega blaga aktivnost državne bilance. Večina evropskih držav je začela zlasti v zadnjem času ščititi domačo industrijo in obiri pred uvozom s precejšnjo zaščitno carino. Zato tudi mi ne smemo mirno gledati, ko nam uničuje inozemska konkurenca naše domače obrtne in nam poleg velike materialne škode povzroča tudi veliko moralno in narodno škodo. Domači obrti navajajo namreč našega že itak skromnega človeka še k večji skromnosti, vztrajnosti, snovitosti in varčnosti. To so dejstva, preko katerih ne smemo iti. Mimogrede omenjamo, da je o tem izšel izpod peresa nemškega žurnaliste g. Mare Magander - Meyer iz Münchena zelo zanimiv članek o vzgojni vrednosti naših ženskih ročnih del. Ta dama je bivala na Bledu in je večkrat obiskala razstavo državnega osrednjega zavoda za ženske domače obrti v Ljubljani in je dobila tam toliko pogleda in pojasnil o našem čipkarstvu, da je napisala lepo studijo o vzgojni vrednosti ženskih ročnih del. Tujci torej znajo ceniti skoraj prej moralno vrednost ženskih del kakor mi sami, ki imamo priliko dnevno opazovati borbo za obstanek pasivnih krajev.

Jugoslavija je znana ravno zaradi lepote svojih ženskih ročnih del. Navzide temu se uvažata danes še vedno mnogo ročnih del iz inozemstva in predvsem tekstilnega blaga, kar obremenjuje našo bilanco za letnih 200 milijonov dinarjev. Domače tekstilne tovarne odpustajo delavstvo in naše čipkarice ostajajo brez naročil. Mnogo se uvažata roč-

nih čipk v državo na veliko škodo tisočev delavk in v velik dobiček par posameznikov, kar gotovo ni prav. Ponovno smo se že prepričali, da naša ročna dela prav nič ne zastojajo za tujimi izdelki in da so še veliko cenejša. Importirajte pa, če že hočete, vzorce iz tujine, potem pa zaposlite domače žene in dekleta! S tem pomagajte svojim najpotrebnejšim rojakinjam in si poceni olajšate svoj dom. Če bi bila zavednost našega kupujočega ženstva malo večja, bi dobila marsikatera čipkarica skromen kosček kruha doma. Kriza pri nas še ni na višku, prihaja pa vedno bolj. Vsakdo, ki se ne omejuje pri svoji osebi in ne daje prednosti domačim izdelkom, pospešuje krizo in postaja sokriv za posledice. Danes je uvoženega toliko nepotrebnega tujega blaga, da nas mora biti sram in je izdajanje denarja za nepotrebne predmete smatrati za zavrnjanje našega narodnega premoženja.

Razveseljivo dejstvo je, da so započeli naši poslanci hvaljevredno akcijo proti uvozu tujega blaga in potrebno je, da posvetijo še uvozu ženskih ročnih del iz tujine posebno pozornost. Z omejitvijo uvoza teh del bo močnejše zopet poživeti naše čipkarstvo in pomagati našim najbednejšim.

Se na nekaj si dovolimo opozoriti naše dame. Čipke so danes običajen okras za žensko perilo in ta okras pride posebno do veljave pri izrezu bluz in kostumov. Dama, ki izdaja dober okus nosi navadno ročno delane čipke, nasprotno pa pove včasih kosček strojne čipke pri izrezu o kosku doma več kakor vsa ostala tolažila. To mnenje prevladuje zlasti po velikih mestih in tam najdemo zelo redko dame, ki bi nosile strojno čipko, ker se boje, da bi tpele s tem njihov ugled.

Napadalca žensk v rokah pravice

Ljubljana, 2. januarja.

V Ljubljani so se že nekaj časa množili napadi na razne ženske, zlasti na samotne krajin. Napadalci so jih izmenada naskočili iz teme, se polastili ročnih torbic in nato neznanomok izginili. Takih napadov beleži ljubljanska kriminalna kronika od poletja sem že kakih 20 in v največ primerih so ostali napadalci skrivnostni in neznani. Tak roparski napad je bil izvršen tudi na Silvestrovo.

Franja Mrvarjeva, ki ima trafiko na ogli Rimske in Tržaške ceste, se je vračala v družbi svoje 17-letne hčerke Franciške okrog 20. po Študentovski ulici na Grad, kjer stanuje. Na tretjem ovinku sta se nenadoma zapodila proti njima dva neznanca, izmed katerih je eden pograbil hčerko Franciško. Iztrgal ji je iz rok aktovko, v kateri je imela za 1000 Din kolektiv, znak in tudi nekaj denarja. Napadalca pri tem nista izpregovorila niti besede. Šele ko sta pričeli napadenki na ves glas kričati, je prvi napadalec udaril Franciško po ustih, da se ji je viliila kri. Ženska pa nista nehali kričati in sta ju slišala mestni uslužbenec Stanko Ahčan ter akademik Bogdan Dominko, ki sta tedaj bila na Vodnikovem trgu. Na kriki sta oba ste-

kla po Študentovski ulici, kjer sta zajela bežečega napadalca. Seveda sta se takoj vrgla proti njemu in ga skušala ukrotiti. To se jima je po daljšem trudu tudi posrečilo. Tisti čas sta prihitela na pomoč še dva stražnika, ki sta napadalca povezala. Dočim se je posrečilo drugemu pajdašu pobegniti. Spravila sta aretiranca na stražnico, kjer se je legitimiral za 22-letnega livarja Stanka Sengerja, stamujočega na Glincach.

Sengerjeva so na policiji takoj pričeli zasliševati in je priznal, da služi sedaj pri vojakihi nekje v bližini Beograda. Za božič pa je prišel na dopust k sorodnikom v Ljubljano. Tajil je, da bi bil napadel Mrvarjevo, vendar njegovo izjavljanje ni zaleglo. Kajti takoj zatem so ga konfrontirali z obema napadenkama in obe sta baš v njem spoznali divjaka, ki se je lotil hčerke Franciške tudi dejansko. Ukradeno aktovko je bil sicer odvrgel že na begu, vendar jo je prej skušal odpreti in se polastiti vsebine.

V toku večerajšnjega dneva je bil aretiran tudi Sengerjev pajdaš, ki ga policija še zaslišuje. Senger je bil že večkrat na dopustu v Ljubljani in policija sumi, da je izvršil več takih roparskih napadov, pri katerih policija ni mogla izslediti storilca.

Radio v Vašo hišo!

V času od 10. decembra
do 10. januarja 1932
prodajamo:

1. Troelektronski aparat „REINARTZ“

s kvalitetnimi elektronskimi, akumulatorjem »Hoppecke« 18 ah z držajem, anodno baterijo »Zmaj« 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materijalom

za naplačilo Din 200.— ter deset mesečnih obrokov po Din 150.—

2. Štirielektronski aparat „REINARTZ“

z visokofrekvenčno stopnjo (elektronka z zamreženo anodo!) s kvalitetnimi elektronskimi, akumulatorjem »Hoppecke« 36 ah z držajem, anodno baterijo »Zmaj« 120 Volt, prvovrstnim zvočnikom ter antenskim materijalom

za naplačilo Din 300.— ter dvanajst mesečnih obrokov po Din 210.—

RADIO LJUBLJANA

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 5.

75letnica hrastniške steklarne

Hrastnik, 2. januarja.

Baš sedaj, ko je v hudi krizi, praznuje hrastniška steklarna visok jubilej — 75-letnico svoje ustanovitve in obenem z novim letom tudi 45-letnico, odkar je v lasti rodbine Abel. V dravski banovini je bila že v 19. stoletju v gozdnatih krajih dobro razvita steklarska obrt ter so še po Pohorju danes razvaline ali pa vsaj drugi spomini nekdanjih »glazur«. Steklarne so bile tudi v Žusmu, v Vitanju, Libojah, Prevaljah in v Kočevju. Ko so začeli obratovati rudniki, so nastale v sedanjih rudniških revirjih tudi steklarne. Steklarna v Trbovljah pa je bila ustanovljena že okrog leta 1870., zagorska pa je nehala obratovati pred štirimi leti. Hrastniška je edina, ki je še ostala. Nemški inž. Haider, ki je bil zaposlen pri gradbi južne železnice, je leta 1850.

spoznal naše kraje in prišel na dež, da bi bilo dobro ustanoviti steklarno. Prvo steklarno je ustanovil v Jurklostru, ves obrat pa je zaradi cenejšega kuriva — premoga leta 1856. preselil v Hrastnik. Od njega je prevzel steklarno podjetnik Burger, oče še živečega, 80-letnega upokojenega ravnatelja kemične tovarne, Friderika Burgerja, 45 let pa je, kakor rečeno, podjetje last Ablove rodbine. Tekom teh let je bila steklarna večkrat preurejena, najbolj pa je napredovala od leta 1900., ko je imela še komaj okrog 100 delavcev. Pred dvema letoma je bilo zaposlenih okrog 1000 delavcev, sedaj pa jih je zaradi krize komaj še okrog 600. Ob drugi priliki bomo objavili še druge zanimivosti tega starega podjetja in opisali tudi nekaj delavcev, ki mu služijo že blizu pol stoletja.

Poneveril je 3.500.000 Din in pobegnili

Senzacionalna afera, ki je vzbudila v prestolnici mnogo pozornost
Široko uvedena preiskava

Beograd, 2. januarja.

Beograjska javnost se že par dni z največjim zanimanjem bavi z dogodkom, ki se, dasi je stvar za prizadete le preveč resnična, zdi skoraj neverjetna, ker gre za poneverbo zneska, ki presega vse, kar se je kaj podobnega dogodilo doslej pri nas. Politični milijon dinarjev v pol leta! To res ni malenkost!

Budimpeštanska tovarna bombaževine v Beogradu, znana pod nemškim imenom »Ungarische Baumwollen-Industrie A. G.« je imela v Beogradu svojega zastopnika za vso našo državo. Ta njen zastopnik je bil Henry Davičo, žid, ki je bil zelo sposoben možakar in ga je budimpeštanska trdka visoko čislala, ker ji je znal pridobiti ogromno število dobrih odjemalcev, ki so bili tudi dobri plačniki. Da bi se trgovski posli razvijali kar najhitreje in brez nepotrebnih nevednosti za odjemalce, je tovarna pošiljala naročeno blago v velikih skupnih pošiljkah, po cel šlep, ki je prihajal po Dunavu do Beograda. Davičo je tu sprejemal blago in ga zadrževal, tako da so naročniki prejemali blago že zacinjeno in niso imeli nikakih opravkov s carinskimi uradi. Blago se je plačevalo, kakor je pač trgovski običaj, z menicami, zapadajočimi v določenih rokih, katere si je budimpeštanska tovarna dajala eskomptirati po nekaterih beograjskih bankah. Te menice je Davičo redno pošiljal budimpeštanski centrali.

Posli so šli prav dobro in kar najredneje vse do konca prve polovice lanskega leta. Odtlej pa so se v denarnem gošlu začele pojavljati nerednosti. Davičo si je namreč dal marsikaj v marsikaj plačati dobavljeno blago v gotovini in prejetih zneskov ni nakazal centrali. Tako si je v dveh primerih pridržal nad 3000 dolarjev in se izgovarjal, da sta se čeka pač medpotoma izgubila. Ker so b'le tudi še druge take nerednosti, so v Budimpešti postali nezaupljivi in poslali v Beograd svoje ljudi, da stvar preiščejo. Ta preiskava je dognala take zastopnikove nerednosti, da je trdila po svojem pravnem zastopniku, beograjskem odvetniku dr. Čelebonoviću stvar ovadila državnemu pravništvu in obtožila Daviča poneverbe v skupnem znesku 3.500.000 Din. Državno pravništvo je na podlagi te ovadbe uvedlo preiskavo in zahtevalo priprave obdolženca. Toda ta ukrep je prišel prepozno, ker je Davičo v tem že izginil. Imel je pripravljeno polni list, vidiran za Madžarsko, Avstrijo, Rumunijo, Bolgarijo in Italijo. Kakor se misli, je pobegnil na Bolgarsko, kjer mu živi žena v Plovdivu.

Preiskava tovarniških zastopnikov je dognala, da je Davičo veliko blaga zastavil v

je tudi, da je večje število menic, ki bi jih bil moral poslati centrali, eskomptiral sam pri raznih manjših bankah v Beogradu. Kar pa je bilo najhuje, pa je bilo dejstvo, da je veliko število trgovcev, ki naj bi bili po Davičovih poročili centrali, naročili blago in ga plačali z menicami, na odnosno vprašanje odgovorilo, da sploh niso ničesar naročili, ničesar prejeli in seveda tudi ničesar plačali ne z menicami ne v gotovini. Takih odgovorov je bilo nad šestdeset. Tako se je dognalo, da je Davičo fingiral naročila, da je dobil iz tovarne blago, katero je potem zastavil v Beogradu ali pa ga prodal za gotovino, dočim je centrali poslal menice s ponarejenimi podpismi. Šel je celo tako daleč, da je nekatere menice s ponarejenimi podpismi opremil celo tudi s pečatom tvrdke, ki naj bi bila prejeta blago. Seveda so tudi ti pečati ponarejeni.

Kakor že rečeno, je budimpeštanska tovarna oškodovana za 3.500.000 Din in je malo upanja, da bi rešila tudi le majhna del te ogromne izgube. Za Davičom so sicer razposlane tiralice na vse strani in ni izključeno, da ga ne bi zalotili že v inozemstvu, toda možakar, ki si je znal v tako kratkem času prisvojiti tako velik znesek, ne da bi mu bili pravčasno mogli priti na sled, je gotovo tudi toliko previden, da bo znal varno skriti svoj plen. Preden je izginil z Beograda, je kupil več dragocenih briljantnih prstanov. Seveda, saj je bilo dovolj denarja.

Budimpeštanska tovarna izjavlja po svojem pravnem zastopniku, da ne bo delala nikakih neprikljnih trgovcev, katerih podpis so ponarejeni na menicah.

Neoljeni apneni dušik uničuje plevel ter dviga kakovost pridelka

Pri lenivosti črevesja, boleznih jeter in žolča, odebelelosti in protinu, katarju žolčca in črevesja, obolenjih danke, odpravi naravna »Franz Josefova« grenčica zastajanje v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnišničnih ude, da uravna »Franz Josefova« voda izborno delovanje črevesja. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Domače vesti

Jutrovo nezgodno zavarovanje

Kakor smo poročali že v nedeljski in novoletni številki, smo tudi za 1. 1932. obnovili z zavarovalnico »Triglav« pogodbo o zavarovanju vseh »Jutrovih« naročnikov za primer smrtne nesreče. Zavarovalna pogodba je obnovljena v enaki obliki, kakršna je bila v veljavi zadnja tri leta. Ako kak »Jutrovo« naročnik umre zaradi nesreče, izplača zavarovalnica »Triglav« njegovi rodbini ali drugim zakonitim dedičem znesek 10.000 Din, tako da imajo svojci, ki so izgubili pri nesreči svojega reditelja, vsaj sredstva za pogrebne stroške in podpora za prvo silo. Res je smrt reditelja vedno grozen udarec za prizadeto rodbino, najhujši pa je tak udarec, ako pride iznenada in najde svojce docela nepripravljene. Da se taka nesreča vsaj v materialnem oziru malo omili, so nezgodna zavarovanja po vsem svetu zelo razširjena in to je tudi socialni namen »Jutrovega« zavarovanja.

Za primer smrtne nesreče je, kakor že omenjeno, zavarovan za 10.000 Din vsak naročnik »Jutra«, to je oni, na čigar ime se list pošilja in se plačuje naročnina. Kakor pa nobena zavarovalnica ni dolžna izplačati zavarovane vsote, ako zavarovane ni v redu plačeval dogovorjene zavarovalnine, tako je po zavarovalnih pogojih tudi zavarovalnica »Triglav« dolžna izplačati zavarovani znesek 10.000 Din le, ako je ponesrečenec kot naročnik »Jutra« v redu izvrševal svoje obveznosti, torej v redu plačeval naročnino. Zavarovalni pogoji zahtevajo v tem pogledu, da je naročnik poravnal svojo naročnino za nazaj in najkasneje v prvih štirinajstih dneh vsakega meseca tudi za tekoči mesec. Zato je v lastnem interesu vsakega naročnika, da naročnino redno obnavlja takoj prve dni vsakega meseca.

Ti in vsi drugi naročniki so že znani zavarovalni pogoji so natisnjeni na zavarovalni polici, ki jo bo dobil do srede tega meseca vsak naročnik »Jutra«. Veljavnost zavarovanja pa samoumevno teče že od 1. januarja t. l.

S pojedino, godbo in plesom in petjem, z voščili, poljubi, darili in cvetjem slavili smo novega leta prihod.

A slavnosti tam so le dobro uspele, kjer v skledah so teče „JAJNINE“ duhte, poznane po finem okusu pousod

- Zdravniška vest, Praska kirurško in ginekološko društvo je imenovalo profesorja dr. Aleksandra Redliha, ki stalno živi v Beogradu, za častnega člana ter mu izročilo svojo diplomu.
- Promocija. Na univerzi v Beogradu je promoviral za doktorja vsega zdravilstva g. Ivan Bonač, sin g. Ivana Bonača, svetnika kraljeve kontrole v Ljubljani. Čestitamo!
- Jugoslovenskemu veterinarskemu društvu je kmetijsko ministarstvo iz državnega kmetijskega fonda podelilo podporo 25.000 Din.
- Sokolska župa Ljubljana. Vabimo članstvo Ljubljane in okolice, da se v čim večjem številu udeležijo jubilejnega koncerta Glasbene Matice v Ljubljani, ki bo v proslavo 40-letnice v ponedeljek 4. t. m. ob 20. v veliki dvorani hotela Union. Župna uprava.
- Novo leto 1932 je prestopno leto in ima 366 dni. Prišlo se je s petkom in se bo končalo s soboto. Prejupust bo trajal do 9. februarja, velika noč pa bo 27. marca. Pomlad se prične 20. marca, poletje 21. junija, jesen 23. septembra, zima pa 22. decembra.
- Med Zagrebom in Splitom ustavljen železniški promet. Kakor poročajo iz Zagreba, je bil zaradi snežnih zametov na li-

ski progi ustavljen železniški promet na področju Zrmanja-Rudopolje. Zaradi tega ni zveze med Zagrebom in Splitom. Vlaki vozijo iz Zagreba samo do Pliskega, odkoder se vračajo v Zagreb, dočim so vliki z dalmatinske strani v prometu samo do Plavna. V posameznih krajih se je sneg nakopičil do 4 metre visoko, drugod pa je snežna odeja debela en meter. Na progi Zagreb-Sušak se železniški promet vrši z velikimi težavami, le na lokalni progi Skrijevo-Bakar mesto se je moral ustaviti. Telefonske in brezžične proge so na Primorju pretrgane, isto tako tudi zveze z Dalmacijo vzdolž liške proge. Dela za čiščenje proge se vrše.

• Kult Francije v Jugoslaviji. V Beogradu se je te dni vršil sestanek bivših jugoslovanskih dijakov, ki so se solali v Franciji in ki so svojo ljubljeno osnovovali Klub prijateljev Francije. Vodi ga je predsednik združenja bivši pomočnik ministra znanjih zadev Stevo Pavlovič. Na sestanku je bil storjen sklen, naj se čim bolj širi kult Francije v naši državi in naj se v tekočem letu izda francosko-jugoslovanski almanah. Deležni naj se tudi na čim večji vpliv francoske kulture na našo nacionalno kulturo.

• Dve novi ediciji Glasbene Matice ljubljanske. V založbi Glasbene Matice je izšel Osterček najnovejši mešani zbor »Oe naš«. Prvo izvajanje bo na koncertu 4. t. m. V isti založbi je izšla tudi P. H. Sattnerjeva kantata za tenor solo, mešani zbor in orkester »V kripti sv. Cecilije« (klavirski izveček). Kantata se bo prvič izvajala na dobrodelni akademiji 14. t. m. v univ. dvorani. Obe deli izvalja zbor Glasbene Matice. Cena »Oe naša« je 15 Din, »V kripti sv. Cecilije« pa 25 Din. Dobiva se v knjižarnah.

• Dvodnevni kletarski tečaj bo 25. in 26. t. m. (ponedeljek in torek) na banovinski trsnici in drevesnici v Pekrah. Pouk bo teoretičen in praktičen in bo trajal dnevno od 8. do 12. in od 14. do 18. Zanimanci, ki se žele tečaja udeležiti, naj javijo to z dopisnico do 24. t. m. uravni trsnice v Pekrah, pošta Limbuš pri Mariboru.

• Devetmesečni tečaj za kmetčke in vinčarske mladenice na banovinski trsnici in drevesnici v Pekrah bo od 1. marca do 30. novembra. Srednje se 12 mladenic, starih najmanj 16 let, dovolj razvitih in zdravih. Pouk bo v prvi vrsti praktičen, pa tudi teoretičen v vinogradništvu, sadjarstvu in kletarstvu. Gojenel dobe brez plačnega stanovanja s popolno oskrbo in mesečno po 50 Din za nabavo potrebnih učil. Kolikavno prošnja (s 5 + 20 Din). Krstni list, zdravniško izpričevanje, odušnostno ljudske šole, pravstveno izričevanje in izlavo staršev, da puste prosilca ves čas v tečaju, je osebno oddati do 15. februarja uravni trsnice v Pekrah, pošta Limbuš pri Mariboru.

• Nagrade za pokončevanje volkov in divjih svinj. Po banovi naredbi se izloča vsakomur, ki se izkaže, da je na ozemlju dravske banovine na katerikoli način ubil ali ubil volka ali divjo svinjo, nagrada, in sicer: za volku 500 Din, za volka 80 Din, za mladiča (iz legla) 150 Din, za divjo svinjo brez razlike spola, težko nad 80 kg. 200 Din, težko do 80 kg. pa 100 Din. Vsakega ujetega volka ali divjo svinjo je ubiti. Da je bil volk ali divja svinja resnično mjet ali ubit na ozemlju dravske banovine, se mora sreskomu načelstvu dokazati s potrdilom pristojnega županstva.

• Novi planinski dom na Mrzlici. Iast trbovelske podružnice SPD, je stalno prav dobro oskrbovan. V neosrednji bližini je prirojen teren za smučanje. Dohod iz Trbovelj, Hrastnika in Zaleca.

• Dva higijenski vodnjaka. Zdravstveni dom v Celju je nedavno dogradil dva higijenska vodnjaka, in sicer enega v vasi Lokrovci pri Celju, drugega na prišli pri Sv. Florijanu pri Rogatec Volniak v Lukovcu je tako urejen, da si kmetje lahko črpaljo vodo direktno v sode in jo odvažajo na svoje domove. Enemu kmetu se je za vzor napeljala voda po vodovodnih ceveh direktno v šestdeset metrov oddaljeno hišo.

• Sestanek pevovodij in predsednikov. Odnosno namestnikov v Hubadovi župi JPS v Ljubljani včlanjenih perskih društev se bo vršil v nedeljo 10. t. m. ob 10. v pevski dvorani Glasbene Matice. Na sestanku bodo poročila in razgovori glede pevskih tekem ob priliki prvega slovenskega festivala na Rinkosti v okviru proslave 60-letnice društva Glasbene Matice ljubljanske. Vabimo vse pevce in pevke, da se v obilnem številu udeležijo jubilejnega koncerta ob priliki 40-letnice obstoja pevskega zbora Glasbene Matice v ponedeljek 4. t. m. ob 20. ter priložniškega sestanka po koncertu v veliki dvorani hotela »Union« Uprava Hubadove župe.

• Kaznovani nekovski mojstri. Mestno nozlarstvo v Sremski Mitrovici je tamkajšnji policiji poročilo, da pregleda nekarije v mestu in ugotovi določeno težo kruha. Dognalo se je, da je v nekaterih nekarijah pri kilogramu manjkalo 8 do 15, a pri dveh kilogramih tudi po 30 dekagramov teže. Sodišče je krivce obsodilo na denarno globo po 600 Din in po 10 dni zapora.

• Trije junaki s koli. Te dni se je vračal Ivan Bošk, posestnik z Gorenskega vrha, po občinski cesti domov 70 v mraku je steval mimo hiše Franca Kračca v Brezovcu. Nenadno na so plesni izva hiko Kračca Franc, posestnik iz Brezovca, Janez Kračca, posestnikov sin iz iste vasi in Ivan Kračca, delavec iz Gruskeve ter za brez vsakega novoda napadli Franca Kračca je tičal Boškovo glavo k tlom in rekel proti ostalima: »Le udarite!« Te tri so ga s koli po vsem telesu in še dobili nanadence tri udarce na desno roko nad laktem, net udarcev na glavo in net udarcev na levi nogi. Pri tej priliki mu je vzel Janez Kračca tudi samokres. Bošk je moral iskati zdravniško pomoč. Še pred je na ta čedna trojica skupno z drugimi fanti razsajala pri Marjani Kokotu v Pestkah. Napadli so tudi Kokoto s koli in ga preleteli po vsem telesu. Osvobodilno je našlo še drugi dan na lcu mesta dva zlomljena kola. Ivan in Janez Kračca sta znana kot sirova pretenača. V zadevi je podana evačba in se bo pretenaška trojica morala zavarovati pred sodiščem.

• Anoleški, češki in nemški kamažni po zelo nizkih cenah v trgovini: OLGA ŠLIRAR, Ljubljana, Stari trg 21.

• Oblike in klobuke kemično čistil, barva plisira in lika tovarna Jos Reich.

• Darujete podpornost društvu slepa. Ljubljana, Pod Trnčco 2-III.

TONI JAGER
Ljubljana
Dvorni trg št. 1

Nova volna
sijajne barve.
Vsak kupec dobi
za pullover kroj
brezplačno

Iz Ljubljane

u. Volilnim upravičencem za senator-ske volitve (gg. narodnim poslancem, ban-skim svetnikom in županom). Na dan volitev v senat, danes 3. t. m., bo posloval Centralni akcijski odbor nepretgoma od 7. zjutraj do 9. zvečer v Kazini, II. nadst., telefon št. 21-23. Tu dobite vse informacije glede volitev in druga pojasnila.

u. Volitev senatorjev. Danes dopoldne bo posloval stanovski odesk za nastanitev gg. volilcev, ki pridejo k volitvi senatorjev v Ljubljano v vestibulu hotela Milica.

u. Sestanek narodnih poslancev. Gg. narodne poslance, ki se zberejo danes v Ljubljani k volitvam senatorjev, in gg. kandidate v senatnih volitvah vabita gg. ministra dr. Kramer in Ivan Pucelj na sestanek danes ob pol 11. dopoldne v dvorani Zveze kulturnih društev, Kazina, II. nadstropje.

u. Zborovanje Narodne Odbrane. Danes ob pol 11. dopoldne bo v dvorani Kazine javno zborovanje Narodne Odbrane. Govorili bodo župnik in narodni r. anec gosp. Janko Barle in delegata glavnega odbora iz Beograda generalni tajnik Uroš Bjelič in odbornik Djordje Andelič.

u. Danes veličim »Tabuc« v Matici. Zadržje filmsko delo mojstra F. W. Murnau je veliki film »Tabuc«. Njegovo delo je nekaj povratek k naravi, k pravičnici deželi na otokih Južnega morja, povratek je deželo evropa in kotosovih palm. Ljudje so tam čisto drugačni kakor pri nas! Stran od evropske civilizacije, ki donasa gorje in nezadovoljstvo, žive prebivalci teh krajev življenje, ki je v skladu z božanskim lepoto narave, ki jih obdaja. V takem miljeu je delan »Tabuc«. Samo da je film bogatejši na prekrasnih prizorih, kakor smo jih že občudovali v filmih tega žanra, kakor n. pr. »Bele senice«, »Poganska ljubezna itd. Tudi vsebina filma je globoko ganljiva, saj nam opisuje ljubavno zgodbo dveh mladih domačinov, ljubcev, ki je bila grešna, ker je nasprotovala njihovim božjim postavam. V filmu sodelujejo sami domačini, stari Polinezijski, ki igrajo naravno in s svojo priroščito očarajo gledalce. Predstava bo danes ob 11. dop. v kinu Matic. Cene nizke!

u. Za koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske, ki bo jutri 4. t. m. ob 20. v univ. dvorani, vlada veliko zanimanje. Brez dvoma bo dvorana močno za sedena, zato prosimo p. n. občinstvo, da si kupi vstopnice v predložitvi, ki je v ponedeljek ves dan v Maticini knjižarni na Kongresnem trgu. Izrečno opozarjamo vse one, ki se nameravajo udeležiti koncerta, da je v vsakem primeru, tudi če bodo se-deči razprodani, stojišče dovolj na razpolago, tako da je vsaka preuranjena govori-ca o razprodanem koncertu skoraj izključena. Prav posebej pa še opozarjamo, da se ponedeljski jubilejni koncert ne bo od-đaljal po radiju. V knjižarni se dobi tudi besedilo vseh 25 zborov, ki se bodo peli na koncertu, po 3 Din. Po izvršenem spo-redu bo v univ. dvorani prijateljski se-stanek pri pogrnjenih mizah. Občinstvo, ki se namerava udeležiti prijateljskega se-stanka, predvsem pa vse bivše Matične pevce in pevke drugih slovenskih zborov prosimo, da po koncertu nekoliko potpre v dvorani. Sedeži bodo takoj razmaknjeni in postavljeni mize.

u. O lanskem koncertu ge. Pavle in gdč. Majde Lovštevne je napisala ugledna oseba, ki je bila slučajno navzoča pri ljubljanskem koncertu, dve koloni dolg članek

Jutri velesenzacija, o kateri bo govorilo vse mesto!

MORILEC MED NAMI

Kriminalni slučaj düsseldorfkega vampirja v velenapetem filmu mojstra režiserja Fritza Langa

Jutri!

Premiera!

Smučarji – sportniki!

Predno se odločite za nakup smučk, palic, vezi in drugih zimsko-sportnih predmetov zahtevajte brezplačni cenik od tvrdke

IVAN SAVNIK Kranj 10

Vezi: Seidl otroške Din 70, velike Din 85, nemško streme Din 115, Alpina Din 240. Palice: leska otr Din 35, velike Din 45, najfin. Din 55; bambus otr. Din 45, velike Din 60, najfin. Din 85. Smučarski šali Din 25, tirolski 55; Pjaka Din 24; volnene kravate Din 13, nogavice Din 26, rokavice Din 35; sanke otroške Din 85, velike, spredaj zavite Din 135. 15599

v zagrebškem »Morgenblattu« z naslovom: »Mati in hčerka na koncertnem odru.« Med drugim piše: »Dvakrat je napolnila umetnosti večja publika dvorano, ki je v njej nastopila Pavla Lovštevna skupno s svojo hčerko Zares, prav poseben glasbeni dogodek! Svetovnoznana Lili Lehmann je imela za mater operno pevko, toda, ko je nastopila njena hčerka v 13 letu, prvič, je imela mati dobo svojega slaja že zljav-naj za seboj in je nastopala le še v malih epizodnih ulogah. To pa je tudi edini znan primer iz glasbene zgodovine, da sta se dali slišati istočasno mati in hči na odru. V našem primeru pa je razlika v tem, da nastopa gospa Lovštevna tudi še danes z nezmanjšano silo in svesto svojega sijajno solanega in negovanega glasu kot rečimo pred 10. leti. Zadnji koncert je bil nov triumf pevke in pedagoginje.« Tako piše zagrebški pesetnik. Za prihodnji koncert – 11. t. m. – vstopnice in besedila v Maticini knjižarni.

u. Učiteljski pevski zbor JUU v Ljubljani poziva članstvo, da se udeležijo proslave 40-letnice Glasbene Matice. Ta naša velika kulturna ustanova, ki že 40 deset-letja vzgaja naš glasbeni naraščaj z velikim uspehom in nudi gostoljubno streho vsem našim sestankom, namenjenim glasbeni izobrazbi, praznuje jutri 40-letnico svojega enčanežnega dela, skupno z očetom naše glasbe, g. Matejem Hubadom. Dolžnost nas vseh, ki vemo, kako potrebno in veliko delo sta storila g. Matej Hubad in pevski zbor Glasbene Matice, je, da se udeležimo koncerta jutri ob 20. v veliki dvorani hotela »Union«.

u. Pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. priredi JNAD Jadran svojo tradicionalno akademijo: XII. slovenski večer. Čisti dobček je namenjen samo podpornim in izboljšanju socialnega stanja naših akademikov, ki tudi zelo občutijo pezo gospodarske krize. Daje, ki se srečuje mesto v častnem dam-skem komitetu, so pravilo razumele njen značaj in zato upamo, da javnost ne bo napadno tolmučila te prireditve v času velike gospodarske krize ter bo no svojih močeh pobrla naše društvo pri nizovri socialni akciji. Prireditve se bo vršila 16. t. m. na Taboru. V fond pokrovnega žirka Lapačeta za podpiranje revnih Jadra-našev je daroval g. dr. Tomšič 250 Din, za kar se mu odbor najtopleje zahvaljuje.

u. Stojnice ali Stojce. Preleteli smo: Posavci govorijo: v Stojce, iz Stojce, v Stojcah. Ob vseh prilikah torej ni slišati samoznanka i, ki za je vrnilo uradno imen-stvo na podstavi krajevnih imen s priti-klino lca kakor na pr. Ježica od samostal-nika jeza imenu Stojce na nj osnova žens-ki samostanika, nego moška beseda stoj. To je debel drog, okrog katerega skadačo seno ali snovje. Od besede stoj je izvede-na zmanjšanka stojce, množina stojci, iz moškega spola se je pa razvila ženska oblika stojce, kakor je običajno pri kralje-vih imenih. Pravilna pisava je torej Stojce, ne Stojice. A. M.

u. Jezdni odesk Sokola Ljubljana ob-vešča, da bo zbirališče članov, ki se ude-leže pogreba brata Frana Oblaka, v artiji, vojašnici na Dunajski cesti danes ob 12.30. Tu bodo konji za jezdece na razpolago.

u. Lutkovno gledališče Československe Obce v Narodnem domu priredi v sredo 6. t. m. predstavo in film za otroke in odrasle Začetek ob 16.

u. Ženska mesta podružnica CMD v Ljubljani ne priredi v tekočem letu običajnega »Koledorvanja« dne 5. januarja za-radi denarne krize; zato na vtično prosil, da bi blagovolili prijatelji družbe sv. Ci-rila in Metoda darovati v ta namen pri-meren dar.

u. Drvi ob 20. bo igral delavski oder »Svobodec« v dvorani Delavske zbornice Cankarjevega »Jakoba Rudca«.

u. JAD Triglav. IV članski sestanek bo jutri ob 20. v središčni Akademski-ke kolegiji Ker se bodo obravnavale važ-ne notranje društvene zadeve, je dolžnost vsakega lana, da se sestanka udeleži. — Odbor.

u. Božičnica s sejmom Propagandnega društva bo v torek 5. t. m. ob 20. v dvo-rani Unions s plesom. Sodeloval bo Nego-tov jazz. Nastopi Lakot-braja Darila se bodo srečevala v torek novoladne istotam.

u. Za slepe. Pri ljubljani tenorist gosp. Pođe Kovac je na željo vsele družbe za-pel par pesmic, nakar so poslušalci zbrali za slepe 110 Din.

u. Na Taboru bo drvi ob 20. plesna valja v veliki dvorani.

u. Nedeljski popoldanski plesni tečaj Jenkove šole v Kazini danes ob 16. do 19. Pouk »Rumbez« Novi začetniški tečaj za vse pise v ponedeljek 4. t. m. ob 20. uri. Posebne ure dnevnice od 10. do 20. ure.

u. Československa Obec v Ljubljani priredi lances ob 16 v Narodnem domu predstavo lutkovnega gledališča Izra se bo »Glasbenek ministere. Po predstavi se bo predvajal film »Izre slovaške mladine«.

u. Obup mladenke. Na Novera leta dan si je namenila vzeti življenje 20-letna Viktorija S. V stanovanju na Zaloški ce-sti si je orezala na roki žile vendar so jo sestanovalec še pravočasno rešili. Pre-

peljal jo je reševalni avto v bolnico, kjer so ji rano zašili.

u. Pogreb g. Frana Oblaka bo v nede-ldo 3. t. m. ob pol 15. iz hiše žalosti s Tr-žaške ceste 22 na viško pokopališče.

u. Nezgode zaradi poledice. V Franč-skanski ulici je padel na Novega leta dan 65-letni Ivan Maver, stanujoč na Tržaški cesti 23. in s. zomil levo nogo. Služkinja Marija Zarnova iz Rožne doline se je na-potila na Novega leta dan v mesto in ji je na Erjavčevi cesti spodrsnilo. Zaradi pad-ca ji je postalo slabo in so jo morali od-peljati v bolnico. Na praznik ponoči pa je spodrsnilo Francetu K. in je padel v stru-go Ljubljane. Na pomoč so mu morali priti gasilci, ki so ga potegnili na breg, nakar so ga odpravili na njegov dom.

u. Tatovi niso počivali. Na Silvestrovo popoldne se je spazil neki tat v kuhinjo Majde Kunčeve na Sv. Petra cesti 4 ter ji odnesel z mize 1500 Din vredno zlato zapetno aro z zlato verzičco vred Jelenca Milahu v Rožni dolini je ukradel tat par gozjarjev Hlapec Ivan Uršič, zaposlen v Kozleški ulici 4, pa je imel srečo, da je med prazniki našel moža, ki je nosil njeg-ov suknjice ukraden mu pred nekaj dne-vi. Stvar se je pojasnila v toliko, da je mož kupil suknjice od neznanca na neki stavbi.

u. Pretepi na Silvestrovo. Navzile kri-zi in slabim razmeram je bilo v Ljubljani tudi letos silvestrovanje zelo zibhalo. Vse-povsod, na velikih prireditvah kakor v ma-lih gostilnicah in kavarnah, je vladalo ve-selo razpoloženje pozno v noč. Ljubljane-nci se niso dali ugnati, selili so se sem in tja in prav v velikih množicah dočakali po javnih lokalih zgodnjega jutra. Izpilo se je prav velike alkoholične pijanice in so marsikje kar brez poviada pričeli razbur-jati duhovi. Tako je prišlo v mnogih pri-merih do izlivanja in pretopov. Vročevr-nejši so se pretepali v malih gostilnicah kakor tudi v »bojških« lokalih. Policija je morala prav energično intervenirati in je spravila precej prehudih peteljav za No-vo leto na deske v policijske zapore. Ki sreči pa ni prišlo do zločinov in so se vsi pretepi vršili samo v znamenju nohot in pesti ter je tako ostalo samo pri nerednih praskah in bunkah.

u. Napadi in nesreče. Na praznik No-vega leta je neznan človek napadel na Ma-sarykovi cesti absoventa trgovske šole Alojzja Lehana, stanujočega Med hmel-niki. Silovito ga je troščil s palico po glavi, da so morali Lehana pozneje spraviti v bolni-co. 27-letnega Alojzja Kavška iz Cr-melja pri Litiji pa so na cesti napadli po-noči neki fantje in ga obdelali po glavi in životu s krepelji. Zdravi se v ljubljanski bolnici, kamor so spravili predhodnjim še 11-letnega Jožeta Javornika, sina mesarja iz Ljubljane. Smučal se je pod Tivoljem, padel in si zlomil levo nogo. V Komensk-ega ulici je večerj padel 70-letni mestni uboječ Karl Cimerman in se peljal po glavi. Iz Zumberka so pripeljali v bolnico de-kletke Anželo Puceljova, ki jo je bila mati položila na prevrto peč, pa so se vnele plesnice in se je mala Anžela strahovito opekla po nogah in na glavi. Njene no-skodbe so tako hude, da bo najbrž potre-ba. 61-letni delavec Jakob Šavs s Pute-rhova nad Tržičem se je na Novega leta dan polil z vrelo vodo in je moral v ljubljansko bolnico.

u. Neznana umobalna ženska se je uti-hotapila na Novega leta dan v hišo gosp. Olupa na Starem trgu. Umobalna reva si je poiskala ležišče med smetmi in zidni vdolbini v drugem nadstropju. Ko je ime-la pod noč gospa Ana S. opravka na ho-dnjo hišo, se je neznanke, od katere so se videle v tem le bleščeče oči, tako pre-strasila, da se je skoro onesvestila. Na krik so prihiteli na hodnik sestanovalec, ki pa so mogli videti samo noro žensko, ki se je kakor burja poznala izza smetišča preko stopnic na ulico. Bilo bi prav, da se dožene pletveta ženska, ki menda češče bega po hišah.

Zvočni kino Idea

Danes nepreklicno zadnjikrat se lahko nasmejete kraljema smeha, kajti oba komika

Pat in Patah on

kot snubca

se s tem poslavljata od svojih množevitih prijateljev in oboževalcev v Ljubljani.

Predstave danes v nedeljo ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. zvečer.

OBIŠČITE

KOROŠKI SMUŠKI RAJ (Kanzelhöhe)

pri Beljaku (1500 m), gorski hotel z de-pendanco in najmodernejšim komfortom. Smuška skakalnica Jrsališče, tedno strelišče Vodovod, skupno kopališče. Smuški učitelj. Sportna poročila. Pension S 10—15. 369

Večer Jadran, straže

z revijo narodnih noš 9. januarja 1932 LJUBLJANA—UNIONS DVORANA Vstop ni vezan na posebna vabila 15706

PUSTNE KROFE

najfinejše, vsak dan sveže, dobite v SLAŠČICARNI PELICON Wolfova ulica 14. 1649

Kino Ljubljanski dvor

Telefo 2730

Senzacija!

TOM MIX PRVI NA CILJU!

Film velikih pustolovščin in napetosti!

Predstave danes v nedeljo ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. zvečer.

Cene 4 in 6 Din

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
Številke za označbo kraja pomenijo:
1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mil. — Temperatura: prve številke pomenijo naj-višjo, druge najnižjo temperaturo.
2. januarja 1932.
Ljubljana 7, 768,9, —8,9, 92, tiho, 0, —, —
Maribor 7, 767,3, —8,3, 79, NW4, 0, —, —
Zagreb 7, 768,0, —6,4, 76, NNW2, 1, —, —
Beograd 7, 763,8, —5,3, 92, NW4, 10, sneg, ?
Sarajevo 7, 768,0, —7,9, 96, tiho, 10, sneg, 04
Skopje 7, 763,5, —2,4, 58, WNW4, 10, —, —
Temperatura: Ljubljana —5,0, —10,2; Maribor —, —9,4; Zagreb —, —6,4; Beo-grad —, —6,2; Sarajevo —, —8,5; Skopje —, —4,3.
Solnce vzhaja ob 7,33, zahaja ob 16,29. Luna vzhaja ob 1,30, zahaja ob 11,58.

GOSPODARSTVO

Novi predpisi za poslovanje z devizami

Minister za finance dr. Giorgijević je na predlog Narodne banke izdal spremembe in dopolnitve k pravilniku o prometu z devizami in valutami od 7. okt. 1931. Devizni predpisi se s tem deloma razširijo in po ostri, vendar ostanemo v posledici deviznih omejitev navzlic temu med državami, ki dopuščajo še precej prostosti v poslovanju s tuji plačilnimi sredstvi. Navedene izjeme od deviznih predpisov tudi nimajo namena, da ovirajo ali celo preprečujejo uvoz, kakor to delajo nekatere sosedne države.

Spremembe so v glavnem naslednje. V členu 3. dosedanjega pravilnika se spremeni 2. in 3. odstavek tako, da morejo po oblaščenju banke oddati prodajati tuja plačilna sredstva samo na podlagi rednih dokumentov o izvršenem izvozu (originalne fakture in carinske deklaracije). Ukinjena je torej možnost nakupa deviz pred izvršenjem uvoza na podlagi kupne nomenne obveznosti, da hoče izvoziti v državo uvoznega količina blaga najkasneje v 1 mesecu. V primeru, kadar je potrebno, da se v izvozu blaga naročeno blago plača vnaprej, to je pred izvršenjem uvoza, pa lahko Narodna banka izda odobrenje za nakup deviz na podlagi utemeljene nomenne predstavitve, v kateri mora biti naveden skrajni rok za opravičilo nakupa (z uvoznimi dokazili).

Namerno potrdila o neobstoju se lahko pri nakupu deviz predložijo tudi obrtni listi. Pooblaščen banke smejo sprejemati za opravičilo dosti na podlagi obveznosti, ki se bile izdane na 1. januarju 1932 s pripadajočimi originalnimi fakturami, starejši deklaracije in fakture pa samo na predhodnem odobrenju Narodne banke. Ta določba ima le namen, da se onemogoči spekulacija s stvarimi fakturami.

V členu 4. se določba o višini dovoljene iznosne dinarjev v potniškem prometu spremenila tako, da smejo naši državljani nositi iz države s seboj v našem denarju do 2000 Din (doleže 3000 Din).

Ob izvozu blaga v inozemstvo se mora izvesti zavarovanje valute za vrednost nad 1000 Din (prvotno nad 5000 Din) kakor je bilo to določeno z odlokom finančnega ministra od 4. novembra 1931. Členu 6. pa se doda še nov odstavek, ki pravi da mora izvozniki, ko zahtevajo od pooblaščenega dezeretnega zavoda potrdilo o zavarovanju valute, predložiti potrdilo o plačnem davku kakor je to predpisano za nakup deviz.

Novi predpisi so tudi glede odkupa izvoznih deviz (doleže 50%); zato morajo novost predmetih zavarovanj valute imeti Narodna banka pravico, da odkupi 80% izvoznih deviz (doleže 50%); zato morajo pooblaščen banke ponuditi Narodni banki na odkup 80% izvoznih deviz, ostalih 20% pa morajo še isti dan prodati na borzi in to pismeno sporočiti Narodni banki. Nova je tudi določba, da morajo izvozniki takoj izročiti pooblaščenim bankam zaradi prodaje na domačih borzih vse devize, ki izvirajo iz inozemstva za izvoženo blago, za katero ni predvideno zavarovanje valute. Razen gori omenjenih deviz, ki izvirajo od izvoza blaga, za katero ni predvideno zavarovanje valute, se morajo vsi nalogi za prodajo deviz iz inozemstva v celoti ustvarjanja svobodnih dinarskih terjatev in vse devize, ki izvirajo iz posojil v inozemstvu (kakor določeno) ponuditi Narodni banki v celoti na odkup, vrhu tega pa po novih določbah tudi vse druge devize, sprejete na kakršnikoli podlagi.

Čl. 15. pravilnika dovoljuje odslej nakazniški promet in promet denarnih pisem z inozemstvom do 3000 Din le enkrat mesečno. Vsaka oseba, ki bi pod tujim imenom izigrala to odredbo, se kaznuje kakor to določa zakon o kazenskih sankcijah.

Pojasnila k pravilniku.

Poleg novele k deviznemu pravilniku, so bila istočasno izdana na podlagi čl. 21. pravilnika naslednja pojasnila: V kratkih, kjer obrtni listi zamenjajo protokolacijo firme, se smejo pri prodajih deviz in pri izdajanju potrdil o zavarovanju valute sprejemati tudi taki obrtni listi. V primeru, da izvoznik ali uvoznik ne opraviči dane obveze v predpisnem roku, so pooblaščen banke dolžne, da vsak tak primer prijavijo finančnemu ministru v roku 3 dni po preteku roka za opravičilo. Prošnje za podaljšanje tega roka se pošiljajo finančnemu ministru preko pooblaščen banke, pri kateri je obveza registrirana. Izvoznike devize in valute, na katere Narodna banka ne bi reflektirala in ki jih na treh zaporednih domačih borznih seštevkih ni bilo mogoče prodati, se morejo na podlagi splošnega odobrenja finančnega ministra iznesti iz države in prodati v inozemstvu. Dobljena protivrednost pa se mora vnesti v državo in ponuditi Narodni banki na odkup. Narodna banka sprejema valute na odkup v zameno za čeke. V primeru, da Narodna banka ne reflektira na te valute, se je treba obrniti na finančno ministrstvo, ki izda pooblastilo za izvoz valute v svrhu prodaje. Za plačila v ovrzine za uvoženo ali izvoženo blago se morejo na 1. januarju 1932 prodajati tuja plačilna sredstva na podlagi pripadajočih dokumentov (tovornih listov itd.) v valuti dežele, kjer se ima plačilo prevoza izplačati. Na dokumentu pa mora banka to označiti s posebno štampiljko. Banke, ki se bavijo z izvozom, morajo morajo pri sebi zavarovati valute, temveč morajo to storiti pri Narodni banki.

Izplačilo protivrednosti za devize, prodane Narodni banki, se vrši preko žirovnega računa doličen pooblaščen banke, in to lahko, ako ima doličen banka pri Narodni banki zadosten garancijski depozit, sicer pa šele po poročilu inozemskega korespondenta Narodne banke, da ji je bil doličen znesek odobren.

Inozemci, ki vršijo izvoz iz naše države, morajo pred izvozom vnesti v državo devize ali pa si nabaviti svobodno dinarje v smislu člena 8 in 9 pravilnika, nakar dobijo od pooblaščen banke overenje, v katerem mora biti označeno, da je blago plačano. Pooblaščen banke morajo strogo paziti, da se izdajanje overen, bodisi inozemcem ali našim državljanom za blago, kupljeno za svobodno dinarje, ki niso nastali pri tej banki, izvrši samo tedaj, ako druga domača pooblaščen banka, preko katere so bili dinarji doznačeni, pismeno izjavi, da predstavljajo ti dinarji svobodno dinarsko terjatev v smislu člena osem pravilnika. Izkazali o prodajah deviz in valut se morajo poslati Narodni banki v Beogradu na koncu vsakega meseca, najkasneje pa do 10. dne prihodnjega meseca za pretekli mesec. Ček, akreditivi, izplačila in slično v tuji valuti se praviloma izplačujejo samo v dinarjih, le po odobrenju Narodne banke se lahko izplačajo tudi v originalni valuti. Pošiljke efektivnih dinarjev v inozemstvu

se morajo vršiti samo preko Narodne banke. S svobodnimi dinarskimi terjatvi, se ne morejo kurovati devize na domačih borzih temveč samo v inozemstvu, razen v primeru odobrenja finančnega ministra. Pri prenosu svobodnih dinarskih terjatev od ene banke na drugo, se mora v tekstu pisma označiti, da gre za svobodno dinarsko terjatev. Transziti polnik, ki potujejo skozi našo državo, smejo iznesti iz države valute, ki so jih prinesli, lahko pa zamenjati vnešeno valuto tudi za drugo in to izneseno iz države, če so jim carinska oblastva potrdila vnos. V drugih primerih se zamenjava ene devize ali valute za drugo devizo ali valuto ne more vršiti pri pooblaščenih denarnih zavodih. Trgovanje z zlatniki (napoleondori, tuškimi lirami in drugimi zlatniki) se smatra kot trgovanje z valutami v no tnanjem prometu. Zato se mora v trgovini z zlatniki postopati kakor v trgovini z valuto. Prepovedano je denarnim zavodom tesauriranje in zbiranje deviz in valut v svrhu spekulacije in v svrhu operacij, ki bi imele namen, da nepovoljno vplivajo na vrednost dinarja.

Zakon o bilanciranju državnih vrednostnih papirjev

Kakor smo že poročali je Udrženje bank v Beogradu nedavno predložilo trgovinskemu in finančnemu ministru predstavko glede bilanciranja državnih vrednostnih papirjev. Kakor v vseh drugih državah so tudi pri nas državni papirji v zvezi s splošno krizo nadišli v vrednosti za približno 30%. Pri sestavljanju bilance za 1. 1931 bo treba ta padec upoštevati, kar bo imelo za posledico računsko izužbo. Ker pa je pričakovati, da se bodo državni papirji v svoj vrednostni kmau zopet poravnali in ker je ta razlika kakor rečeno le računski (doležer zavod papirjev ne prodaja) je udruženje predlagalo, naj bi se omogočilo denarnim zavodom, da to razliko vnešeno v bilanco med aktivom kot posebno postavko (razlika na tečajni vrednostni papirjev) in da se jim omogoči to postavko tečajem let odvisni, seveda če zaradi zadržanega dviga tečajev ne bo ta postavka avtomatsko izplačala.

Kakor poročajo iz Beograda je selai N. Vel. krati potrdil in predložil zakon o bilanciranju državnih vrednostnih papirjev, ki uveljavlja eni označene želje. Ta zakon določa: Vsi denarni zavodi, (privatni in javnopravni), ki so dolžni javno polniti svoje račune in vse zavarovalne družbe, morajo razliko med računom ali zbirno bilanco vrednosti državnih vrednostnih papirjev in med tečajno vrednostjo na domačih borzih zbirati dan poletnega leta ali odvisni, ali jo na izraziti prelo posredno izraznovalna račun kot aktivno postavko vrednostnih papirjev. To velja glede bilance za 1. 1931 ali pa za 1. 1931/32. Kot državni vrednostni papirji se smatrajo tudi založnice (zastavnice) in obveznice Državne hipotekarne banke.

Znesek računa tečajne razlike državnih vrednostnih papirjev se ima odpisati najdalje v roku 5 let, in sicer vsako leto najmanj v višini ene petine, počenši z onim letom, ko je bila ta razlika vnešena v bilanco Rezerve, izkazane v pasivi za kritje razlik na tečajni vrednostnih papirjev, se imajo v celoti porabiti za odpis tega računa.

Izuba, ki nastane ob priliki prodaje državnih vrednostnih papirjev, se ima odpisati v celoti v bilanci za ono poslovno leto, v katerem je bila prodaja izvršena. Dokler presega račun tečajne razlike državnih vrednostnih papirjev, se ima odpisati v celoti v bilanci za ono poslovno leto, v katerem je bila prodaja izvršena. Dokler presega račun tečajne razlike državnih vrednostnih papirjev, se imajo izkazane rezerve, se ne sme razdeliti dobiček, niti dajati kakšnih taktov.

Rušitev vprašanja bilanciranja državnih papirjev v smislu gori citiranega zakona je pravična ker ne krši načel pravice za bilanciranje in ne dovoljuje prikrivanja dejanskega stanja. Pripomniti je treba, da je šla Nemčija v tem pogledu še dalje, ker omogoča 4. zašila uredba sličnih poslojok (Einwertungskontrolle, ki se odpiše v 5 letih, in sicer ne samo za državne temveč tudi za ostale vrednostne papirje in druge prejemne družbenega premoženja.

Zlorabe pri prislilnih poravnava

V zadnjem času se zopet nevarno množijo insolvence, zlasti pa primeri, da nepošteni dolžniki pod krinko splošne krize zlorabljajo zakon o prisilni poravnavi izven konkurza in ne dovoljuje prikrivanja dejanskega stanja. Pripomniti je treba, da je šla Nemčija v tem pogledu še dalje, ker omogoča 4. zašila uredba sličnih poslojok (Einwertungskontrolle, ki se odpiše v 5 letih, in sicer ne samo za državne temveč tudi za ostale vrednostne papirje in druge prejemne družbenega premoženja.

Tako predlaga društvo, da državno tožilstvo v vsakem primeru izvrši preiskavo, ali ne obstoja kako kaznivo dejanje. Poravnane naj bi se odobrijo šele tedaj, ako se dolžnik izkaže s potrdilom državnega tožilstva, da proti njemu ni razlogov za kazensko postopanje.

Nadalje predlaga društvo, da se nova pravna institucija prisilne likvidacije. Če upnikom da možnost, da predlagajo v okviru prisilne poravnave prisilno likvidacijo, bo dolžnik pod pritiskom take zakonske ustanove gotovo skušal postaviti realno pomudbo in dati garancije za zvedbo poravnave, da si zagotovi nadaljnjo existenco.

Praksa je pokazala, da so v zakonu predvidene minimalne poravnalne kvote postale maksimalne. Le redko je usrelo doseči kakor malenkostno višjo kvoto preko minimala. Minimalna poravnalna kvota naj se zaradi tega poveča od 40. odnosno 50% na 50 in 60%, kar bo dolžnike prisililo predložiti poravnavo, preden je imovinsko stanje tako izpraznilo, da ne morejo ponuditi več kakor 40%. Tudi za poravnania v konkurzu je treba določiti minimalno kvoto. Vrh tega naj se roki za izplačilo kvote zmanjšajo od 12 na 6 mesecev, odnosno od 18 na 12 mesecev, zlasti ker se ti roki razlajajo šele od dneva, ko je poravnava potrjena.

Predložena kvalificirana večina umnikov za poravnavo naj bo enaka, ne glede na višino kvote. Dolžniki naj ne praviloma odvzame upravnje imovine. Postopiti pa je treba tudi zakonske odredbe glede vodenja knjig.

Portugalska računska knjižica naj standard. Iz Lisabone poročajo, da je bil 1. januarjem ukinjena dolžnost poravnane banke zamenjati bankovce za stare funte, in sicer za čas do 30. aprila 1932.

Konferenca lesne industrije v Zagrebu. Kakor poročajo iz Zagreba, se je tam vršila v sredo konferenca predstavnikov lesne industrije z vseh delov države, ki se je začela v prvi vrsti z vprašanjem razdelitve novega kontingenta za naš izvoz lesa v Francijo. Dosežen je bil sporazum glede razdelitve kontingenta za trdi les, dočim je glede razdelitve kontingenta za mehki les ostalo spornih še nekaj vprašanj, zlasti med slovenskimi in bosanskimi producenti. Vrhu tega se je na konferenci razpravljalo o vprašanju zmanjšanja lesne produkcije je v 1932 in je prišel do izraza predlog, da se produkcija restringira za 50%.

Davčna dolžnost sejmarjev, krošnjarjev in potujočih obratov. Davčna urada razglasa: Obrati, ki se ne vodijo v stanem lokaliteto s hojo od hiše do hiše in od kraja do kraja (kakor krošnjari, torbarji, cirkusi, potujoča gledališča, panorame, potujoči fotografi, sejmarji, prodajalci cvetk, igrači na ulicah in lokalnih itd.) so zavezani plačevati prihodnino po členu 42 druge skupine točka 3 zakona o neposrednih davkih.

Neotvorno od čistega dohodka plačevalci navedeni ta davek se pred začetkom izvrševanja poklica Davek zneska za davčnega zavezanca samega na leto 60 dinarjev in za vsakega pomočnika na 30 dinarjev. Če izvrševalec navedenih obratov pomožni tekem leta številu oseb, ki mu pomagajo v obratu, plača naknadno za vsako tako osebo po 30 dinarjev. Davek za omenjene obrate se plača v prvi polovici leta preten se začne izvrševati poklic, in sicer v celotnem znesku. Če se pa na kratke nekele izvrševati šele v drugi polovici leta, se na plača davek v polovičnem znesku. Omenjeni davčni zavezanec, ki se za to brez potrdila o plačnem davku, plačalo poleg rednega davka še enak znesek kot kazni.

Od potujočih obratov se pobere davek, ko se izda obrtno dovoljenje; kot dokaz o plačnem davku služi po pristojnem oblaščenju izdano obrtno dovoljenje, na katerem je določeno obdobje na predloženem potrdilu plačilo davka z označbo točne dobe, za katero je davek plačan. Vsi izvrševalci takih obratov se morajo, da izročijo svojo davčno dolžnost na plačajo ta davek takoj, da se izogne kazenskim posledicam.

Borze

Na ljubljanski borzi je značilni pretekli tedna devizni promet le 8.2 milijona Din nasproti 11.6, 11.0 10.8 in 10.3 milijona Din v zadnjih štirih tednih.

Curih, Beograd 9.05, Pariz 20.19, London 17.38, New York 512.50, Bruselj 71.20, Milan 25.84, Madrid 43.25, Amsterdam 27.55, Berlin 121.60, Stockholm 96.80, Oslo 95.80, København 96, Sofia 3.71, Praga 15.20, Varšava 57.70, Bukarešta 3.07.

Blagovna tržišča

ZITO

Novosadska blagovna borza (2. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet: 29. vaa. Rž: baška 150-155. Oves: baški, sremski, slavonski 127.50-132.50. Koruza: baška s kavosno garancijo 58-60;

Silvestrova noč 1931-32

in tako se je po dolgih dvanajstih mesecih približala osma večerna ura ko se je ljudem spet nasmešnil Silvester in jih potegnil v razkošni vrtinec odhaja ožega in prihajajočega leta. — Kakor po nekem čudnem, strahotnem in hkrati veseljem tazu so ljudje sčesno uravnali svoe človek v nov svet — v tisto polnoč, ki je vsako leto le enkrat.

Sreča so pričela hitreje utripati. Nestrpnost in strah pred nečim nezanim sta od trenutka do trenutka rasla. — In človek se je z vse večjo nejevoljo in tesnobo vpraševal:

Kam nocoj?

Zakaj ničče s. na novo pokvariti teh zadnjih surin ur leta 1931. v katerem je toliko dni zve me nečim in zemlj...

In pred njim so se vrstile stare, zaneke misli, razkošne razsvetljene dvoranice. Nazadnje se je odločil. S krepkim korakom je premeril najljubši obo — pobral kobark in sarkino in — odšel s kore. veselojaka na ulico.

Visoki kupi snega, bele ceste, v soju neštovnih luči se svetiljajo, tramvajji in na vse strani drveči avtomobili — goče ljudi — nad vsem pa tu in tam zvezdano nebo.

Silvestrov večer. — Ljubljana je kakor mlada nevesta v čaru zamskega večera. Zdjaj pa zdaj šine mimo lanka senca — za njo ostane močna sed omamije dišave. — Zdjaj pa zdaj pride človek mimo veže iz katere prihaja vonj po kadilu. — Kako čudno je vse to, kako mešani so občutki, ki stopnjujejo od sekunde do sekunde človekov nemir.

O, le da je s tem nemir, v vrtinec veselo. Kdo bi nenehoma premišljeval o skrivnostni nedoumljivosti vsega življenja.

Dvorane se polnijo. — Zdi se, da je hudomušni Silvester spravljal vse ljubljanske mešane z doma, v svet množice, v svet, kjer človeka ne spominja vsak predmet posebej na leto, ki bo kmalu potopano. Bogato okrašena dvorana na sokoškem Toboru — je polna, vsa živa, da se marširajo za vsa trenutke ustavi korak in ne ve kam ne kod. Padeva razgibanost ljudji ki jim obrazi razodevajo nestrpnost pričakovanje, daje vsemu veličnemu pristori nevskandljani počat. Tu pa tam pa je videti krepko, mišičasto postavbo, ki resno opazuje veselo vrvenje, plesa že jno mladino in bogatejša sporeda pričakujejo resne, ne že ki jvi ni do plesa. Da mimo njega mimo škola-redčija večer skoro uba. — Njegove oči so kakor oči vodje, ki gleda v daljno bodočnost.

Večer hiti. — Obrazi ljudi so zardeli vse bolj.

Povod se pričenja spored Silvestrova veselja. Deveta ura je že odbila. — Kmalu bo pol desetih.

Teovadnica Narodnega doma je zasedena do zadnjega kotička. Galerije so polne.

Na odru so skratke, godba, ruske baletke. Slovanski svet diha v ljudi. Vse je tiho.

Ruski Sokol igra ruske narodne pesmi in med sviranjem ošvaja navzočnega morskuske pesnik: gopak — do zamaknenosti. Ljudi žarometov se neprenehoma menjavajo. Zdjaj so godci v rdeči luči zdaj v sinji. Da se zdi, kakor bi se preko njih razlivala ti

Im Labyrinth der Mittelwelt

Die Neue Leipziger ZEITUNG

Die „NEUE LEIPZIGER“ ist das große populäre Blatt Mitteldeutschlands mit beglaubigter Tagesauflage von weit über 100 000 Exemplaren!

baška, sremska za januar 61-63: za mare-maj 75-77.50, sremska s kavos, garancijo 60-62; okolica Sid 63-65; sremska za mare-maj 77.50-80, baška sušena 72-74, sremska sušena 74-76; okolica Sid 76-78. Jedmen: sremski, 63.64 kg 122.50 do 127.50. Moka: baška in banatska 102.50 in 104.50; 360-380; 22 340-360; 25 305 do 310, 26 255-265; 27 190-200; 28 122.50 do 127.50. Otrubi: baški in sremski 86 do 90, banatski 80-85, Fižol: baški, sremski beli brez vreč, 2/4, 187.50-192.50.

Budimpeštanska termiska borza (2. t. m.). Tendence prijazna; promet srednji. Pšenica: za mare 13.47-13.48, za maj 14.21-14.22; rž: za mare 15.58-15.60, za maj 16.43-16.45; koruza: za maj 14.55 do 14.58.

pozdravil goste z jednatim govorom in voščil vsem srečo v imenu »Sočes«.

Zabava je potekala dalje pozno v noč. Silvestru je bilo v polni meri zadovoljeno. Posebno se na Taboru, kjer je bila dvorana polna od kraja in spored izredno bogat.

Prav tako v »Unionu«, kjer je noč potekala čudovito umirjeno in gospodsko. —

V Emoni, kjer se je zbral ljubljanski — nekam modni svet.

V hotelu Tivolju, kjer so Silvestrovo pravnovali veselji in krenki štirilini.

Vse je bilo na negah. Vse je hotelo stopiti veselo v novo leto. Izvrstno sta bila obiskani tudi obe gledališči.

In veselja je konec. — Da leto 1932 ne bo — spet v marsičem zamujeno. — Tako pravi veseli Silvester.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Nedelja 3. decembra: ob 15. Princesa in pastirček. Zadnjič v letošnji sezoni. Izredno znizane dramske cene. Ob 20. Pri belem konjčku. Znizane cene.

Ponedeljek 4. januarja: zaprto.

Torek 5. januarja: Cvrček za pečko. E.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Nedelja 3. januarja: ob 15. uri Viktorija in njen huzar. Znizane cene. Ob 20. uri Violeca z Montmartra. Znizane cene.

Ponedeljek 4. januarja: zaprto.

Torek 5. januarja: Carmen. D.

— Iz gledališča. Danes ob 15. se vprizori poslednjič v letošnji sezoni Golijeva mladinska igra »Princesa in pastirček« na izredno znizanih dramskih cenah. Sedaj so od 20 Din navzdol. Na to predstavlo prav posebno opozorjeno stare in mlade. Vselej »Pri belem konjčku« se vprizori v običajni zasedbi ob 20. Veljajo znizane dramske cene. — V oreri se pole danes ob 15. v običajni zasedbi »Viktorija in njen huzar«, na opereti »Violeca z Montmartra«. Za poročansko in večerno predstavlo veljajo znizane operne cene. V ponedeljek 4. t. m. sta obe gledališči zaprta.

SENTJAKOPSKI GLEDALIŠKI ODER

Začetek ob 20.15.

Nedelja 3. Svetnik.

— Sentjakopski gledališki oder ponovi danes izvrstno veselje »Svetnik«, ki je odprta izredna komika. V vodilnih vlogah nastopajo dame Wrischerjeva, Pričeva, Buzarjeva, Gorjupova in Koščakova, ter gg. Koščak, Kunc, Buzar, Lavrič, Petrovič, Moser in Zupavnik. Vstopnice se dobe od pol 20. uri večerni blaginji.

Marihorško gledališče

Začetek ob 20.

Nedelja 3. januarja: ob 15. »Viktorija in njen huzar«. — Ob 20. »Zenitev. Znizane cene.

Ponedeljek 4. januarja: zaprto.

Torek 5. januarja: ob 15. »Stara veda, 7. n. Sreda 6. januarja: ob 15. »Stara veda, 7. n. Zane cene. — Ob 20. »Ptičar. Znizane cene.

— Iz gledališča. Danes se bo v ob 15. Abrahamova opereta »Viktorija in njen huzar«. To bo prva narodnolanski opereta zelo priljubljene anarete. — Ob 20. se bo ponovila Golijeva komedija »Zenitev« na znizanih cenah. — Slavica, klasična Avstranova opereta, ki je ena izmed najboljših in najpriljubljenejših operet lonske sezone, se bo ponovila tudi letos in bo njena nova predstava v kratkem. Tonarsko nastopijo Janežiča bo nel letos v. Sanič, ki si je že s svojimi prvimi nastopi v »Zemlji smehljive pridobil simpatije občinstva.

Ali ste že naročnik »Slovenske ilustrirane tedenske revije« »Vijčenje in svet«?

KULTURNI PREGLED

Kaj pa naša mladinska književnost?

Josip Ribičič o vrednosti mladinskih knjig in o njih zastopavljanju v naši kulturni javnosti

Z Ribičičem sediva pri črni v Zvezdi. Molčiva, kakor bi si bila tuja. Kaj bi z njo govorila? Vsihi opazuješ tam pod kostanji vse, kar boži mmo. In ugihaš o posamezniku. Poskušaj zaslutiti, kaj je, kako mu je, in vzameš iz njega njegov bežni dogodek. Potem zabičiš tudi sebe razmisliš. Nazadnje vidiš, da je vse vsakdanje. In nimaš kaj povedati, dokler te ne izveže se večja vsakdanost. V te posameznike se prameje šop mladih, zagorelih. Samo zdravje in smeh! Ko se rinejo mimo, slišiš le utrpane besede: Aul, gol, faul, ofajst, sudac. Z očmi greva z Ribičičem za njimi. Potem se kakor dogovorjena spogledava. Z mislimi se upameva.

Ti, ki si že v Trstu razkazoval in se zdaj mladini daješ nas besede, kaj misliš o njih? Kaj jih res le to zanima? Kaj pa knjiga?

— Ali še veš, kako smo se guli: Mensana in corpore sano? Za naše telo so se eger tedaj malo menili, kaj tem lepše so uspevale naše skrivne čistilnice, naši literarni večeri in naši debatni krogi. Morda zato, ker je bilo vse to strogo prepovedano. Danes je dovoljeno in se dišajo sili v to. Pa baje ni posebnega odziva. Pač pa zmaguje sport in zdravi telo. Tako zelo zmaguje, da se večkrat vprašamo, ali je bilo naše početje v mladih letih sploh zdravo in ni li bilo le izraz bojnega telesa? Morda je pa vse le prvo navdušenje, ki se bo poleglo in bo čas dal telesa, kar mu gre, in duši, česar je potrebnega. Ne vem, ali je kdo izmed teh, ki so pravkar šli mimo, kak bodoči duševni voditelji naroda, in dvomim, da kdo izmed njih kuje zaljubljene pesemce svoje in resničnemu ali namišljenemu idealu — vem pa, da bo armada najmanjših zmožna spoznati vrednost slovenske besede. Zato bo zmožna, ker tej besedi pripravljamo pot kakor se nikoli doslej.

Kako je z »Mladinske matice«? Z »Našim redom«? Kaj pravi o tej naši književni družbi, ki je največja za Mohorjevo, naša javnost?

— Razumel si me! Na »Mladinsko matico« in na »Naš red« sem mislil. Na njen vpliv in program, ki ni le književni, temveč tudi vsaj. Obe sta dobro. Kljub vsemu dobro! Javnost? Ta je pa dvojna. Prva je ta. Po treh letih obstoja je menda ni slovenske hiše, ki bi ne poznala »Mladinske matice« in »Našega reda«. Po poročilih, ki jih prejmem, pa čitajo na deželi tudi starejši. Po nekod sta edina slovenska pisana beseda, ob kateri vzklikajo svoje duševno oko. To je deštvo, ki bi dalo misliti, če bi se druga plat naše javnosti ne le z besedami, temveč tudi zares zavedala vzgojnega pomena knjige. V dobrem in slabem. Na žalost se tega pomena in vpliva pri nas menda dejansko zaveda le — cenzor.

Zakaj naše vodilne revije tako trdovratno molče o mladinskem slostvu? Posebej še o pojavi »Mladinske matice«, ki je kulturno med najpomembnejšimi v zadnjih desetih letih pri Slovencih?

— Da, to je druga plat naše javnosti! Zakaj molče, tega ne vem. Vem le, da trdovratno molče. Rekel bi, da je našim tako zvanim »vodilnim« literarnim revijam vseeno, kakšne knjige gredo v vsako slovensko vas in v vsako slovensko hišo. Kar je revij, ki stoje v zvezi s podietji, ki sama zalagajo mladinske knjige in gledajo na »Mladinsko matico« s trzovsko konkurenčnim pogledom.

— te bi končno še razumel. Ali da ne najde n. pr. »Ljubljanski Zvon« ne hvale ne graje za kulturni pojav, ki ga ni mogoče ujeti — tega ne razumem! Kaj je res vseeno, ali in kakšen naraščaj vzgojijo »Mladinska matica« »Ljubljanski Zvon«, »Domu in svet«, drugim revijam in slovenski knjižni splošni? Ali je turnanje o krizi knjige resno ob tej krizi pravičnosti? Ali je delo »Mladinske matice« tako, da zasluži ignoriranje? In ali ni uredniška pravica vedeti, je li na pravi ali napačni poti? Verjamim, da se dobro zavedam svoje odgovornosti in da me je strah pred njo. Volje imam dovolj, pomot in napak pa ne izključujem. Nad stotisoč zvezkov je šlo »Našega rodu« med mladino, pa je nimam še tehtne, odkrite besede o njem, na katero bi naslonil svojo odgovornost, ali katera bi mi pokazala boljše poti. Neke, ko je bil »Ljubljanski Zvon« viden ali je vsaj skušal biti odsev vsega slovenskega literarnega življenja, — neke, ki je bilo drugače? Zaradi tega povem jasno in odkrito: Dolgo ne bomo prenašali tega!

Mislím, da bi bil nujno potreben kritičen pregled našega povojnega mladinskega slostva. Kaj smo vse dobili in kakšno je vse to glede na današnji miselnost mladine?

— Kritičnega pregleda mladinskih knjig smo tako potrebni kakor vsakdanjega kruha. Po kritikah se na žalost ne moreš ravnati! Z malimi izjemami ponatiskujemo naši listi reklamne lističe, ki jih založništva prilagajo knjigi. »Mladinska matica« ne dela tega, zaradi tega morda ni kritik o njej. Tudi je kakšenkrat ocena taka, da ko spoznaš: ocenjevalec knjige ni prečital! Izmed ostalih, je največ kritik takih, ki se zadržujejo s prsti ene roke. Skoraj vsaka pravi namreč, da je dobrih mladinskih knjig toliko, kakor prstov ene roke. Med temi je seveda tista, ki jo ocenjuje. To frazo imajo kritiki mladinskih knjig že nad dvajset let. — Ne le povojni, tudi predvojni pregled dobrih mladinskih knjig se mi zdi potreben. Če zaradi prstov. In pa zaradi tega, da ne bo v zadregi tisti, ki sestavlja seznam knjig za novo mladinsko knjižnico na šoli. — Pred leti je dal že dr. Lončar pobudo za sestavo pregleda mladinske literature. Pod vodstvom dr. Ozvalda se je sestavil nekak odbor za to. Po kratkem delu smo se razšli — sam ne vem, zakaj.

Ali ne bi kazalo ustanoviti v Ljubljani osrednjo knjižnico in čitalnico za mladino, ki naj ji bo izbrana duhovna zakladnica? Ali je potrebna? Kdo naj to izvede?

— S podobno mislijo se bavi ožji banovinski selski odbor. Namerava ustanoviti centralno učiteljsko knjižnico. Sreške učiteljske knjižnice so neupravičene in se niso izkazale. Vse knjige sreskih knjižnic naj bi se koncentrirale v Ljubljani. Tu bi se uredile, sestavil katalog, ki bi se od časa do časa izpopolnjeval, in tu bi se knjige na željo posiljale zastojni in pošiljne prosto na šole. Ta knjižnica bi lahko obnem ustanovila tudi mladinski oddelke, kjer bi se zbirale vse mladinske publikacije. Katalog teh knjig in objektni pregled bi naj služil kot merilo šolam, ki so središča odjemalcev.

Vsekakor je to potrebno, kakor je tudi sicer potrebno storiti kaj, da se zgane splošna skrb za našo mladinsko knjigo. Kajti pravo njeno vrednost bomo znači ceniti šele takrat, ko nam bo tako domača, kot nam je domači napredek ali poraz »litric« ali »Primorja«.

Tone Gaspari.

Ali so češkoslovaško-jugoslovenski kulturni stiki res tako slabi?

Nekoliko opazk k »Jutrovi« božični anketi

»Jutro« je v božični številki objavilo anketo o jugoslovansko — češkoslovaškem kulturnem zblizanju. Odgovori eg. Kvpila, J. Hore in zlasti dr. J. Knapa, so povedali marsikaj zanimivega in lehnega. Ostali češki pisatelji, ki se to pot niso oglasili k besedi, ne bi mogli povedati nič bistvenega. Ob drugi priliki bo nemara uredništvo »Jutra« priredilo podobno anketo med našimi domačimi literarnimi delavci, ki se zanimajo za češko kulturo. Verjetno je, da bodo tudi ti ugotovili podobna dejstva kot češki kulturni delavci. Predvsem: da so bili literarni stiki pred vojno živahnejši in da sedanja piča izmena duhovnih dobrin niti pri nas niti v skladu s tesnimi političnimi stiki med obema narodoma.

Skušajmo zapisati ob rob »Jutrovi« božični anketi nekoliko nepretencioznih misli.

Oblika in živahnost nekdanjih medsebojnih kulturnih stikov sta bili v skladu s takratnimi splošnimi položaji obeh narodov. Takšne reči nikdar ne visé prosto v zraku, temveč vedno koreninijo v dejanskih razmerah. Sedaj po prevratu se je naša obča narodna — kulturna funkcija močno povzela, naše obzore razmaknilo in razširilo: na plan je stopilo slo in to novih potreb in vprašanj. — Da pa ne poidemo preveč na široko, ostanimo za sedaj pri gledališču in prevodni književnosti.

Gledališki stiki bi res lahko bili intenzivnejši, in če pri nas čisto krožijo nemške teaterske skupine, zakaj se ne bi večkrat pokazale češke? Z dobro organizacijo bi se dalo marsikaj doseči. Isto velja glede repertorija, ki brez dvoma premoja upošteva kvaliteto češko produkcijo, pač pa na veliko uvaža celo manjvredno nemško, francosko in angleško robo. Toda dejansko je tako, da si niti mi sami v Jugoslaviji ne znamo in ne moremo organizirati medsebojnih gledaliških stikov. Tako Slovenci zamrzučamo, da bodo v Beogradu in Zagrebu dali nekateri naše bolne drame namesto tega, kar prav tako zman predlagamo, da bi državna gledališča vzajemno gostovala s serijami sezonskih reprezentativnih predstav. V praksi je razvoj takšnih stikov počasi nego se vidi v teoriji, zato tudi nad gledališkimi stiki med slovenskim severom in jugom ni treba obupati.

Za gledališke enako kot za književnost in za vse druge umetnostne panore pa velja to: Če se bomo lahko medsebojno s čimkoli obogatili, če bomo producirali resno kvaliteto duhovne tvorbe, se ni bati, da bi medsebojni posredovalci, ki se zbirajo okoli JČ-ja, z delom in organizacijo ne doseli medsebojne izmenjave! Poudarjamo pa besedo kvaliteta, zakaj rodoljubni časi so se daleč za nami. Če Dimovičev »Kraljevič Merka« ni mogel v Pragi kar ogreti množice, se ne čudimo. Tudi v Jugoslaviji nas je mnogo, ki s lezardarno romantiko ne najdemo pravega kontakta. Naša drama le še vedno ali premoja sodobna ali oblikovno

prešibka. Vojnović, ki je bil najboljši, pa je imel nekoč na Češkem zadosten uspeh. Danes seveda ne naš niti češki teater ne more stati v znamenju Vojnovića; no, novih, enako zrelih, a času adekvatnih dramatskih stvaritev žal sami dovolj pogrešamo, tem težje bi jih torej pošiljali med Čeha.

V prevodni književnosti položaj nikakor ni obupen. V anketi je padla beseda, da n. pr. slovenska književnost ni na Češkem skoraj nič znana. In vendar je dejstvo, da so vsa boljša slovenska pripovedna dela izšla v češčini. Samo dr. Bohuš Vybiral je prevel iz naše proze okrog 20 knjig, velika pa so prevedli tudi drugi. Na Cankarja so na Češkem postali pozorni šele v zadnjih letih, ko so ga zlasti prevajali v zapadnoevropske jezike. Niso se spomnili, da imajo že dolgo v češčini skoraj kompletnega Cankarja. Seveda, mnogo je razmetanega po listih, kar pa je izšlo v knjigah, so izšli provincajni založniki, pretežno na Moravskem. Za naše kulturne stike je vsekakor minus, če prevodi iz slovensčine in srbohrvaščine v češčino ne izidejo v Pragi pri vidnih, centralno vplivnih založnikih. Praga nima zadostnega pregleda nad delom province in ga bržčas tudi omalovažuje.

Z druge strani pa pri nas — v ozkem območju slovenskega jezika — ne prevajamo malo iz češčine. Založba »Umetniška« propagandno je izdala v zadnjih letih U. K. Cankar Choda, Karla Čapka, Machara, Travera in druge avtorje, izbor iz Masaryka, pregled češkoslovaške zgodovine in več drugih knjig, ki so v zvezi s češko kulturo. Za toles je napovedala prevod Duryčevega »Blonden«. »Jugoslav. knjižarnica« je napovedala »Sedmičarsko« istega avtorja in iz slovaške književnosti Urbanov »Živi biče«. To ne kaže, da bi vsaj pri Slovencih pojevalo zanimanje za češko književnost.

Da vsako leto priraste sta ali še več ljudi, ki se v čeških teatirih JČ-ja vsaj toliko privadijo češčini, da lahko prečita kakšno lažjo češko knjigo, o tem bi nas lahko podučila statistika naših lig. Žal, da glasilo teh lig ne vodi kronike praktičnih stikov in ne prinaša nepretrgane bibliografije medsebojne kulturne informacije in izmene. Sploh nedostaja pregleda naših stikov, evidence nad našim dejanskim zblizjevanjem; če bi kdo bolj smotno zasledoval celotno prizadevanje — v prvi vrsti je za to pokličen naša revija, ki je namenjena gojitvi češkoslovaško — jugoslovenskih stikov — bi se nabražila bilanca presoja la bolj optimistično. Stiki med obema državama narodoma in vsaki njuni veim se vendarle razvijajo, razpletajo in ponekod celo neoblažajo.

Toda ne smemo pozabiti duha časa. Naš čas je dočela družina kot je bil predvojni in z rodoljubno sentimentalnostjo ne pride nikamor. Ni treba imati tragičnega, da z znani anketi »Lidovke« ni niti enega prevoda iz jugoslovanske književnosti. Tudi Čehi se priljubljujejo, da je v lektiri čeških vodilnih intelektualcev domača književnost

slabo zastopana. Tak je duh časa. Skušajmo ga premagati z res kvalitativni deli iz naših literatur, ki pa jih je na češki strani nekoliko več, na naši nekoliko manj (zato so Čehi predvsem upravičeni, pritoževati se, da nemški, francoski ali angleški kič predpostavljamo pred njihovi kvalitativni deli). Vendar so zapadne literature in ruska še vedno odločilne v sodobni prozi in vsaka prevodna književnost se mora hoče — noče usmerjati tja. Književniki teh slostov

Hugojeva »Notre-damska cerkev v Parizu«

Tiho, skromno, brez velikih napovedi in prospektov je izšlo za božič najpogostejše in najromantičnejše delo velikega genija Hugojevo delo, ob katerem je drhteča od izida 1831. leta pa do danes, v dolgi dobi sto let, na milijone čustvenih src vseh evropskih narodov. Kdo ne pozna vsaj deloma tega čudnega romana iz izvirnika ali tujih prevodov, iz opere ali iz filma! Kdo se ni videl slike nobenega njegovih glavnih junakov, ne na zunanji spajčenega notre-damskega zvonarja Quasimoda, ne mišne Esmeralda, ki sta dala slikarjem toliko motivov!

Martijevi prevajalec lepih francoskih knjig dr. Janko Tavces je se pogumno lotil ogromnega dela; ni se strahil niti s'lo težavnih poglavij, v katerih mrgoli pri nas v slovarjih še nedoločeni umetnostno-zgodovinskih izrazov, niti občutnosti dela. Se bolj občudovanja vredni je pa njegov pogum, da je

delo v tako sijajni opravi sam založil. Knjiga je natisnjena z lepimi črkami na finem papirju, ki so ga zahtevale že same številne izvirne slike, ki jim stoji na čelu Justinov slovenski notre-dam ki zvonar. Okusne načrte za platnice je napravil gospod Pipan.

Vlekla me je radovednost od knjige k prevajalcu in odgovor sem ga, dr. Janko Tavces, svetnik na poštarnem ravnateljstvu, je po svojem udeleževanju v javnem življenju znana osebnost. L. 1929. je sklenil svoje študije za razpravo »Slovenski prepovedi pred Francozji«, o kateri so izšla pohvalna poročila celo v »Revue des Etudes Slaves« in v »Prager Presse« (Herman Wendel). Kakor se po svoji znani vestnosti posveča državni službi, tako je ostal zvest tisti stroki, v kateri je dosegel akademski izobrazbo, literarni zgodovini.

Razen manjših stvari je poslovenil dolet: Povesti iz dneva in noči (Guy de Maupassant), ki jih je izdala v veliki nakladi »Tiskovna zadruga«; humoresko »Notarij nos« (Edmond About), ki je doživela leta

obravnavajo v svojih spisih sodobno življenje in temeljne probleme, ki gibljejo današnje človeštvo. Danes pa ljudi zanima v knjigah predvsem to, zakaj sedanje vzburkano in zmedeno življenje je najbolj romantično in najbolj realistično hkrati in vsi zelo bolešno občutimo svojo dobo! Ljudi ni mogoče siliti, da naj se zanimajo za filde v sosednjem zapetku, ko jih na vrtnici časa potiskajo na mnogo širše polje!

Sicer pa — delati je treba, ta refren božične ankete vsi podpisujemo. Ni pa treba misliti, da bo tako delo obradilo čudeže. Ze stari biblijski modrec je dejal, da ima vse svoj čas in vse svoja pota.

B-o.

1931. drugo, ilustrirano izdajo; potem povojno humoresko »Križi in težave rejenega brata«, ki je prinela pisatelju Henriju Béraudu Goncourtovo nagrado, in »Bég« (L'Escapade), romantično delo Henrija de Régniera, ki je izšlo l. 1929. v »Revue de Paris«. Romantična smer v literaturi je prevajalcu sploh najljubša.

G. dr. Tavces je pri nas v upravni službi kot filozofsko izobražen človek svojevrsten pojav, a ta njegova usmerjenost je bila njegovi stroki čez in čez koristna po prevratu, ko se je snovala slovenska uradna terminologija. Bil je na poštni direkciji kot direktor in prvi urednik strokovnega glasila »Poštni glasnik«, pozneje pa urednik družbenega glasila poštne direkcije. Vpeljal je francosko mednarodno dopisovanje z vsemi državami in tudi s sosednjimi, katerim to ni hotelo v glavo. V ta namen je predal vse francoske in švicarske poštne predpise in izdal strokovno knjigo »Obrasci za mednarodni saobračaj pošta, telegrafa i telefona za računkom«. Ta slovar je pripravil tri leta. Vključuje brigi za poklic pa je prevladovalo v njem vedno nagnjenje do književnosti.

Prevod »Notre-damske cerkev v Parizu« mu je hodil po mislih že ve člet in bi ga bil že prej izvršil, da ni bil premeščen za inspektorja k poštni direkciji v Zagreb. Zato pa se je takoj ob povratku v vno moč dela, ki ga je po več službe v devetih mesecih dovršil, samo da je izšlo za stolletnico. Ponudil ga ni nobeni založbi, ker bi ga iz najrazličnejših razlogov ne mogla tako hitro natisniti in krasno opremiti za tako nizko ceno, kakor je to storil iz ljubozni do te klasične umetnine sam.

Prevajalec nam je Hugoja in njegovo dobo obrnil v kratkem uvodu in poudarjal sploh potrebo, da se vsak tuji pisatelj uvede na tak način. Nobeno klasično delo ni treba, da se čita brez tega kar na slepo.

Ob prevajanju je vester. Ne izpušči nobene besede in gleda, da obdrži prevod barvitost izvirnika. Zlasti gleda na leno dikcijo, ritmično zgradbo stavkov, gladk slog, alteracije in asonance. Ravna se po Brezniku, Kostialu, Vdovcu, Kolarju, posebno pa se je mnogo naučil pri Debeljaku, ki ga je opozoril na toliko potrebnih reči. Poslušaj rad mnenje vsakogar, ki mu je do lepote slovenskega jezika, in se ne prestopa nič in izpopolnjuje. Glavni vir pa mu je Pletersnik, ki ga ima tako rekoč vedno v rokah.

Dr. Tavces meni, da se ni naša prevodna književnost niti kakor saturiranja, marveč bi se morala prevesti še marsikatero starejšo delo, ki ima trajno vrednost. Samo izbirati je treba previdno. On je Slovenec prvi predstavil Abouta, Bérauda, Régniera; Maupassanta se je lotil, ker je zaljubljen v njegov slog. Hugojevo »Notre-damsko cerkev« pa je prevedel, ker je Hugo vreden, da se pokaže Slovincem s tem njegovim najpešnim delom v prozi in je v njej veliko več pisateljeve in pesnikove duše, kakor v »Letu strahote«, ki ga že imamo.

O večji vrednosti prevoda spregovore naše revije. Na tem mestu pa je treba izreči dr. Tavcesu samo pohvalo za njegovo ne navadno delavnost in še posebno za najinovativni prevod. Ki sicer ni lep prispevek k naši prevodni književnosti.

—r—

Dva spisa o našem času

Resno štivo v resnih časih — Rastoče zanimanje za aktualne filozofske spise — Spenglerjevi prividi o koncu današnje kulture — Človek zverina? — Modroslovec Jaspers o današnji dobi — Vrnitev k človeku kot osebnosti

V nekem francoskem listu sem čital vtiske človeka, ki je nedavno poloval preko Sibirie in evropske Rusije v Nemčijo. Vožnja po Sibiriji je došla in zaradi enoličnosti pokrajine utrudila. Ljudje si preganjajo dolge čase s stivom. Popotniki so bili pretežno Rusi in Nemci. Rusi so čitali povojni znanstvene knjige in težje lenostlove, Nemci na magazine in rumene Uleisnovke. Danes Rusi, piše francoski opazovalec, so upravi strastni prijatelji znanja. Rusi ne čitajo zaradi zabave — v težkih časih in ko je treba graditi nov svet, ni človeku do zabave — marveč za to, da si razširijo obzorje.

Vendar bi bilo napačno, če bi mislili, da se Nemci zadovoljujejo samo s plehko knjižno robo. Konzumirajo poučne knjige v Nemčiji je precejšnje. Posebno veliko čitajo filozofska dela, v kolikor se dotikajo živih vprašanj našega časa. V »Les Nouvelles Littéraires« je nedavno francoski referent o Spenglerju izrazil presenečenje, da se je v enem desetletju prodalo v izvirniku čez 100 tisoč izvodov Spenglerjevega filozofskega spisa v dveh debelih zvezkih: »Untergang des Abendlandes«. To potrjuje, da so Nemci še vedno narod filozofov. Popularnost te filozofske knjige je upravi neverjetna; tudi pri nas ga menda ni nikoli izobraženež človeka, ki je ne bi poznal vsaj po imenu. Ni pa nezanimivo, da nemški pisatelj Hermann Hesse v decembrski številki revije »Die Neue Rundschau« piše o tej knjigi kot o nekem že zastarelem književnem in idejem petrofsku. Če ga je bil odkril pri praznjenju svoje knjižnice. To kaže, da mnogi odlični nemški intelektualci vidijo v Spenglerju samo prehod in nekako moden pojav. Vze temu pa je Spenglerjeva nainovejša, po obsegu dokaj tanka knjiga »Der Mensch und die Technik« zonet dosegla neverjetno razširjenost. V zadnjih mesecih se listi in revije povozu zaustavljajo ob nji. Samo v nemškem svetu je izšlo o nji že okrog tisoč ocen iz tiskov. Tudi v Jugoslaviji so o nji poročale skoraj že vse revije, med njimi v decembrski številki zagrebška »Nova Evropa« (dr. Aleksej Jelačić).

Prav tako presenetljivo zanimanje se je pokazalo za delo profesorja Filozofije na vseučilišču v Heidelbergu dr. Karla Jaspersa »Die geistige Situation der Zeite. Knjiga je izšla pred meseci kot 1000. torej jubilejni zvezek znane Göschenove zbirke (»Sammlung Göschen«). V nekaj tednih je bila razpečana vsa prva naklada v 10.000 izvodih. To bi bil več uspeh, če za naveden zabavni roman, pri filozofskem delu pa je uspeh tem pomenljivejši. Velika razširjenost obeh navedenih knjig nam prica, da tudi Nemci ne marajo usipati svoje vesti in svojega razuma z modnimi romani, marveč da celo široke kroge zajemajo žveči filozofski problemi sedanjosti. V zmedah in negotovosti današnjega časa se vsak inteligenten človek vprašuje: Zakaj, odkod, kam in čemu? Da, čemu vse te večne krče, čemu so neprestano na obzorju črni oblaki, zakaj ne moremo v današnjem času priti do neke stalnosti in resničnega zadovoljstva? Kajti navedeno zadovoljstvo onih, ki samo plešejo okrog zlatega teleta ali uživajo, ne more biti nikomur vzor. Omamljen človek je vedno smešen, — vseeno, odkod prihaja odama. Treba je začeti misliti. Treba je poudeliti časa v obraz in se pogumno lotiti vprašanj našega časa, ne pa se zadovoljiti z znano pametno noja, ki meni, da sovražnik izginje, če skrje oči v pesek.

Obe navedeni knjigi sta obratna z današnjim časom. Dotikata se najbolj žvečih vprašanj. Zato sta zanimivi, čeprav bomo verjetno mnoge Spenglerjeve nazore odklonili in njegovo stališče označili za nevzdržen nemški pesimizem.

Spengler še vedno veruje v svojo tezo o propadu zapadne kulture. V svoji najnovejši knjigi, ki pa je le osnutek večjega spisa, razpravlja predvsem o konfliktu med človeštvom in tehniko. Človek je izumil stroje za to, da bi mu pomagali v življenjskem boju. Unal je, da bo vsemu človeštvu boljše in veselejšo, če bodo stroji izvajali težko, sirovo delo. Ta up se je v dobrih meri izpolnil: naš čas je ves v znaku strojev, tehnike. In vendar — Zdi se, da človeštvo ni bilo v svojem srečju nikdar tako nesrečno kot je danes. Optimizem 19. stoletja je bil po Spenglerju zmoten. Ta optimizem je stonel na veri v napredek, a navedenjši, t. j. tehnični napredek je razočaral vse industrializirane narode. Danes je videti, da tehnika vodi v propad. Čeprav se človeštvo tega zaveda, je vendar jasno, da nima več moči ustaviti kolo razvoja. Čas in življenje se ne moreta zasakati nazaj: piše Oswald Spengler in pravi, da bo človeška usoda la neizprosnost po svoji poti in da stvari morajo iti dalje. — Tja do svojega naravnega konca.

Spengler sega globoko nazaj in pravi, da je človek po svojem izvoru grabežljiva zver in

rina, mesožer. To je človek bil vsekdar in to ostane še dalje vzile vsem teorijam idealističnih modroslovcov. Spengler niti ne veruje, da bi bil človek — kakor ga je označil Aristotel — zoon politikon, socialno bitje. Človek je človeku volk! — to staro spoznanje, ki ga je čut lo v svojem pesimizmu že prvo krščanstvo, samo da je videlo rešitev v božji milosti, se oglašata tudi iz Spenglerjeve knjige kot globok osnovni ton njegove kritike sodobnosti. Takšno mišljenje je povsem nasprotno Rousseauju in poznejšim mislecom, ki so verovali, da je človek po naravi dobro ali vsaj razumno bitje. Ne, človek je zverina, trdi nemški filozof. Pred popolnim zverstvom ga rešujejo samo religije in kulture ter močne državne vezi. Toda religije in kulture so umrlive kakor vse na svetu. Starajo se in umirajo. Tudi kultura zapadnega človeštva, katero Spengler označuje za faustovsko, umira. Ostajajo samo še državne vezi. A tehnika tudi te ruši. Prišle bodo nove kulture, preden pa se oprimejo tal, utegnile vzdvižati mnogi zgodovinski cikloni in pustošiti, uničevati, kar se da.

Spengler smatra humanizem, ideale, socializem in vsa druga, danes modna gesla, za znak slabosti, celo manjvrednosti. Po njegovem ni rešitve. Optimizem mu je le strahopetstvo. Treba je, da ostanemo vsak na svojem mestu in vzdržimo, dokler je mogoče. Vzdržimo kakor anti rimski vojak, čigar košili so našli pred vratmi Pompeja: ko je Vezuv sipal na mesto svoj smrti pepel, so pozabili nanj in vojak je stražil do zadnjega diha. To je veličina, pravi Spengler, to je rasnost.

Zmrečiji in stvarceji je Jaspers. Njegova knjiga »Die geistige Situation der Zeite« obsega šest delov in obravnava vsa bistvena kulturno — filozofska in zgodovinsko — filozofska vprašanja našega časa. V uvodu razpravlja o občutju stabilnosti in čvrstosti, ki ga je imel človek, dokler se je opiral na transcendente ideale. Odkar varuje samo vase in snata ta svet za svojo edino domovino, ne najde mira in boga ali sistema do sistema, od poizkusa do poizkusa. Tudi Jaspers poudarja, pogubni vpliv prevetke tehnizacije. Vsi problemi so se komplikirali. L. 1800 je živelo okrog 50 milijonov ljudi, sedaj jih živi nekako 1500 milijonov. Takšno ogromno razmnožitev človeštva je omogočila tehnika s higijeno in vsemi drugimi sličnimi ureditvami, z racionalizacijo in mehanizacijo. Toda prav zaradi tega je človeštvo naraslo toliko novih vprašanj, ki jim očito ni več kos. Jaspers se podrobneje bavi z njimi in kaže v svoji knjigi prezanimivo duhovno podobo našega časa. Posebno se obrača njegova kritika zoper dvoje verovanj naših dni: marksizem in freudizem. Marksizmu je edina realnost želodec, psihoanalizi pa seksus. Vse drugo je »überbau«.

Tu smo idejno prišli na konec. — Ali je mogoče nazaj? Jaspers v nasprotju s Spenglerjem veruje v izhod iz današnje zmede. Prva pot vodi nazaj k človeku kot osebnosti. Človek ni samo številka, ni samo staniča družabnega organizma in ne zgolj vijak na kolektivni zgradbi, marveč je osebnost, ki ima svoje posebne, nad želodecem in spolovili stoječe snote. Jaspers ne deli ljudi na sposobne in nesposobne, na inteligentne in neinteligentne, marveč na te, ki imajo v sebi neko duhovno vsebino in one, ki je nimajo.

Od prvih zavisi rešitev. Ti knjiži sta dva močna prameja iz današnje nemške duševnosti. Dva izraza iskanka in dva poizkusna odzvoja, ki sta oba dosegla širok odmev. Spenglerjevi in Jaspersovi spisi kažejo težaven položaj današnje nemške miselnosti. V obeh mislečih se je čas močno zmračil, toda Jaspers vsaj ne zlomil meča nad njim.

B-o.

Novi znanstveni spisi prof. dr. V. Buriana. Martijevi raziskovalci književnih stikov med slovenskim severom in jugom, g. prof. dr. V. Burian z ljubljanske univerze je poleg razprave o Hasanaginici v poljski literaturi, ki smo jo v Jutru že zabeležili (glej »Jutro« z dne 24. dec.) objavil v zadnjem času še dva spisa, tleča se naših narodno-kulturnih stikov. V zbirki »Primeni učne splošnosti Safarikov v Bratislavci« so izšli »Safarikovi dopisi Slovinci Jer. Kopitarovi in letih 1826 a 1897«. Na 40 straneh so tu v skrbni redakciji dr. Buriana pomatnjenia nemško spisana pisma Safarika Kopitarju, ki — izvzemši kratke odlomke — niso bila doslej s nikjer objavljena. Safarik je živel v Novem Sadu kakor v izgnanstvu. V pismu z dne 8. aprila 1827 toži o tamšnjih zastoalih kulturnih razmerah. Posebno težko je občutili pomanjkanje knjižnice. »Sploh pa tu lahko čitam samo to, kar st sam kupim, piše Kopitarju, za to je kajpak zelo malo. V Novem Sadu in okolici sploh nihče ne kupuje knjig, izvzemši kak kotdar, kuhinjsko knjigo ali molitvenik«. Kopitar, ki je takrat deloval v dvorni knjižnici, mu je lahko šel na roko. Tako so se med obema svetlovina razvili pismeni stiki in po dr. Burianu ponatisnjena pisma ne kažejo samo Safarikove erudicije in živahnega zanimanja za zgodovinske in jezikoslovne vprašanja, marveč tu in tam označujejo tudi tedanje splošne razmere. Posebno so Safarika zanimala nova dela o starejši slovaški zgodovini, o teh v pismih Kopitarju obširno navaja svoje misli in kritične opazke. — V zborniku »Slovenski miscellanea«, ki je izšel v Bratislavi, je dr. Burian priobčil krajšo razpravo »Pavel Josip Safarik a Matija Čop«, v kateri se bavi s Čopovimi stiki s Safarikom. Tako se po zaslugi dr. K. dritiča, ki je obdelal dobro Dobrovškega in njega veliki vpliv na slovenski prepoved in tudi po zaslugi dr. Buriana, ki se bavi s poznejšimi stiki preporodne dobe, čedalje bolj izpopolnjuje zgodovina prave in resnične slovaške vzajemnosti. Šele ko bo dočela obdelano vse gradivo, se bo pokazalo, koliko so stiki slovaških znanstvenikov pripomogli k razvoju narodne in kulturne zavesti naših sorodnih narodov, predvsem pa najbližjih si Jugoslovenov in Čehoslovanov.

Jubilejna številka Jugosl. Veterinarskega Glasnika v Beogradu, Slov. 10.—11. iz l. 1931 prinaša tudi spis, ki zanima našo široko javnost, in sicer pod zaglavjem »Slovenska veterinarska literatura od početka do novejšega časa«, katerega avtor je veterinar in inspektor Hugon Turk. Glanar, ki narni inspektor Hugon Turk. Glanar, ki vnozdravnike diplome, je zbral literarni material svoje stroke v precejšnem, dasi še nepopolnem obsegu, vendar prikazuje, kako malo je

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

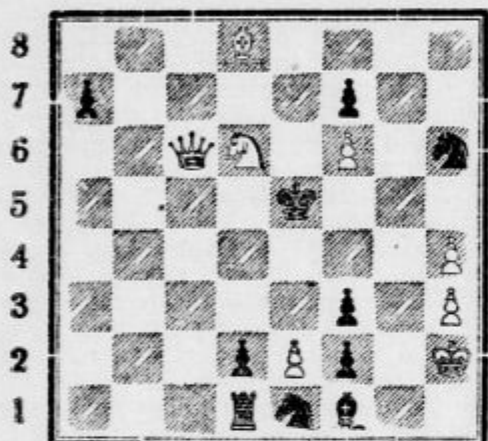
Po blejskem turnirju živ. šahovski svet od malih prireditelj. Nikjer ni opaziti vojne za velik šahovski turnir. V Nürnbergu so Nemci sicer prav lepo uredili dvojbo Bogoljubov-Rödl za prvenstvo Nemce. Toda dvojbo sam ni bil zanimiv. Bogoljubov je prejel za mladega nemškega amaterja. Capablanca očividno zaman poskuša finansirati revanšni dvojbo z Aljehinom. Svetovni prvak se preveč brez skrbi pripravlja na pot okoli sveta. Tudi Amerikanci nimajo denarja za šah. Najbrže bo celo veliki turnir v Chicagu, napovedan za leto 1932, splaval po vodi.

Angleži se v šahu bolj in bolj omejujejo na svoj krog. Kmalu bo deset let od zadnjega velikega mednarodnega turnirja v Londonu. Tudi British Chess Federation ima svoje težave. Na velike turnirje ne misli v teh težkih časih.

British Chess Federation je v preteklem avgustu izdala naslov angleškega prava po težkem boju ga je pravi Anglijski Yates postal izredni Indijci Sultan-Khanu. Angleška zveza pa je priredila tudi letni problemski turnir. Prvo nagrado za tropotezni problem je dobil A. C. Challenger v Londonu s kompozicijo, ki je polna lepih matnih slik. To zadnje pridobitev pravkar zaključenega leta 1931. prinašam danes v nadi, da bo našim šahistom zelo ugajala.

A. C. Challenger

a b c d e f g h

Beli: Kh2, Dc6, Ld8, Sd6, e2, f6, h3, h4 (8 figur)

Črni: Ke5, Td1, Lf1, Se1, Sh6, a7, d2, i2, f3, f7 (10 figur)

Mat v treh potezih

Zanimiva pozicija! Materjalna premoč belega je neznatna. Nikakor ne bi opravljala nagle eksekucije. Toda črne figure ne stojijo dobro. Nesrečni črni kralj stoji zapuščen sredi ognja močnih belih figur. Pa vendar ni lahko uničiti črnega kralja. Skakač na d6 potrebuje podporo svoje dame, ki je zato precej vezana. Lovce zonet mora poziti na važnega kmeta na f6. Najbrže pa je, da črni skakač na g4 lahko da šah.

Vse to nam kaže prvi pregled. Brzo potegnemo kmetja na d6 zelo potrebujemo in da ga moramo zavarovati. Dama mora postati gibljiva. Potezi Ld8-e7 in Ld8-c7 se nam nehoti vsiljujejo. Ogledali si ju bomo morali natančno. Poskusimo najprej:

1.) Ld8-e7? — — — — —
Dama grozi sedaj mat na e4. Črni ne more zavarovati tega polja. Če zbeži s kraljem na e6, je še v pravem času mat: 1.) — — — — — Ke5-e6, 2.) Dc6-e4+ Ke6-d7 3.) Dc4-e8+ in mat.

Na f4 ogroženi kralj sploh ne more bežati. Na e4 bi mu dama tudi dala mat. Če pa skoči na d4, ga dama tudi že zaloti: 1.) — — — — — Ke5-d4, 2.) Dc6-e4+ Kd4-e3, 3.) Dc4-e4+ in mat.

Toda črni ima šah s skakačem na g4! Z njim lahko podaljša boj. Poglejmo to možnost:

1.) Ld7-e7? — — — — — Sh6-g4+
2.) h3xg4 — — — — — Ke5-e6?
3.) Sd6-e4+ in mat.

Torej tudi skakačev šah ne pomaga? Pač! Kralj je bežal v napačno smer. Na d4 je moral skočiti v drugi potezi!

1.) Ld8-e7? — — — — — Sh6-g4+
2.) h3xg4 — — — — — Ke5-d4!
3.) Sd6-e4+ in mat.

V tretji potezi je sedaj mat nemogoče. Vseh treh poti e5, d4 in e3 mu beli z eno samo potezo ne more vzeti. Prvi poskus se je očividno ponesrečil, poteza 1.) Ld8-e7 mi prava. Poskusiti moramo drugo, 1.) Ld8-c7, čeprav žrtvujemo kmeta na f6.

Toda črni tega kmeta sploh vzeti ne sme:

1.) Ld8-c7? — — — — — Ke5xh6

Rad. Peterlin-Petruska:

Zlato zobovje

»Nimam sreče, pa nimam!« vzdihne Jazbec in odloži karte.

»Kdo te pa tudi sili, da igraš. Pusti, pa mir besedi,« ga zavrne Andraž ter seže po kozarcu.

»Strast, to je huda stvar,« doda Pavlin, prižge cigareto in se zamisli.

»Prav govoriš,« mu priredi Jazbec, »strast je hudičeva zadeva, ki se je do smrti ne izlučiš. Tada pri meni igrati postransko vlogo, takoj vama to razložim.«

Pred štirimi, ne, pred petimi leti je bilo. Jaz sem se ravnokar oženil in seveda sem imel svojko Barbko nad vse rad. Bila je tudi lepota, da malo takih; rdeča lica, modre oči in ko smola črni lasje. Ne kakaj ji je manjkalo, kar jo je zelo kazilo; saj nji se je tako zdelo: imela je namreč zelo slabe zobe, naravnost rečeno, bila je vsa škrbasta. Jaz tega početka niti opazil nisem, toda ker je ona zaradi tega vedno trnala, sem začel premišljevali in prišel do zaključka, da res ne bi bilo napačno, če bi imela Barbka namesto škrbinih kaj drugega v ustih, recimo lepe bele zobčke, ki bi se kar zablistali izpod rdečih ustnic. Kadar bi izprevidela ali se nasmejala.

Kaj vse ne stori mlad zaljubljen zakonik mož za svojo ženo, ve le tisti, ki je to sam izkusil. Jaz na primer bi tedaj svojo Barbko kar pozlatil od nog do glave, če bi je le mogel, a kaj šele taka malenkost, ki bi dala popraviti zobčke. Toda ta reč stane denar in še veliko denarja, a kje naj ga vzamem, ko imava komaj za sproti in še kvečjemu

2.) Sd6-e5+!! Kf6xh5

3.) e2-d4+ in mat.

Kaj pa beli prav za prav s svojo prvo potezo grozi? Na e4 z damo mat? Ne več! Saj sedaj kmet na f6 ni krit. Torej smo zopet na napačni poti? Ne. Grožnja je sedaj:

2.) Dc6-e4+ — — — — — Ke6xh6

3.) Sd6-e8+ in mat.

Črni ne more kriti ne polja e4, ne polja e8. Ostane mu samo beg in pa podaljševanje boja s skakačevim šahom na g4. Samo v prvi potezi lahko skakač na h6 moti. Ogledajmo si tedaj pred vsem to možnost:

1.) Ld8-c7! — — — — — Sh6-g4+

2.) h3xg4 — — — — — Ke5-e6?

Beli grozi sedaj, ko se je polastil polja f5 mat s 3.) Sd6-f5+ Beg na f4 črnemu ne pomaga, ker mu dama na e4 dá mat.

Beg na e6 ali d4 je brez haska, v obeh primerih odskoči skakač z matom na f5. Če kralj podre kmeta na f6, sledi isti mat. Očividno nima črni ničesar od motilnega šaha na g4.

Ostane mu le še takojšnji beg Na f4, f6 e6 in d4 je mogoče. Te štiri možnosti mora torej še preiskati. Problem je zelo pester in živ. Zaslužil je prvo nagrado.

Prva možnost je naglo opravljena:

1.) Ld8-c7! — — — — — Ke5-f4?

2.) Dc6-e4+ in mat.

Zanimiva je druga:

1.) Ld8-c7! — — — — — Ke5-e6

2.) Sd6-e8+!! — — — — — Ke6-f5

3.) Sc8-e7+ in mat.

Tretjo možnost, beg na f6, smo že zgoraj odpravili. Ostane tedaj samo še četrta:

1.) Ld8-c7! — — — — — Ke5-d4!

Kralj je sedaj sumljivo svoboden. Dama ga ne sme s šahom na e4 preganjati. Ušel bi na c-linijo. Tudi skakač za šahom na f5 ne more umoriti črni skakač na h6 branil. Kako torej? Samo:

2.) Sd6-b5+!! — — — — — — — — —

vodi do cilja. Pregarjani kralj mora sedaj bežati na e8:

2.) — — — — — Kd4-e3

3.) Dc6-e8+ in mat.

Ta zadnja slika je nedvomno najlepša. Krasen problem, poln kombinacij in matov!

SOKOL

Priprave za smuške tekme
Gorenjske sokolske župe

Jesenice, 2. januar...

Smuški odsek sokolske župe Kranj, ki ima svoj sedež na Jesenicah, je marljivo na delu, da izvede svoj zimski program, ki obsega smuške tečaje, župne smuške tekme na Bledu in župni smuški izlet, ki bo 21. februarja čez Gorje, Mrzli studenec in Rudno polje v Bohinju.

Župni smuški odsek se je na novo organiziral. Tečaj se vrši neprekinjeno v Mojstrani, in sicer za vse člane in članice. Prvi oddelek od 10. do 17. t. m. bo vodil br. Franjo Rus iz Radovljice. V prvi vrsti je namenjen izobrazbi vodnikov smuških odsekov, sprejemali se bodo vsi začetniki, kakor tudi oni, ki že smučajo, pa se morajo še izpopolniti. Drugi tečaj bo od 10. do 14. t. m. vodil br. Josko Janša. Srejevali se bodo samo izveščani smučarji, ker je namenjen tečajem v vseh smuških župah. Tretji tečaj bo od 10. do 14. t. m. vodil br. Josko Janša. Srejevali se bodo samo izveščani smučarji, ker je namenjen tečajem v vseh smuških župah. Tretji tečaj bo od 10. do 14. t. m. vodil br. Josko Janša. Srejevali se bodo samo izveščani smučarji, ker je namenjen tečajem v vseh smuških župah.

Vsi prijavljenci se morajo zbrati najkasneje dne 10. t. m. do večera v hotelu »Trilav« v Mojstrani, kjer bodo prejeli nadaljnja navodila. Z redno večbo se prične 11. t. m. zjutraj. Tečaj se zaključuje tako, da se tečajniki 11. oddelka lahko odpeljejo dne 14. t. m., drugi tečajniki pa dne 17. t. m. zvečer na svoje domove.

Upravni vodja obeh tečajev je br. Franjo Rus iz Radovljice. Prehrana in prenočišče v zakurjenih sobah bo znašalo dnevno 30 do 32 Din za osebo. Udeleženci se opozarjajo, da prineso s seboj poleg popolne smuške opreme še skakalne smuči, ako jih imajo, dalje potrebno perilo, tople rokavice in nogavice, brisačo in milo. S pravim sokolskim zadržanjem naj dokažejo, da so smučarji - Sokoli.

Dne 24. t. m. se bodo vršile župne smuške tekme na Bledu, za katere so priprave že v polnem teku. Vsi tekmovalci, tekmovalke, vodniki, časomeri in nadzorniki proge morajo biti na Bledu že na predvečer, ker bo tudi seja vodnikov. Zdravniški pregled tekmovalcev naj se po možnosti izvrši že doma, sicer pa se bo izvršil na predvečer tekom na Bledu. Kdor bo zdravniško pregledan doma, naj se na Bledu izkaže z zdravniškim potrdilom zase ali za ves oddelek.

Člani tekmujejo v štafeti 3x8 = 24 km, članice v smuškem teku na 4 km, moški naraščaj v tekni patrulji na 6 km, ženski naraščaj v smuškem teku na 4 km.

Pri članskih štafetnih tekmah se obeta zelo huda borba za župno prehodno darilo, krasen kip tekmovalca - smučarja, ki si ga je lansko leto priborilo sokolsko društvo Gorje. Že lansko leto se je za ta kip borilo 33 smučarskih patrulj, letos pa bo udeležba gotovo še večja. Huda borba se obeta zlasti med onimi društvi, ki imajo dobre tekmovalce, to so društva Gorje, Bohinjski B. Dobrava, Jesenice, Javornik, Mojstrana, Kranjska gora, možna pa so tudi presenečenja s strani društev, ki jih nismo navedli.

Smuške izbirne tekme za smuške tekme za prvenstvo slovenskega Sokolstva, ki se bodo vršile 6. marca v Strbskem Plesu, pa se bodo vršile predvidoma 31. januarja v Bohinju, seveda dogovorjeno z načelnikom SKI ter bi se vršile te izbirne tekme v okviru siveza in to na teritoriji sokolske župe Kranj. Za te tekme vlada med gorenjskimi smučarji izredno veliko zanimanje, ter se obeta zelo velika udeležba za bratški boj z živimi in tehnično boljšimi četrki in poljskimi smučarji v Strbskem Plesu.

Mariborski sokolki smučarji pri Ribniški koči

Načelnstvo mariborske sokolske župe je sprejelo v svoj redni program prirejanje smučarskih tečajev, ker se je ta panoga telesnih vaj v Sokolstvu že popolnoma ukošenila in priljubila in ker naše Pohorje nudi najlepšo priliko za to.

Neugodne snežne razmere so nam skrajšale tečaj za dva dneva, tako da je br. Venuti, upravni vodja, prestavil dan odhoda na 13. decembra. Ko smo krenili s kolodvora, smo se vsi začudili - število udeležencev je bilo precej večje nego število prijavljenih. 15 bratov in sester iz 5 društev MSZ in dveh društev celjske sok župe je tvorilo našo veselo in srečno družbo. Brezno, Ribnica na Pohorju in Ribniška koča je bila naša začetna tura, srečno in vedrega duha prestana. Že takoj isto popoldne se je pod vodstvom br. Urbaneka pričelo redno šolsko smučanje. Zvečer je br. Venuti otvoril II. smučarski tečaj naše župe ob navzočnosti župnega načelnika br. Mačusa in vseh udeležencev. Smučanje se je vršilo dnevno od pol 8. do pol 12. in od 14. do 17. Precej brige nam je povzročalo iskanje tako zvanih šolskih terenov, pri čemer smo bili navezani le na severna pobočja, kjer smo se morali zadovoljiti z največ 2 dm visokim snegom. Južna stran je že v prvih dnevih izgubila ves sneg. Ob lepem vremenu sm onapravili manjše ture na bližnje vrhove. Nadarjeno oko katerega brata ali sestre je med potjo odkril ugoden terenček za telemarke in kristijanji, ki seveda nikoli ni ostal neizrabljen. Tako se je zadostilo vsem našim zahtevam: krasen razgled, čist zrak, zdravo razgibanje in tehnika smučanja!

19. decembra se je vršila tekma na vztrajnost in hitrost na progi Ribniška koča - Črni vrh in nazaj v dolžini 7 km. Tekme se je udeležili vsi bratje in sestre (izven konkurence - boljši smučarji) z naslednjim uspehom: a) bratje: 1. Aph Milan, Hoče, v času 26.32; 2. Orešič Ivan, Maribor I.; 3. Koritnik Marjan, Rogaska Slatina; b) sestre: 1. Kovač Vera, Celje, 38.20; 2. Krizmanič Marija, Celje; 3. Conceita Grioni, Maribor-matica. Tekmovalci (ke) so bili sami začetniki, a tekme v neugodnih vremenskih razmerah. Zaradi viharja so tekmovalci morali stalno paziti, da jim ne zamrzne kak del obraza. 21. decembra zvečer je br. Venuti tečaj zaključil. Br. Milan Goršek je pri tej priliki orisal narodnostni položaj našega Pohorja, opozoril na skrivno germanizacijsko delovanje in na naloge naš Sokolov v tem pogledu.

Tehnično in moralno je tečaj izredno uspel, v čemer gre zasluga predvsem bratoma Venutiju in Urbaneku, tudi discipliniranosti, dobri volji in zanimanju ostalih udeležencev. Saj kljub veliki utrujenosti v prostih večernih urah ni manjkalo veselja in zabave. Trdno sem prepričan, da bodo vsi bratje in sestre na Ribniški koči in smuku prebite dni steli med najlepše v svojem življenju.

I. Petrovič.

Sokol v Mojstrani priredi 6. t. m. društveno smučarsko tekmo vseh oddelkov. Ta prireditve bo obenem izbirna tekma za župno smučarsko tekmo in za smučarsko tekmo slovenskega prvenstva, ki bo v me-

st izvrši že doma, sicer pa se bo izvršil na predvečer tekom na Bledu. Kdor bo zdravniško pregledan doma, naj se na Bledu izkaže z zdravniškim potrdilom zase ali za ves oddelek.

Člani tekmujejo v štafeti 3x8 = 24 km, članice v smuškem teku na 4 km, moški naraščaj v tekni patrulji na 6 km, ženski naraščaj v smuškem teku na 4 km.

Pri članskih štafetnih tekmah se obeta zelo huda borba za župno prehodno darilo, krasen kip tekmovalca - smučarja, ki si ga je lansko leto priborilo sokolsko društvo Gorje. Že lansko leto se je za ta kip borilo 33 smučarskih patrulj, letos pa bo udeležba gotovo še večja. Huda borba se obeta zlasti med onimi društvi, ki imajo dobre tekmovalce, to so društva Gorje, Bohinjski B. Dobrava, Jesenice, Javornik, Mojstrana, Kranjska gora, možna pa so tudi presenečenja s strani društev, ki jih nismo navedli.

Smuške izbirne tekme za smuške tekme za prvenstvo slovenskega Sokolstva, ki se bodo vršile 6. marca v Strbskem Plesu, pa se bodo vršile predvidoma 31. januarja v Bohinju, seveda dogovorjeno z načelnikom SKI ter bi se vršile te izbirne tekme v okviru siveza in to na teritoriji sokolske župe Kranj. Za te tekme vlada med gorenjskimi smučarji izredno veliko zanimanje, ter se obeta zelo velika udeležba za bratški boj z živimi in tehnično boljšimi četrki in poljskimi smučarji v Strbskem Plesu.

Mariborski sokolki smučarji pri Ribniški koči

Načelnstvo mariborske sokolske župe je sprejelo v svoj redni program prirejanje smučarskih tečajev, ker se je ta panoga telesnih vaj v Sokolstvu že popolnoma ukošenila in priljubila in ker naše Pohorje nudi najlepšo priliko za to.

Neugodne snežne razmere so nam skrajšale tečaj za dva dneva, tako da je br. Venuti, upravni vodja, prestavil dan odhoda na 13. decembra. Ko smo krenili s kolodvora, smo se vsi začudili - število udeležencev je bilo precej večje nego število prijavljenih. 15 bratov in sester iz 5 društev MSZ in dveh društev celjske sok župe je tvorilo našo veselo in srečno družbo. Brezno, Ribnica na Pohorju in Ribniška koča je bila naša začetna tura, srečno in vedrega duha prestana. Že takoj isto popoldne se je pod vodstvom br. Urbaneka pričelo redno šolsko smučanje. Zvečer je br. Venuti otvoril II. smučarski tečaj naše župe ob navzočnosti župnega načelnika br. Mačusa in vseh udeležencev. Smučanje se je vršilo dnevno od pol 8. do pol 12. in od 14. do 17. Precej brige nam je povzročalo iskanje tako zvanih šolskih terenov, pri čemer smo bili navezani le na severna pobočja, kjer smo se morali zadovoljiti z največ 2 dm visokim snegom. Južna stran je že v prvih dnevih izgubila ves sneg. Ob lepem vremenu sm onapravili manjše ture na bližnje vrhove. Nadarjeno oko katerega brata ali sestre je med potjo odkril ugoden terenček za telemarke in kristijanji, ki seveda nikoli ni ostal neizrabljen. Tako se je zadostilo vsem našim zahtevam: krasen razgled, čist zrak, zdravo razgibanje in tehnika smučanja!

19. decembra se je vršila tekma na vztrajnost in hitrost na progi Ribniška koča - Črni vrh in nazaj v dolžini 7 km. Tekme se je udeležili vsi bratje in sestre (izven konkurence - boljši smučarji) z naslednjim uspehom: a) bratje: 1. Aph Milan, Hoče, v času 26.32; 2. Orešič Ivan, Maribor I.; 3. Koritnik Marjan, Rogaska Slatina; b) sestre: 1. Kovač Vera, Celje, 38.20; 2. Krizmanič Marija, Celje; 3. Conceita Grioni, Maribor-matica. Tekmovalci (ke) so bili sami začetniki, a tekme v neugodnih vremenskih razmerah. Zaradi viharja so tekmovalci morali stalno paziti, da jim ne zamrzne kak del obraza. 21. decembra zvečer je br. Venuti tečaj zaključil. Br. Milan Goršek je pri tej priliki orisal narodnostni položaj našega Pohorja, opozoril na skrivno germanizacijsko delovanje in na naloge naš Sokolov v tem pogledu.

Tehnično in moralno je tečaj izredno uspel, v čemer gre zasluga predvsem bratoma Venutiju in Urbaneku, tudi discipliniranosti, dobri volji in zanimanju ostalih udeležencev. Saj kljub veliki utrujenosti v prostih večernih urah ni manjkalo veselja in zabave. Trdno sem prepričan, da bodo vsi bratje in sestre na Ribniški koči in smuku prebite dni steli med najlepše v svojem življenju.

I. Petrovič.

Sokol v Mojstrani priredi 6. t. m. društveno smučarsko tekmo vseh oddelkov. Ta prireditve bo obenem izbirna tekma za župno smučarsko tekmo in za smučarsko tekmo slovenskega prvenstva, ki bo v me-

»Oni gospod je pred menoj!« pravim in pokažem sedečega.

»Ne,« pravi dotični, »jaz sem že opravil!« Kar vstopite!

Hočeš, nočeš, moraš.

»Sedite!« pravi zdravnik. »Pokažite, kateri zob vas boli.«

Se ves iznenaden ne najdem niti besedice opravičila. Čisto nehoti, mehanično odprem usta in pokažem s prstom zob.

»Čudno,« pravi zdravnik, »da vas boli ravno ta zob, ko izgleda popolnoma zdrav. — Nič ne de, takoj bo zunan.«

In res, še zavpiti nisem utegnil od bolečine, pa ga mi je že izdril.

»Se usta si poplaknite! Tako...«

»Hvala lepa! Se priporočam.« se lepo poslovim, ko mu izplačam zahtevano vsoto, — svoj poslednji denar. —

»Kje si na hodil tako dolgo?« me vpraša ženska.

»Zob sem si dal izdreti!«

Izhod moram našti iz te zagate, mislim sam pri sebi, toda kako? Že toliko srečk sem kunil, pa nikoli nič zadel. Treba bo polizkusiti kje drugod.

»Kaj na, če bi začel pri kartaž?« — mi pravi notranji glas. »Včasih si imel dosti sreče pri njih.«

»Dobro,« pravim, »poizkusim še tu, pa naj bo, kar hoče.«

V malcu no — — — — — rečem ženki: »Moja ljuba drava dušica, moja zlata Barbka! Zvečer imamo kar je nas, važno zborovanje. Najbrž me ne bo kmalu domov na ti povem, da ne boš preveč v skrbeh.«

Chiamem to in poljubim ter grem naravnost v kavarno.

Sedem in začnem igrati. Sprva izgubljam, da mi kar vroče postaja, potem se mi na obrne na bolje in ob eni ponoči imam že polno denarnico bankovcev.

Ves srečen hitim domov. »Rizgem luč v spalnico, zbudim ženko in maham pred njenimi začudenimi očmi s šopom bankovcev.«

»Moj bog, kaj se je pa zgodilo?... Ali si znorel?«

»Ne, Barbka, ne! Glej ta denar! Priigral sem ga in jutri greva k zobozdravniku, da ti vstavi zobe! Kar pripravi se. Kakor hitro se vrnem iz službe, pa greva.«

Ob dvajsetih sem se odpravil dol dom. Nisem strelj; preveč me je tiščal denar.

Po obedu vzamem Barbko pod pazduho in naravnost k prvemu zobozdravniku. Kmalu prideva na vrsto.

Tako in tako, pravim, preglejte mojo Barbko glede zob, pravim, koliko jih bo treba izdreti in koliko novih vstaviti, potem pa glede cene, koliko bo to stalo.

Doktor pregleduje, tolče s kladivcem in tina in šteje.

»Osem novih bo treba vstaviti in zlati mostiček in še toliko in toliko plomb. Stalo bo pa vse približno tri tisoč petsto dinarjev. Plačali boste dva tisoč petsto takoj, drugo pa bo izvršiti.«

»Prav, pravim. Koliko bi pa stalo zlato zobovje?«

»Najmanj osem tisoč dinarjev.«

»Kar začnite, gospod doktor,« pravim. »Glede zlata se pa bomo že še pozneje sporazumeli... Jaz bom kar v čakalnici počakal.«

Sedim v čakalnici in poslušam. Barb-

ŽIVLJENJE IN SVET

v novem letu

Zaključena je deseta knjiga edinega slovenskega poljudno znanstvenega in zabavnega tedenskega obzornika »ŽIVLJENJE IN SVET«. Prične se enajsta knjiga, ki bo izhajala, kakor doslej, v tedenskih zvezkih v prenovljeni obliki.

Za novo knjigo smo si pridobili med drugimi zanimivostmi ilustrirano

Zgodovino v zrcalu poštne znamke.

mikavno zbirko zgodb, ki bo zbujala zanimanje vsakemu čitatelju, ne glede na leta in spol. Sestavki vsebujejo občo človeško zanimivost in bodo postali

težko pričakovani vsakotedenski dogodek.

Nadalje bomo priobčevali prav tako ilustrirano serijo

Tri minute potovanja

po vsem svetu, ki bo nedvomno zanimala vse naročnike.

Poleg poljudno znanstvenega štiva, ki bo razpravljalo, kakor doslej, o vseh aktualnih vprašanjih moderne znanosti in človeškega napredka, bo pričel izhajati v novi knjigi izvirni slovenski

roman

BEDAKOVA OSVETA

prikazujoč žalno usodo vojne žrtve.

KRALJESTVO MODE

Moderna ročna dela

Zadnjih deset let je veljalo za maomešansko in maenokostno, če se je dama bavila z domačim ročnim delom. Zato je fina dama raje kupila že izdelane vse one vzorne predmete, ki jih je potrebovala za okras doma. Odkar pa so se gospodarske razmere spremenile, da večini ženskega sredstva jedva za najpotrebnejše in ni denarja za luksuz, je postalo domače ročno delo zopet moderno.

Razen tega je žena v današnjih časih primorana, da prebije večino večerov v tolnu doma in ji je le v kratkihčas, če izdane okrasne predmete za stanovanje ali za svojo garderobo. Seveda ne smemo trditi časa in materijala za nepotreben skic, zlasti ker imamo res lepa in umetna, ško učinka ročna dela. Sem spadajo predvsem originalne blazine in lepi senčniki za svetilke. Tudi lep namizni prt predstavlja ročno delo, ki ga večinoma lahko uporabimo. Dasi so se zadnje čase namestu omiznega prta ponekod domači mali, prozorni prtovi za pod krožnike, vendar zna še vsaka prava gospodinja ceniti krasno izvezen namizni prt.

Najbolj dekorativna so ročna dela, ki združujejo v lepo celoto več različnih tehnik vezenja. Takšen kos predstavlja naša druga skica, na kateri vidimo z značilne ornamentali izvezen prt, obrobjen s kletkimi črtami.

Moderni senčniki za svetilko mora biti strogo sovrani in ga zato prevlečemo z gladkim materijalom. Po strani ga prevlečemo z živobarvnim trakom, ki je obtežen z lesenimi plastikami (1. skica).

Pri blazinah skušamo poudariti dekorativnost, kar se nam najbolje osreči, če uporabimo tehniko aplikacij. Takošno moderno blazino z geometričnimi vzorci vidimo na naši srednji skici.

Samo kadar ima izvrstne oči, si sme dovoliti izdelovanje starinskih torbic svetilke. Taki komadi so izredno elegantni in fini in jih nosimo k večerni toaleti (desna skica).

Največjo pozornost zaslužijo razni okrasni roboti, ki jih nosimo k lepi obleki. Na levi skici vidimo čokast komad, obrobjen z gazom, kakor ga nosimo k večernim oble-

Anton Ocvirk:

Jeanette

V ritmu enakomerno bijočih lesenih tolkal in poslehi podal zamorskega orkestra se gubijo plosati sredi večernega pariškega zabavišča. Vedno v enakem taktu valjujoča glasba se zaleda v gibe gostov, ki sede po dvorani, v njih mislije in govorjenje, še v njih smeh. V njeni melodiji, ki razgiba počasn, v erotično razdražljivost preračunana pesna valovanja, vztrepetavo tesno prižeta telesa plesalcev.

Za nami je utihnil hrup velikih bulvarjev, ki se zunaj razblestevajo kakor mavrini vodometi in s šumom pršijo svoj sijaj nizdol v čas in minevanje. Kaos vrvenja, ul banja, drvenja, iskanja, kaos besed in glasov, barv in svetlob, misli in čustev se tu spreminja sedaj v opojen mir in nas omočijo z razbava v neko omedljavačo ugodje. Svetloba prihaja praleno izra stropa, za ri iz listov palm ob stebrih, polzi nato preko raztrehtih obrazov, rok in oblik na tla, kjer se meša s sencami plesalcev. Zdi se, kakor da sedimo neke pod žužam večernim nebu neke ob robu puščave in vdihujemo voni vetrov. Ekstatično izdihava ves preskor: le v obrisih poslikane stene, kjer vidimo ob robu puščave zamorske vasi in oaze; iz primitivne estetične čustvovanja prenešana ornamentika stebrov in stropa; motna vedno izpreminajoča se svetloba, ki se prijetno zlija s temno rdečo barvo zaves, spuščenihi preko vhodov. Zozeleneli obrazi črn in črncev dopolnjujejo vzdigne prostora. Njih široki smeh, ožran od lučnega solnca se toplo meša med šum zabavišča. Glasba, ki se v različnih vsebinskih ob-

Vzorna oprema za zimsko potovanja

sestoji iz kostumne obleke, (ki mora biti pripravljena iz praktičnega, neobčutljivega blaga) ter iz narol dogodega kuha. Ker je krzno tega plašča večinoma nevtralne bar-

ve, mora biti obleka sama živahno kolorirana, da lepo kontrastira s ozračjem in snežnim ozračjem zimske pokrajine. Obleka na naši skici je sestavljena iz sportne jopice in krila ter iz flanelastega plastrona s pentljo v kontrastni barvi.

Zdravniška posvetovalnica

F. K. Kolne bolezni so vedno lahko v zvezi z notranjimi motnjami, kar se da pa dognati samo potom zdravniške preiskave. Do takrat pa ne morete oboleti inest, umivajte jih samo z bencinom, potem pa jta posajte s pudrom. — K. hki in tomei se nohti. Običajno povzroča bolezen posebne glivice. Ste že poskusili z 10 odst. saucino kvasno? O prilič obiščite tudi kak kozmetični zavod. — Grete K. Pri dobrem apetitu se postiti je seveda jako nuno. Gotovo pojde lažje na ta način, da normalno jeste, pa tudi pri tem se kožnik mnogo ožibljete tekočin, močnatih in mastnih jedi. Obutek gladu premagajte s sadjem. Eritrat na teden se pa 24 ur popolnoma postite. Apetit si zmanjšate s tem, da vzamete par bonbonov pred jedjo. Primerne telesne vaje so opisane v knjigi: Müller, »Moj sistem«. Če je citrona za obraz, zavisi od kože. Če je preveč suha, bo boljše umivanje z mlekom. Mekinje se dobivajo od različnih vrst žita, posebno iz otrobov. Rabijo večinoma kot obilje. Vkuhanje mlijne je le redko uporabljajo in v tem slučaju delujejo kot ojačevalno sredstvo. — V. K. Poslijte jutranjo vodo na preiskavo najbližjemu zdravniku, v dom narodnega zdravlja, ali pa higienično zavodu v Ljubljano. — F. K. 31. Opzarijamo Vas na odgovor pod »Onemoglost« v »Zdravniški posvetovalnici« od tedne dne 20 t. m. — M. O. Mati naj se hrani normalno in naj živi po splošnih higieniških predpisih. Za otroka proti t. m. prevaga ta pa velja, če ni več pri prsih in je tudi drugače popolnoma zdrav, slednja hrana kot ravnilo: jutraj: 200 gr mleka, prepečenec; predpoldne: sadje (banane, jabolka); prepečenec; keksi; opoldne: juha, 100–200 gr sočivja ali krompirjev pire, sadni sok; kompot; popoldne: 200 gr mleka, prepečenec; večer: mlečne jedi. Opozorjamo vas tudi na državni zavod za zaščito dece v Ljubljani. — M. B. Mežica. Po vašem obširnem poročilu ste omenili, da je toliko bolezni, da se brez zdravniške preiskave ne more ustrezno katana boleznica zdi prevečjuje. Tudi ni čudno, da ste poslali nerovno. Zato bo najboljša če gredite v bolnico vsaj za toliko časa da Vas natančno preiščejo in Vam na podlagi tega dajo navodila za zdravljenje. — Načelova nasrda za medicino. Dne 29 oktobra t. l. je dobil berlinski prof. Otto Warburg hrzvo iz Stockholma, da mu je nodeljena le nobela Nobelova nagrada za fiziologijo in medicino in to za plemenito odločitev o vesti in delovanju fermentov za dihanje. Pod tem imenom označuje naravni proces, ki oksidira in se nahaja v vsaki celici, ki diha in ki aktivira določene kisli: to je, da prebela v učinkovito obliko. Posledne vrednosti so plovovi umaki v razkrovanju celic raka. On je doževal, da celice raka v nasprotju z normalnimi telesnimi celicami ne zavise od dvajajina kisika. Razz kisika zamro navadne celice medtem ko se celica raka lahko razvija tudi anorobno. S tem je prof. Warburg podal študiju raka popolnoma drugo svetlo in močeno, da bo ta dovela do končnega rezultata. — Inkubacijska doba. Pod tem razumemo čas, ki preide od infekcije pa do izbruha bolezni; ta doba je pri različnih boleznih različna in traja pri: difteriji 2 do 5 dni, gonoreji 1 do 8 dni, influenci 1 do 3 dni, oslovskemu kašlju 8 do 14 dni, lues 3 ted-

ne, melarija 8 do 20 dni, ošpice 8 do 14 dni, škrlatinka 3 do 8 dni, tifus 7 do 20 dni. Ze pri vsakem sumu na kakšno nalezljivo bolezen je treba takoj poklicati zdravnika in se brezpogojno podvreči njegovim odredbam.

Naročnik »Jutrac Mirna. Če traja vnetje in oteklina šele kratak čas, bo najbolje, da si privoščite par dni miru, pod nogo pa dajte blazino tako, da bo malo višje ležala. Med tem časom stavite na nogo obkladke s svinčeno vodo, katero večkrat menjate. Če je bolezen na že deli časa, Vam priporočamo vroče kopeli in masažo. Mogoče je tudi, da je že kost povečana. V tem primeru pomagaj operacija, ki je brez nevarnosti in zaradi katere stonite v zvezi z zdravnikom. — M. J., Napoleonov trg. Srčna navaka se da ugotoviti samo potom zdravniške preiskave. Podoba na ie, da je boizen pri Vas neupravičena. Rdečica v obrazu, ki se včasih pojav pri Vas, nastoni, če se razširijo male žile, ki se nahajajo v koži, če se zožijo, na obraz pon'avi, vse skunaj na zavisi od živcev. Tudi vse druge pojave, ki jih opisujete, so živčne narave. Mogoče je tudi malo slabokrvnosti pri Vas. Vsekakor ni razloga, da bi si delali skrb, za vsak slučaj bi na bilo dobro, da Vam zdravnik enkrat preišče srce. Do tistega časa se pa večkrat mlažno konajte, tu pa tam vzemite tudi par kapljice baldrjana. — M. L. Ljubno. Srbenje je v vašem primeru živčnega izvora, lahko je pa tudi v zvezi s kakšno notranjo boleznijo. Prečesem skrbite za redno odvajanje Hrana naj bo lahka, ne preobilna, mnogo sadja in sočivja. Ogrbate se alkoholnih pijač. Dobro bi bilo, da se Vam enkrat preišče urin. Vsa zunanja sredstva zaradi tega samo začasno pomagajo. Dobro se je obneslo bromokolovo mazilo. Pri revmatizmu je taklo, kot pri vseh boleznih, za katero je veliko zdravilo, to ie, da ni nobeno zanesljivo, oziroma pri enem pomaga to, pri drugem ono. Metoda, omenjena v članku, ie nova in ie treba še poiskati, kakšno bodo uspehi. Postavite se z žarki visoke napetosti, ki jih, kolikor nam je znano, posreduje dr. Majerić v Ormožu. — Onemoglost. Operacijo po dr. Stejnachu, oziroma dr. Doplerju, izvrši lahko vsak enkrat kirurg tudi pri nas. Za uspeh na seveda ne moremo jamčiti. Vsekakor Vam nuno priporočamo, da se pred vsim ohmetate na kakšno strokovnjaka za srčne bolezni, ki Vam bo tudi če ie potrebno, zapisal recept za ekstrakt spolnih žlez.

Zimske bolezni

V zimskem času kaj rade nastopajo različne bolezni.

V prvi vrsti pride v poštev influenza. Čeprav ie že stoletja stara, vendar malo vemo o njenem bistvu. Ohlajenje igra pri nastanku nalezljivih bolezni v toliko veliko vlogo, v kolikor se zmanjša odnorna sila organizma. Pri tem se lahko zonet novoivjo zastarele bolezni, oziroma se naravi s tem dispoziicja za druge bolezni. Naston prehlata ie odvisen od treh faktorjev: 1.) od konstitucije bolnika; 2.) od vremena; 3.) od prisotnosti novozgotovljenih bolezni. Ker nastoni infekcija ponavadi skozi ustno dnuino, ie najboljše obrambno sredstvo desinfekcija ust (Vod'kov superoxid, Panflavin itd.).

V mnogih primerih nastoni kot prvi znak prehlada nadoh. Poznavati se temu ne pripisuje velika važnost. Star pregovor pravi, da nadoh z zdravilnem traja tri tedne, brez zdravilnega na 21 dni. Nadoh ie na lahko začetek drugih bolezni, predvsem pljučnega katarja. Večkrat se posreči, da se nadoh takoj odpravi, če se kašljica dolovinture snije v pol časi vodč, amnak to pomaga samo, če se zapravi takoj prvi dan.

Ko se spremeni vreme, se kaj rad rovi revmatizem. Dasiravno ne roznamo povzročitelja, se revmatizem vendar smatra za infektisko bolezen. Najbolj se uporablja v takšnih primerih salicilovi preparati (aspirin, piramidoni itd.). V poznih stadijih sklenega revmatizma nastonajo tudi spremembe v členih, ki tako izredno kot pri protinu, zato se tudi večkrat zamenjajo te dve bolezni. Protin ie bolezen telesne premenove, kjer seveda salicilovi preparati ne pomagajo. Jako neprijetni pojavi poznini so motnje kožnih žil, pomembneje in napetost prstov z občutki mrzlot, srbenja in močnih bolečin. Napeta mesta lahko počin in se vnamejo. Vzrok teh pojavov se ni dovolno nolasnien, zdi se pa, da ie v zvezi s povečano reabsorpcijo žil na mraz, ki obteleva v tem, da se žile močno skrajšajo. Poskusi s curonati ki naj bi vplivali na krvni obtok, se nadaljujejo.

Nadaljnji vzrok za različna obolenja ie tudi ta, da poznini manika solnčnih žarkov, in na svežeja sočivja. S tem odnadaio vitamini, ki so za življenje neobhodno potrebni, in katerih zmanjkanje povzroča takozvane avitaminoze. Sem spada tudi rahitis. Imamo na že danes v vianotni čisti vitamini, tako da se tudi rahitis lahko poznini zdrav v preneči. Če manika vitamin C, nastoni skorbut, ki se tudi pri nas pojavlja, čeprav ne v tako težki obliki kot v prejšnjih časih, v katerih so se mornari cele mesece hranili samo od konzerv. Kot glavni simptom označuje Brauer takozvano smolnadan-

sko slabost in pa lahko krvavenje zobnega mesa pri snazenju zob. Tu pomaga vitamin C v obliki citron in oranž.

Zima

Zima. Druga in zadnja. Mrz, v celici in v njegovem srcu.

Sedemnajst mesecev. Se tri. Med gotimi stenami. Na trdi postelji. Vsk dan sprehod. Pol ure po dvorišču. Drug za drugim gredo, vsi enaki, vsi blei, utrjeni in če se hoče potam še sprehajati — celica ie pet metrov dolga, šest daljših ali sedem krajših korakov, obrat pri vratih in pod zamreznim oknom.

Ko ie prišel sem, ie bila jesen. Zdaj ie zima, že druga, pa ni videl ne pomladi, ne poletja, ne jeseni.

Ce potegne postelj pod okno in pogleda skozi mrežo, vidi v okno na drugi strani ceste. Navadno ie zaprt, češih celo zagrnjeno. Zadnjič pa ie videl tam dekle. Pri oknu ie stalo in gledalo na ulico. Morda ie tudi njega opazilo, ko ie pritiskal svoj blei obraz na mrežo. Potem ie izginilo. Takrat ie bil vesel.

Sedemnajst mesecev. Brez cigaret. Brez ženske.

Takrat sam ni vedel, kaj dala. Sprli so se fantje na vasi, zapeli so noži in njegov tudi. Enemu, ki mu ie spodnesel noge in mu pokleknil na prsi, ga ie zasadi med rebra. Sam ni vedel, kako ie do tega prišlo. Ko se ie zavedel, ie bil ves krvav in uklenjen.

Niti od dekleta ie ni mogel posloviti. Iz jetnišnice ie pisal, pa mu ni odgovorilo. Potem ni več pisal. Se domov ne.

Se tri mesece. Potem bo svoboden. Takrat bo že pomlad.

Ključavnica ie zaškrpala. Zdrnil se ie. Kdo prihaja? Kdo ga moti v njegovih mislih, ki jih razpreda kakor pajčevino. Takrat ni nikogar, komu zmanjka misli, ko brez njih strmi v okno in posluša, čaka, kdaj začuje udarce ure, ki gre tako počasi, da mu ie zblazneti.

»Novak v pisarno.«

Nejevoljen ie. Kaj mu hočejo?

V pisarni ie sodnik. Ko stopi na prag, vidi samo stol z visokim pletenim naslonilom. Zdi se mu, da se za tem naslonilom nekaj giblje. Vidi na vrhu nekaj kakor lase. Zapre vrata, pazniku pred nosom.

Stol se odmakne in zaškrpije na parketu. Vidi sodnika.

Eleganten ie. Že malce siv. Z zlatom obrobjenie naočnje ima.

Potem mu zdrzne pogled na njegovo lastno obleko. Raševina in čevlji, okorni, da komaj prestavljajo noge. V zadregi sname čepico.

»Vi ste Novak?«

Glas ie nekam oster, zadirčen.

»Da.«

»Pomiloščeni ste. Popoldne lahko odidete. Naročil sem že, da Vam vrnejo civilno obleko.«

Novak ne razume. Pomiloščen? Kaj ie to?

»Pomiloščen?«

»Da.«

Glas ie nervozen. Se manj ga razume.

Obrne se in počasi odhaja. Se pozdravi ni.

Zunaj ie paznik. Z njim še drugi, ki nosi zavoj. Ta zavoj pozna. Njegova obleka ie. Zdaj šele ve, kaj mu ie rekel sodnik.

Vrnil se ie v celico. Sedel na posteljo in si podrl glavo.

Kaj zdaj?

Mehančno se ie preoblekel.

Spet trkanje.

»Kosilo.«

Jé. Poslednjič tu. Ječar ie prijaznejši. Tudi on postaja. Čuti, kako padajo vezi z njega. Težko se jih ie privadil. Odvadil se jih bo še težje.

In vendar. Gleda žarek solnca, ki sihi skozi okno in lije prazna tla. Zlica mu zastane. Kako dolgo ga že ni bilo, kako dolgo. Takrat, ko ga ie čakal, ko bi mu bil rešitev...

Nekaj kakor srce se obuja v njem.

V kotu se zmeraj prede pajek. Spomini se, kako ga ie časih opazoval. Ure in ure. Bolj kot požrepljiv ie bil, kakor on.

Edino živo bitje z njim v celici. Časih ie na dvorišču med sprehodom ujel muho in mu jo prinesel.

Zima ie zunaj in v srcu.

Kar nerodno se mu zdi, da ie v svoji obleki. Počas gre skozi vrata. Nehote se ozre. Kakor bi se mu zdelo, da hiti za njim paznik, ki ga bo prijel.

V ječi ie dostikrat mislil, da bi pokregnili. In zdaj se mu odhod zdi kakor beg.

Ljudi ie malo na cesti. Nihče se zanj ne meni.

Mimogrede mu obvisi pogled na oknu, ki ie bilo sedemnajst mesecev njegovo. In leze mu naprej. K soslednjemu. Obraz vidi tam, ki se tišči k mreži. Ve, čigav ie ta obraz. Mladega fanta, ki so ga prijeli, ko ie lačen nekaj ukradel. Opaziti ie moral, da so njega upustili. Zdaj mu ie prav tako kakor njemu takrat, ko se ie izpraznila celica zraven njegove.

Tako prazno ie vse, tako prazno. Tam ie okno, kjer ie časih videl dekle. Mrtvo. Zaveso so zagrnjele.

Počasi gre dalje. Mimo ljudi. Nikogar ni, ki bi stopil k njemu in mu rekel: »Pojdi z menoj. Videl boš veselo obraz...«

Nikogar.

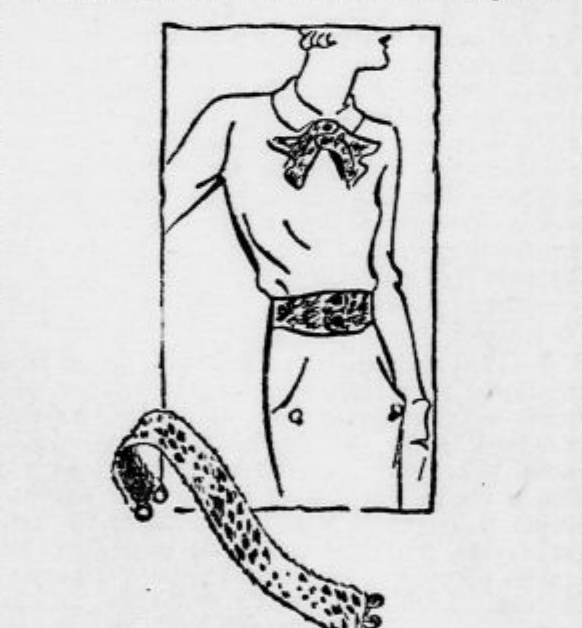
Tujez ie med tujci.

Ko bi bilo šta tisto okno odprto...

Bea

»Tigrova koža«

ie krzno, ki ga elegantna dama letos najbolj ceni za razne modne malenkosti. Druge kožuhoine so namreč v svojih učinkih že preveč izrabljene in jih ne moremo uporabiti za nove ideje. Iz tega krzna pa na-

stanejo izredno apartni telovniki, kratke jopice in močni pasovi, ki se po svoji barvi in vzorcu prilagajajo k vsaki modni barvi. Naša skica prikazuje sportno bluzo s pasom in s pentljo iz tigrove kože.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Ce qui m'encredele c'est Paris, Paris tout enuer.

Ti Jeannette, ti si moja črna puščava, razlaga Sigard, in udarja po mizi takl ponavke, ki dokaj omedleno čuvstvuje v kontrastu dvojnega občutja življenja: pariškega in zamorskega. Toda sai ie vsaka bulvarska čevke le sentimentalni odjek neke resnosti. Kakor ie tudi Paris na zunaj zgolj bajen Babilon ras in čuvstvovanj.

Luči po dvorani so uzgusile, ie nad plesiščem žubori motna svetloba in se kraje k nam na mize in stene. Jeannette ie odbežala od mize in stopila v mehko luč, kakor bi prišla iz neznane teme. Zamorec ie udaril na basno prve akorde in pričel enakomerno tolči po svojem instrumentu. Akordi so se razvubili in glas zamolklo recitiraiože Jeannette se vedno bolj sprošuje: Ecoutez la chanson mélancolique — — — Poslušajte melanholno pesem Zamorke, ki jo ie dela neki večer na ekvatorju!

Njena pesem ie melodramatično primovedanje, vsebinsko ie nepristna sentimentalnost evropskega izvora ki si išče učinkovitosti v pesniško neduhovitih, omladnih »rispodobah. Pesem pripoveduje o belih puščavah, o solncu, ki ie zašlo za robove puščave plošče, pripoveduje o ljubavnem čuvstvu mlade Zamorke, o niem, ki na čaka, o daljnih mestih, kjer se on mudi. Rada bi videla njegov vroči porcel, njegov leni obraz, da zaman čaka nani, ki io ie razvabil. Njena ljubzen ie žalostna, polna bolečin. — Njeno petje ne učinkuje no silu ustvarjanja, sai ie njen glas nrenrost, ozelto topel, prirodan, toda v nainovost izražanja, v skromnem načinu pripovedovanja ie ujeta

neka prijetna novost, ki privlači. Vse no njez ie brez patosa, brez preračunane ali celo neduhovite narejenosti. Njeno teo se razgiba z gibi njenih rok, ki okorno sledo vsebini pripovedovanja in skušajo nakazati čuvstveni smisel pesmi.

Ob koncu pesmi preide njen glas v nerazumljivo artikulirane brez vsebine in se nato izpremeni v posamezna vzklikanja. Giblje rok in telesa se iznevredijo v pesno kribanost, ki postaja vedno močnejše. Bol in bolj se sprošča njena prava narava, njen zamorski značaj. V njen ples udarja orkester, njegova ritmika ie vedno drznejša vedno divjejša. Po dvorani se ie izpremenil prvotni mir spočetka v lahne klice, ki slede udarcem tolkal. Klic narasčajo v pretrzano vzklikanje in se zjedinjajo v ritmično tuljenje:

ho, ho, — hu, hu, hu!

huuuuuuu — — — — —

ki ga presekaio ploski in vpitja: Jeannette, Jeannette!

Ona na ie še samo vrtenje, gibanje in kričanje, ie za hin obstane njeno telo obstrmi vzdrhti in se nato znova počne v onoj vrtenja. Prav na ie hipo čakalo glodalci in nato tulio od zadovolstva. Nih obrazi so se zpremenili in zdi se, da zabejavajo od nepravilni strasti, ki jih izražajo z neprestanim tuljenjem.

Sigard ie vstal in vršie preko dvorane Krili z rokami in tolče v taktu ob mizo:

Jeannette! Bien! Jeannette!

Godha ie vtihihla prav na visku razburjenja. Luči po dvorani so se prižgale. Zdi se mi, kakor da se zasopli in zarinili obrazi ljudi spogledujejo, da se ne morejo spoznati.

Sport

Otvoritev kamniške skalalnice

Kakor moremo sklepati po dosedanjih prijavah, bo otvoritev kamniške smučarske skalalnice velika sportska manifestacija, nič manjša kakor nedavna otvoritev smučarskega doma SK Ilirije v Planici.

Javnost spremlja priredbo z velikim zanimanjem in vsak dan je na skakalnici polno ljudi, ki opazujejo, kako jo naši sportniki pripravljajo za tekme. Pri nočnem teptanju snega in da bo snežna plast debelejša, nanašajo sneg na mesta, koder ga je premalo. Pet deset metrov dolgo vrh, katero rabijo za testiranje snega, je dal tlebu vrvar g. Josip Adamič iz Domžal.

Prvi, na katerem se bo izvršila otvoritev skakalnice je naslednji: Ob pol 15 spre je n gostov na kolodvoru pri prihodu prvega pomladanskega vlaka in odhod na skakalnico: ob 15. blagoslovijo nove sportne narave, a po blagoslovu bo predsednik SK "Kamnika" g. dr. Zvonko otvoril skakalnico: po govornih pa se bodo tekmovalci pomerili med seboj za prehodni pokal SK "Kamnika". Po končanem tekmovalstvu bo razdelitev nagrad v Kurnovi restavraciji na Štani.

Priznane smučarske tekme v smučarskih skokih v Kamniku. Sportni klub Kamnik bo priredil 6. t. m. ob 15. o približno slovesno otvoritev in blagoslovitev svoje skakalnice. Priznane smučarske tekme. Prijavnina 10 dinarjev naj se pošlje s prijavnico do 5. t. m. popoldne na SK Kamnik v Kamniku. Za naknadne prijave dvojna prijavnina. Tekmovalci se za prehodni pokal SK Kamnika, ki ga bo prejel zmagovalac po triletni zvezdnosti ali petletni zvezdnosti v naslednjih. Drugi in tretji plaštrani bosta prejela srebrno oziroma bronasto plaketo. Nagrade se bodo razdelile po tekni v restavraciji Kurner na Štani. Vodstvo tekme je poverjeno predstojniku SK Kamnika dr. Dominiku Zvolju. V primeru neugodnega vremena bodo tekme preložene na poznejši termin.

Mladinsko smučarsko tekmo bo priredil Smučarski klub Ljubljana 6. t. m. in sicer za dečke od 12. do 14. leta na progi 3 km. za dečke od 15. do 17. leta na progi 5 km. Start ob 14.30 pri gostilni Habjan na Podrožniku. Cilj istotam. Prijavnine ni. Startu lahko vsi tudi neorganizirani. Prvi trije v vsaki kategoriji prejmejo praktično darilo. Prijava pri g. Kurnerju v trgovini Gorec odnosi po ure pred startom na licu mesta.

Prvi smučarski izlet za deco bo priredil Smučarski klub Ljubljana danes. Zbirališče ob 13. pred Narodnim domom. Povratek ob 17. Vodi in nadzoruje g. Plenčar. Start lahko pridejo po deco točno ob 17. pred Narodni dom.

Priznane smučarske tekme priredil Smučarski klub Ljubljana za mladino in odrasle tekmovalce. Vozbališče pri Čadu. Pričetek ob 9.

Mladinska smučarska organizacija. — Smučarke in smučarji. Od 4. t. m. naprej se bo vršil začetni in nadaljevalni smučarski tečaj pod vodstvom obeh tehničnih referentov. Zbirališče pri Karlovskem mostu ob 9. za obe skupini. Priidite v čim večjem številu!

Planarna seja Jugoslovanske zimske smučarskega saveza bo 7. t. m. in ne v torek, kakor je bilo prvotno določeno.

Seja ožje uprave Gorenjskega zimskega smučarskega podsaveza bo v torek 5. t. m. ob 20. v kavarni Čon na Jesenicah. Na posvet ob 19. so najino vabljeni še tajnik Il. tov. Tomažič nam, načelnika tov. Miha Čon Blažičnik Vidmar Maks in tov. Pečar iz Kmetijske zveze. — Klub se zadnjič omozarjajo, da pošljejo takoj seznanje verificiranih članov v vrbo zdravniških nevedov, neobsejane ob 10. t. m. na poznejše prijave se ne bo sprejelo več. — Dne 10. t. m. se bo vršil tečajski dan vseh v podsavezu vseh klubov. Zanimanje o tem je takoj izpolniti in jih poslati tajniku I. na Jesenice. — Ponovno se poizvajo vsi sodniki ki so napravili tozadevne izpite, kdaj in kje so jih napravili, s kakšnim uspehom in v kateri sekciji so jih napravili, da to takoj javijo tajniku I. na Jesenice. Na upravo podsaveza so prišlele tiskovine katere naj klubi pravočasno poročajo pri blaginju tov. Vidmarju. — SK Restavracija javlja vsem zimske sportnikom, da je od 1. januarja naprej oskrbovana klubova smučarska kočna na Pustem vrhu vsak dan, cene za vso oskrbo so izredno nizke, smuča na Pustem vrhu in na bližnjih vrhovih Karavank izredno idealna. Koča je oddaljena od Kopačarja ena ura.

Tekma Ilirija - Primorje. ki bi se imela odvijati danes, je zaradi obilnega snega na igrišču odložena na poznejši termin.

2SK. Umetne inženirne in smučarske sekcije. Dne ob 9. strogo obvezen trenin vseh igralcev in smučarjev na igrišču. Vsi smučarji ki so dobili nove smučke, se morajo brezopoznojaviti. Sprejemajo in v. lito se danes na igrišču vsi naravniki. ki od 12. leta naprej, ki imajo veselje do nogometne in smučanja.

Težkoletski sekcija SK Olimpia vabi vse prijatelje sporta, posebno na težke atletike na ustanovni sestank v ponedeljek 4. t. m. ob 20. v klubski sobi hotela Evropa. Dnevni red: pomen težke atletike, dol. l. vrtniki, razno.

Kotarski savez kraljevine Jugoslavije »Triglavskega pododbor« v Ljubljani Redni

letni občni zbor »Triglavskega pododbor« v Ljubljani bo v nedeljo 17. januarja t. l. v Ljubljani v restavraciji Fritz, Tavčarjeva ulica 4. Začetek ob 9. uri. V slučaju ne-sklepnosti se bo vršil občni zbor pol ure kasneje ob vsakem številu udeležencev klubov. Dnevni red: pozdrav predsednika, poročilo tajnika in blaginje, poročilo tehnične referenta, volje ev odbora, določitev smučarskega koledarja za l. 1932 raznoterosti Samostojni predlogi naj se prištevajo uprav-nemu odboru »Triglavskega pododbor« do ponedeljka 11. januarja. Istotako se tudi vsi včlanjeni klubi omozarjajo, naj nameravane dirke za l. 1932 javijo upravnemu odboru do 11. t. m. zaradi sestave sportne koledarja.

Motokolesarski klub »Ilirija«. V nedeljo 3. t. m. bo pri »Slepem Jancu« občajna vsakoletna razdelitev nagrad in diplom. Začetek razdelitve točno ob 15. Po razdelitvi sportna zabava, koncert, ples itd. Pri »Slepem Jancu« je postaja cesne železnice in avtobusov.

V znamenju netih krogov

Prvi del letošnje ameriške olimpijade, ki se bo vršil v dnevih od 4. do 13. februarja v Lake Placidu, se bliža z naglimi koraki. Dočim bitijo države z zadnjimi pripravi in udeležencev, so prireditelji pozivili svojo akcijo za čim popolnejše organiziranje te velike revije zimskega sporta na svetu. Program zimske olimpijade je sedaj končno določen in obsega (za konkurenco): hitrostno drsanje na 500, 1500, 500 in 1000 m, ter umetno drsanje (ločno za gospode, dame in pare), da je hobsleigh (za štiri in dvo-ednežne bohe z omejitvijo, da lahko vsaka država postavi za vsako disciplino le po tri ekipe), hockey na ledu (14 moč za vsako državo) in smučanje (na 50 in 18 km ter v komb. smučanju s 4 tekmovalci za državo in disciplino). Izven točk za kvalifikacijo se bodo vršile še tlane in curling (neke vrste krogljanja na ledu) in cirke na sa-nah s pasjo vprego.

Prijave za udeležbo se niso zaključene, vendar pa je verjetno, da so večinoma že prišle vse, ki so bil namenjene. Po oficij-nih vestih organizatorjev se bodo tekem v Lake Placidu udeležili zastopniki 23 držav. Zanimivo je, da je med njimi za smučanje prijavljena tudi Jugoslavija: z czirom na sklep JZSS bo ostal seveda ta prijava samo na papirju. Močna zastopstva bodo po prijavih sodeč poslale Norveška, Švedska, Finska, Francija, Italija, Kanada in — razumljivo — Amerika. Med zani-mivimi udeleženci bi bilo omeniti Češko-slovaško (za smučanje in umetno drsanje), Luksemburško (za hobsleigh in hockey), Poljsko (za smučanje, hockey in drsanje), Rumunijo (za hobsleigh), vse tri balte države (za drsanje) in Japonce (za smučanje).

Francija dosedaj v zimskih sportih — raz-en umet. drsanja, eni imela vidnega mesta. L. 1930 se je izvršila po zaslugi predsednika smučarskega saveza dr. Lecca temeljita reorganizacija v planinskih in zimskosport-nih organizacijah, kar je dvignilo samostoj-

no delo v obeh. Tako je sedaj smučarski sa-voz zelo razširil propagando za smučarstvo po vseh goratih predelih Francije. Med na-raščajočo množico smučarjev so se kmalu pojavili prvi tekmovalci, ki so tudi že izven domačih mej dosegli lepe uspehe. Najbolj znan je večkratni zmagovalce lomačih prvenstev in švicarskega državnega prvenstva na 18 km Raymond Berthot. Kako se je smučarstvo lepo razvilo. Kaže n. pr. že dejstvo, da je na letošnjem programu smučarskega saveza nič manj kot 120 priredit-tev med njimi tudi tekme za drž. prvenstvo v dnevih od 10. do 15. febr. v Chamo-nixu. Sprva so imeli Francozi za udeležbo v Lake Placidu velike načrte. Med drugim so nameravali poslati vso olimpijsko ekipo na trening na Norveško. Oficijelna mesta so prepoznala rešila vprašanje primerne sub-vencije in tako je ostalo vse le v načrtih. Po zadnjih sklepih pojdejo v Lake Placid samo štirje smučarji!

Nemci so se morali zaradi gospodarske krize odreči velikopoteznemu sodelovanju na III. zimski olimpijadi. V nekaterih disciplinah bi bili morda naši sredstva, na zopet niso mogli postaviti dovolj močnih nasprotnikov za žilave severnjake. Med smučarji in skakalci imajo po Oberhofu nekaj odličnih predstavnikov (G. Müller, O. Wahl, Recknagel in dr.), toda z last-nimi sredstvi ti niso hoteli na daljino pot. Tako bo Nemčija zastopana samo v bobu, umetnem drsanju in hockeju na ledu. Dočim pojdejo drsači in skakalci naravnost v Lake Placid, bodo igrači na ledu odpot-ovali že te dni, da se v tekmi po raznih ameriških mestih še privajajo novemu sve-tu. Ravno oni bodo niena namočeni jca sda in verjetno je, da si bodo s temi treninji še bolj pripravili pot do prvega ali vsaj zelo častnega mesta.

Klasični trio skandinavskih držav bi po kvaliteti svojih zimskih sportnikov daleko prekašala vsa ostala Evropa ali tudi vsi vti, tvorijo Norveška, Švedska in Finska. Ker imajo te države za razvoj zimskih sportov idealne vremenske prilike, so lahko začele pripravljati svoje vrste za Lake Placid že pred več kot dvema mesecema. Na Finskem so komplotno ekipo, ki jo sestavljajo ve-činoma ljudje z dežele, preprosti drvarji,

pravili v Koli, idealno zimskosportno po-stojanko v Severni Karoliji. Finska si o'eta pri smučanju v Ameriki mnogo asphov. Finci so tihi in živali delavci, ki ne govo-rijo mnogo, toda če je treba — prestav jajo gore! Za drsanje imajo »samo« Thumberga in Blomquista, možaka sta zelo mahasta, to-da v odločilnem trenutku bosta gotovo »o-rila« vse za modro-belo (slovne Nurmeye) barve. Finska marka je \$750 in za udelež-bo v Ameriki jih je treba zelo mnogo: to-da mali finski narod bo premagal tudi to oviro in svet se bo zopet lahko čudil kak-šne sadove prinaša sportna vzgoja! S mož je že na poti v Ameriko...

Italijani nameravajo v februarju in juni-ju spraviti čez večko lužo okoli 200 moč. Ker je treba računati na vsakega udelež-enca okoli 400.000 Din stroškov so izračunali, da jim bo treba za financiranje te akcije nek-ko tri milijone lir. V ta namen bo »r-žava« priredila posebno olimpijsko loterijo, pri kateri bo prodanih za ta znesek srečk. Razen tega je b'lo sklenjeno pobirati z vse-mi vstopnicami za sporte, prireditve 13-od-stotni prispevek za olimpijsko in pozneje za stalno vodstvo olimpijskega odbora.

Po skleni ameriške reprezentacije zho-rnice bodo vsi inovemski udeleženci o'imvi-jede v Los Angelesu onroščeni prispevkom za vizum potnega lista za potovanje v Ze-dinjene države.

Lepite na pisma znamke protituberkulozne liče!

Nogometiši!

Preko rimo, ko ne igrate, odstranite s svojih nog vse rane, ki ste jih dobili, ko so vas ugrizli, ali pri kolitju, Raztopite glicerin, Roka soli v tobi la- polji za noge, namakajte jih predpisan čas, in bole- čine prenehajo kot na ko-manda. Dobiva se v vsaki lekarni in drogeriji, glavni depot za Slovenijo je Drogerija Gregorčič, Ljubljana, ali pri pri. gl. zastopniku: Droge- rija »Nada« V. Gaberle, Subotica — telefon 6-37.

Če se ne bojite slišati resnico, potem dovolite, da vam jo jaz povem.

Gotova dejstva iz vaše preteklosti in pri-hodnosti, finančne možnosti in druge zaupne zadeve vam razkrije astrologija, ta najstarejša veda zgodovine. Vaše izglede v življenju o sreči v zakonu, vaše prijatelje in sovražnike, uspehe v podjetjih in speku-lacijah, dedščine, in mno-ga druga važna vpraša-nja vam zamore razre-šiti ta velika astrološka veda.

Dovolite, da vam svo-bodno prorokujem pozor-no vzbujujoča dejstva, ki popolnoma spreme-ne tok vašega življenja in vam prinese uspehe, sre-čo in karijero mesto obu-pa in nezdgo. ki vam sedaj groze. Vašo astrološko raz. ago vam napišem obširno v priprtem jeziku in ne bo obsegala več ko dve cele strani. Navedite brezpopojno svoj rojstni datum, ime in naslov v razločnem, lastnoročnem pisanju. Obenem lahko pošljete 20 Din v znakmah (ne v kovanim denarju) za povračilo poštnine in stroškov za pisanje. Naslovite svoje pismo na pro-fesorja ROXROY a Dept. 3506B, Emma-strnat 42 Den Haag (Holandska). Pisemski porto Din 3.—

N. B. Prof. Roxroy ne razume jugoslov-enskih jezikov in obžaluje, da zamore od-govoriti samo v nemškem (ali če želite v angleškem ali francoskem) jeziku. 15693

Srečno in veselo novo leto

Želita vsem cenjenim odjemalcem

Franc in Marija Učakar

pletarstvo za splošno pohištvo in košare ter trgovina z mesanim blagom

DEV. MAR. V POLJU 22 — 23

pri Ljubljani 1643

Banovinska tkalnica preprog, Sarajevo

Bosansko tkane — perzijsko vezene oreproge, zastori, pre-grinjala, zavese na delgorečna odplačila

Glavni zastopnik

„BRADFORD“

Ljubljana, Šelenburgova 71 — Maribor, Orož-nova 11.

Na desetmesečna odplačila

Ljubljana, Šelenburgova ulica 71, Maribor Orožnova 11.

JAVNA ZAHVALA

Dolžnega se čutim, izreči tem potom iskreno javno zahvalo Podporni sekciji »Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru« za to, in kulantno izplačilo podpore po smrti g. Grušovnik Terezije iz Sv. Miklavža. Vsakomur priporočam v njegovem lastnem inter-esu vstop v članstvo te dobrodelne institucije.

V Hočah, dne 29. decembra 1931.

ČERUČIČ IVAN.

JAVNA ZAHVALA

Radevolje sem pripravljena in se čutim tudi dolžna izreči javno zahvalo Podporni sekciji Kmetijske eksportne zadruge, r. z. z. o. z. v Mariboru. Aleksandrova ulica 44, katere mi je po smrti g. Ivana Rath iz Peker meni pripadajočo podporo točno in kulantno izplačala. Z ozirom na to, da je delovanje gornje zadruge točno in v polnem redu, priporočam vsakomur vstop v članstvo te dobrodelne sekcije.

Maribor, dne 23. decembra 1931.

PESSRL MARIJA.

JAVNA ZAHVALA

Potpornoj sekciji »Kmetijske eksportne zadruge, Maribor«, podružnici Zagreb, Boškovičeva ul. 4. Potpisana potvrdjujem, da mi je Vaš cilj, zavod točno i kulantno isplatio čitavu pripadajuću mi posmrtnu (osigurinu) iz smrti g. Jakoha Pertovića, premda sam bio Vaš član tek nekoliko tjeđana. Stoga mogu Vaš zavod kao vrlo kulantan svakomuo topla preporučiti.

IVAN VAIMA Zagreb, Klaičeva ul. 23 II

JAVNA ZAHVALA

Podporni sekciji »Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru« izrekam podpisani s tem javno zahvalo za točno in kulantno izpla-čilo odgovarjajoče podpore, katero mi je imenovana institucija iz-plačala po smrti ge. Terezije Zajc iz Sv. Petra v Savinjski dolini. Vstop v članstvo te dobrodelne institucije zamorem vsem in vsa-komur najtopleje priporočati.

V Rušah dne 29. decembra 1931

IVAN ZAJC

JAVNA ZAHVALA

Jaz podpisana sem prejela danes najkulantnejše in najtočnejše izplačano celotno mi pripadajočo podporo po smrti mogača moža g. Ivana Rath iz Peker št. 11. V sled tega, da je bilo to izplačilo tako vestno in v popolnem redu izplačano, se čutim dolžno to izborne in dobrodelno institucijo Kmetijske eksportne zadruge, r. z. z. o. z. v Mariboru. Aleksandrova c. 44. vsakomur najtopleje priporočati.

Pečre. dne 23. decembra 1931.

RATH ZOFLJA

Krijte že sedaj svoje potrebeščine za pomlad!

Velika razprodaja!

Črni in beli plašči in blaga za obleke . . . s 30 % popusta.
Tweed & Crepella v vseh barvah . . . s 30 % popusta
Angleška blaga za plašče . . . s 40 % popusta
Volnena blaga za obleke in bluže . . . s 50 % popusta

Čipke za obleke in volani po globoko znižanih cenah

F. Michelitsch

MODNA TRGOVINA »K NEVESTI«

MARIBOR, Gosposka ulica šte. 14

In enkratna prodaja po znižanih cenah

S takim nakupom sem se rešil krize

Angleška blaga

Nudimo vam največjo izbero angleških blagov, če-škega platna, bosanskih in perzijskih PREPROG, ZAVES, celopokupnega pribora itd. — Pregled blaga prost, brez obveznosti nakupa.

Državni uradniki, častniki, upokojenci in vsi naši stari kupci, ki kupijo v teku naše inventarne pro-daje, prično s plačevanjem 1. februarja 1932 l.

„BRADFORD“

Ljubljana, Šelenburgova ulica 71, Maribor Orožnova 11.

Cenjenemu občinstvu vijudno naznanjam, da sem

prevzel staroznano gostilno pri

„Ziherlu“ v Kap. predmestju v Škofji Loki

Na razpolago so zmerom gorka in mrzla jedila kakor tudi pristna dolenska in štajerska vina. — Postrežba točna!

Za obilen obisk se priporočata ALOJZ in MICI BALANČ

JAVNA ZAHVALA

Podporni sekciji »Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru«, katere mi je danes po smrti g. Ivana Rath iz Peker izplačala točno pripadajočo mi vsoto podpore, vsled česar zamorem vstop v članstvo imenovane ustanove najtopleje priporočati.

V Limbušu, dne 29. decembra 1931.

JAUK MARIJA.

Vsem znancem, prijateljem in cenjenim gostom vijudno sporočam,

da sem 1. januarja t. l. prevzel

KOLODVORSKO RESTAVRACIJO v Ljubljani

Glavni kolodvor

Zagotavljam, da bom storil vedno vse, tako da bo v vsem kar najbolj zadovoljna postrežba.

Priporočam se za obilen obisk in želim vsem prav srečno in veselo novo leto. 1650

CIRIL MAJCEN, dosedanji kolodvorski restavrater na Zidanem mostu

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša nad vse ljubljena mati, stara mati, sestra, teta, svakinja in tačca, gospa

VIGOJ AMALIJA roj. BECKER

vdova posestnika

dne 2. t. m. po dolgi mučni bolezni, previdna s to-žili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, d-4. januarja 1932 ob 4. uri popoldne izpred mrtvaš-veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana — šturiše, dne 2. januarja 1932.

Globoko žalujoči ostali.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Franc Witzmann

učitelj v pokoju, veleposestnik in župan

danes dne 1. januarja 1932 po dolgem, težkem trpljenju mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se bo vršil dne 3. januarja 1932 ob pol 4. uri popoldne.

Ribnica na Poh., dne 1. januarja 1932.

Žalujoče rodbine:

Witzmann, Meglič in Tommasi

1654

Naznanjamo tužno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, svak, tast, stric, gospod

Konkurs

Kandidat za ovo mesto mora imati sledeće kvalifikacije:

1. Da je svršio srednje-tehničko ili visokoškolsko obrazovanje;
2. Da ima položen ispit za rukovođenje dizelmotorima, električnim postrojenjima, naročito visokog napona;

3. pismeni dokaz, da je rukovodio sa stalno sa postrojenjima visokog naina i eksplozivnim motorima najmae jednu godinu dana;

4. Dokumenta o svom dosadanem zbovanjem, kao i dokaze u smislu § 4. st. 2. zakona;

5. kandidati biće razvrstani prema alifikacijama po zakonu o činovnicima;

3. za slučaj da kandidat želi biti na-
šten kao kontraktualni službenik
a označiti sumu mesečne (ili godiš-
nje) nagrade sa kojom bi služio;
4. Molbe sa originalnim dokumentima
i po tri pretačnice prenosiv svakog dok-
umenta po §§ 3. 1. 4. činovničkog zakona
izdane od Administrativnog odeljenja
za prave državnih monopola, zaključno
20. januara 1932. godine.

Posle ovoga dana podnete molbe neće
uzimati u obzir.
Iz kancelarije Administrativnog odeljenja
Unrave državnih monopola, Mbr.
1999 od 26. decembra 1931. godine.
8

Zastopnika

A PRODAJO NA OBROKE

...e proti zelo ugodnim pogojem za vsa

Slovenija 15846
CENTRALA za trgovina manufakturnega
laga, ZAGREB, Amruševa ulica 3.
PROTI NAHODU

deluje takoj.

ZDRAVNIŠKO PRIPOROČENO

Doblj se v vseh lekarnah.

Ponedjeljak Torak Sreda

Za tri nianse —

**USTA POLNA BAKTERIJ
SE VEČNO LAHKO SPOZNAJO**

Ako vam zobje prizadajo stalno skrb, poskusite KOLYNOŠ! V treh dneh boste prijetno izmenadeli, če ogledate sijaj in bleščajočo belost, za katero se zasluženo obnašate.

Vaši sozobje. Mikrobi v njih delajo
Vaše sozobje grde, rumenkaste, p-
kvarjene. — Znanstveniki pravijo:
»Usta so polna bakterij.« Odpira-
vati se virake, in Vaši sozobje dobe
zopet svojo prvotno belino! Običaj
na sredstva za sozobja so odgovore.
Ali Kolynos jemlje nase in sgo-
nabija mikrobe.

Antiseptična

KOLYNOS

E ŠPEDICIJE

tom 1932 v Dalmatinovi ulici 10, na-
jo bom vodil pod imenom

PETAN“
om prejeta naročila točno in solidno
JOŠKO PETAN, lastnik špedicije
va 10, Tel. Inter. 5376. 1603

CNIK
je do potovanja in ima ho-
službo.
U ANDRASIČU, trgovcu v
1630

Posebno zahvalo smo dolžni gg. profesorjem-zdravnikom zagrebške klinike tako interne kot kirurške, č. sestram usmiljenkam zagrebške klinike, č. duhovščini v Šoštanju, dalje požarni brambi in Sokolu v Šoštanju, Sokolskemu društvu v Velenju, vsem darovalcem prekrasnega cvetja, vsem, ki so nam izročili ustmeno ali pismeno sožalje, končno vsem številnim prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako častnem številu spremili v prerani grob.

Globoko žalujoči ostali.

Pom

vojaščine prost, mlajša moč, ki ima
ferski izpit, se takoj SPREJME v
Predstaviti se je osebno pri IG
Kranju.

čnik

reselje do potovanja in ima do-
lno službo.
ACU ANDRASIĆU, trgovcu v
1630

Pomol

čnik

reselje do potovanja in ima do-
lno službo.
ACU ANDRASIĆU, trgovcu v
1630

